

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Intangible

Digitizing Intangible Cultural Heritage

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

Erasmus+

Editura
PALATUL CULTURII
Iași - 2023

INTANGIBLE:

Ψηφιοποίηση Της Άυλης Πολιτιστικής
Κληρονομίας (ΑΠΚ)
εν μέσω της ψηφιακής αλλαγής

Εγχειρίδιο για Επαγγελματίες

Αριθμός Έργου:

2021-1-RO01-KA220-VET-000034794

The Erasmus+ logo is a solid blue square with the word "Erasmus+" written in white, sans-serif font in the center.

Co-funded by
the European Union

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Συγγραφείς:

Ioana Baskerville

Adina Hulubaş

Εισαγωγή: Coralia Costaş

Συνεισφορές στο κείμενο:

Deborah Husic

Victor Munteanu

Ana-Maria Raţă

Thrasos Tilemachou

Chrysi-Maria Triantafyllou

Επιμέλεια: Coralia Costaş

DTP: Thrasos Tilemachou

Εξώφυλλο: Cătălin Hribean

Μετάφραση:

Christina Ermolaou

Editura PALATUL CULTURII, 2023

Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași

Piața Ștefan cel Mare și Sfânt, Nr. 1, Iași 700028, România

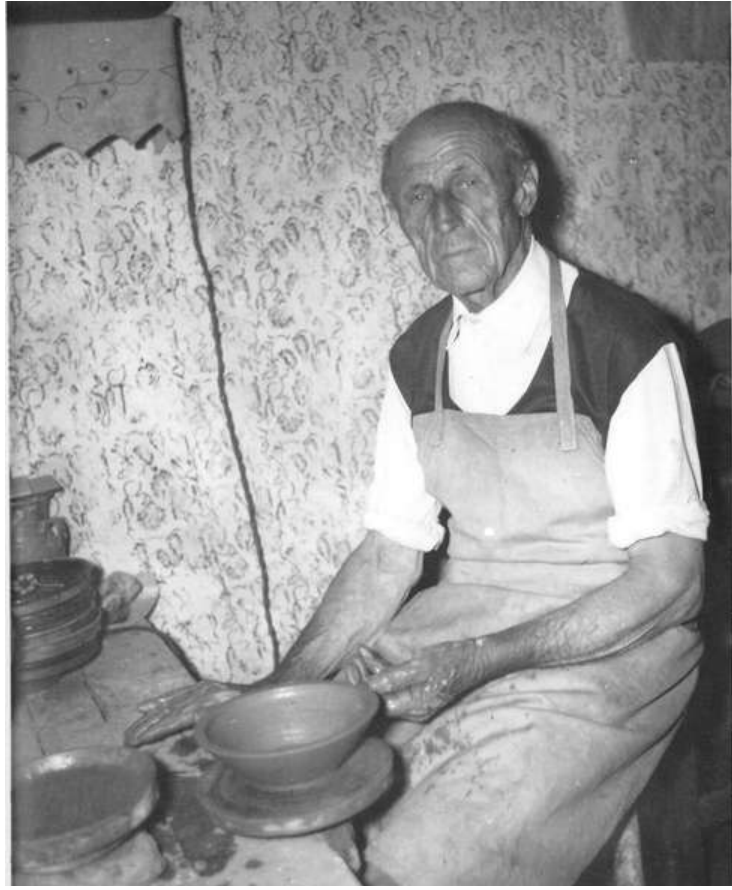
Tel.: 0040 232 218383 Fax: 0332 408166

www.editurapalatulculturii.ro www.palatulculturii.ro

ISBN: 978-606-8547-77-0

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Ομάδα
2. Εισαγωγή
3. Σκοπός & Οδηγός Εγχειριδίου

4. Ενότητες

Ενότητα 1: Ορισμοί και βασική ορολογία ΑΠΚ

Ενότητα 2: Ψηφιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Ενότητα 3 : Προγράμματα και Έργα Ψηφιοποίησης ΑΠΚ σε εθνικό επίπεδο

Ενότητα 4: Σχεδιασμός και εφαρμογή ενός προγράμματος/έργου/ στρατηγικής ψηφιοποίησης της ΑΠΚ σε εθνικό επίπεδο

Ενότητα 5: Χρήση της ψηφιοποιημένης ΑΠΚ ως πόρος σε διάφορα περιβάλλοντα

5. Παραρτήματα

H O M A Δ A

STANDOUTEDU

COMPLEXUL
MUZEAL
NAȚIONAL
MOLDOVA
IAȘI

Innovation Hive

Academia Română
Filiala Iași

RADIONA
Z A G R E B
M A K E R S P A C E

Co-funded by
the European Union

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έργο "iNTANGIBLE: Digitizing Intangible Cultural Heritage amidst the digital shift" (2021-1-RO01-KA220-VET-000034794) είναι μια στρατηγική σύμπραξη στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που χρηματοδοτείται μέσω του προγράμματος Erasmus+ και εκτείνεται σε χρονικό διάστημα δύο ετών: Ιανουάριος 2022-Δεκέμβριος 2023.

Η κοινοπραξία του έργου περιλαμβάνει έναν πολιτιστικό οργανισμό ως επικεφαλής του έργου ("Moldova" National Museum Complex of Iași, Ρουμανία), έναν ερευνητικό εταίρο (The Romanian Academy, Iași Branch μέσω του Ινστιτούτου Ρουμανικής Φιλολογίας "Alexandru Philippide" - Τμήμα Εθνολογίας), έναν τεχνολογικό οργανισμό (Innovation Hive, από τη Λάρισα, Ελλάδα), έναν εταίρο με έμφαση στο STEAM και την ψηφιακή επικοινωνία (RADIONA, από το Ζάγκρεμπ, Κροατία) και έναν πάροχο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Stando, από τη Λευκωσία, Κύπρος). Η σύμπραξη συγκεντρώθηκε για να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ των εμπειρογνομώνων της ψηφιακής τεχνολογίας και αυτών του πολιτισμού μέσω της συμβολής και της εμπειρογνομοσύνης τους και της συνακόλουθης ανάπτυξης των σχετικών Αποτελεσμάτων του Έργου και της Κατάρτισης, που περιλαμβάνουν καινοτόμα στοιχεία που απαιτούνται για να αντιστοιχούν στην ψηφιακή στροφή στον πολιτιστικό τομέα.

Η εκπόνηση του παρόντος εγχειριδίου είναι ένα από αυτά και στοχεύει, όπως και ολόκληρο το έργο iNTANGIBLE, να υποστηρίξει τους πολιτιστικούς λειτουργούς και ιδιαίτερα όσους εργάζονται στον τομέα της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, να αναπτύξουν και να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους ικανότητες, ώστε να ανταποκριθούν στη ραγδαία ψηφιακή αλλαγή που έχει διαδοθεί στη ζωή σχεδόν των πάντων τις τελευταίες δεκαετίες, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του COVID-19.

Όπως επισημαίνεται στην εξειδικευμένη βιβλιογραφία, κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος οι ψηφιακοί χρήστες στην Ευρώπη αυξήθηκαν από 81 σε 95%, δηλαδή με πολύ ταχύτερο ρυθμό σε σύγκριση με την προ-πανδημική εποχή, και αυτό επηρέασε τόσο την επαγγελματική όσο και την προσωπική ζωή.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ενώ ήταν κλειστά για το κοινό, τα μουσεία σε όλο τον κόσμο διευκόλυναν μια μεγάλη ποικιλία ψηφιακών πρωτοβουλιών και εμπειριών για να διατηρήσουν την πολιτιστική κληρονομιά προσβάσιμη και να διατηρήσουν τις σχέσεις με το κοινό τους. Αυτό το φαινόμενο της ψηφιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει μετατρέψει τους πολιτιστικούς πόρους της Ευρώπης σε κρίσιμα σκαλοπάτια προς την ψηφιακή οικονομία. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτισμού για την ευρωπαϊκή συνοχή και οικονομία, οι επαγγελματίες του τομέα χρειάζονται σχετικές ψηφιακές δεξιότητες και ικανότητες προκειμένου να ανταπεξέλθουν στον ταχύτατα εξελισσόμενο ρυθμό της καινοτομίας.

Η σημαντικότερη καθοδήγηση όσον αφορά την ψηφιοποίηση της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς βρίσκεται στα Βασικά Κείμενα της Διεθνούς Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) , η οποία αποτελεί έγγραφο αναφοράς για κάθε επαγγελματία που ασχολείται με την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά (ΑΠΚ). Σε αντίθεση με τα υλικά στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η άυλη πολιτιστική κληρονομιά είναι κατά κάποιο τρόπο ευμετάβλητη, χωρίς δυνατότητα ψηλάφησης, ενώ είναι εξίσου υλική, εξίσου σημαντική.

Λόγω της ασύλληπτης ιδιαιτερότητάς της, η Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά είναι ακόμη πιο δύσκολη ως πεδίο εργασίας και γι' αυτό είναι ζωτικής σημασίας η χρήση μεθόδων ψηφιοποίησης για να επιτευχθεί η διατήρησή της.

Σήμερα, η τεχνολογική πρόοδος επιτρέπει εύχρηστη ψηφιοποίηση και φιλικά προς τον χρήστη εργαλεία ψηφιοποίησης που είναι διαθέσιμα στους επαγγελματίες του τομέα. "Η ψηφιοποίηση για τη διατήρηση δημιουργεί νέα πολύτιμα ψηφιακά παράγωγα, ενώ η ψηφιακή διατήρηση προστατεύει την αξία αυτών των παραγώγων, ανεξάρτητα από το αν η αρχική πηγή είναι ένα από αντικείμενο ή δεδομένα που γεννήθηκαν και ζουν ψηφιακά".

Λόγω της ανάγκης να παραμείνει ο πολιτισμός προσβάσιμος και, ως εκ τούτου, να εμπλέξει το κοινό με νέους και ευρηματικούς τρόπους, η ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει γίνει μια κύρια προσέγγιση που έχει χρησιμοποιηθεί καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας και γίνεται ολοένα και πιο ζωτικής σημασίας στη σημερινή Ευρώπη και στη συνοχή της. Επιπλέον, το παρόν εγχειρίδιο παρέχει από τη μία πλευρά, τα τεχνολογικά ταλέντα, για να καλύψουν τα κενά από τον πολιτιστικό τομέα και αντίστροφα, από την άλλη πλευρά, την δυνατότητα στους επαγγελματίες του πολιτιστικού τομέα να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις σχετικά με την ψηφιοποίηση της ΑΠΚ.

2. 1001_22 E ICH Basic Texts COV 2022.indd (unesco.org)

3. Conway, Peter: "Preservation in the Age of Google: Digitization, Digital Preservation and Dilemmas", in *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, Vol. 80, No. 1 (January 2010), p. 65.

<https://doi.org/10.1086/648463>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το εγχειρίδιο αποτελείται από μια εισαγωγή στον τομέα της ΑΠΚ, μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με τις έννοιες της ψηφιοποίησης, και στη συνέχεια παρέχει παραδείγματα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο από πρωτοβουλίες ψηφιοποίησης της ΑΠΚ. Περιλαμβάνει επίσης μια συνθετική παρουσίαση των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν και ερμηνεύτηκαν από τους εταίρους στο πλαίσιο της μεθοδολογικής έρευνας, καθώς και παραδείγματα καλών πρακτικών που συγκεντρώθηκαν σε επίπεδο εταίρων.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι το παρόν εγχειρίδιο θα χρησιμεύσει ως εργαλείο ενδυνάμωσης τόσο της ΑΠΚ όσο και της ΠΚ&Τ για τους επαγγελματίες των σχετικών τομέων, περιλαμβάνοντας τη μεταβίβαση γνώσεων και δεξιοτήτων από τον ένα τομέα στον άλλο, παρέχοντας έτσι μια σφαιρική άποψη της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς ως ενσωματωμένης στις τεχνολογικές εξελίξεις και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης στις ίδιες τις ικανότητές τους.

Σκοπός & Οδηγός του Εγχειριδίου

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει σαφή και προσιτά βήματα προς την κατανόηση των υφιστάμενων πρακτικών και στρατηγικών χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών για την αποθήκευση, τη διατήρηση και τη διάδοση δεδομένων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Σήμερα, οι ψηφιακές τεχνολογίες βρίσκονται παντού στη ζωή μας, από τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες μέχρι την ψυχαγωγία και την καθημερινή επικοινωνία. Στον εκπαιδευτικό τομέα, η ψηφιακή προσέγγιση χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο και δημιουργεί αναρίθμητες δυνατότητες για εξ αποστάσεως εκπαίδευση και παγκόσμιες συνδέσεις- μεταξύ των ψηφιακών εκπαιδευτικών εργαλείων, μπορούμε πλέον να απολαμβάνουμε MOOCs (Massive open online courses: Μαζικά ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα) ή πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης και να διευρύνουμε τις γνώσεις μας σε πολλούς τομείς, όπου κι αν βρισκόμαστε.

Όπως ορίζεται από τη Σύμβαση της UNESCO του 2003, η άυλη πολιτιστική κληρονομιά είναι εντούτοις ένας κόσμος όπου οι άμεσες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό. Παρόλα αυτά, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαγενεακή μεταφορά της γνώσης καθώς και η εύκολη πρόσβαση από τη σκοπιά ενός εμπειρογνώμονα, οι καταγραφές σε διάφορα βοηθήματα και μέσα έχουν καταστεί ιδιαίτερα χρήσιμες. Πώς είναι λοιπόν η επικοινωνία με διαμεσολάβηση σημαντική για τη διατήρηση της ζωντανής δυναμικής της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς;

Στο σημαντικό βιβλίο του σχετικά με τις αλλαγές που επέφερε το Διαδίκτυο στον πολιτισμό μας, ο Ουμπέρ Ντρέιφους (Hubert Dreyfus) αναγνωρίζει την κατωτερότητα της επικοινωνίας με ψηφιακή διαμεσολάβηση σε σχέση με την επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο.

Εν κατακλείδι, η μεγαλύτερη πρόκληση για το έργο αυτό ήταν να βρεθούν οι κατάλληλοι τρόποι για την εξεύρεση των σχετικών παραδειγμάτων ψηφιοποίησης της ΑΠΚ στα οποία η μετατροπή της ζωντανής κληρονομιάς σε ψηφιακά αντικείμενα δεν θα σήμαινε την επισκίαση της σχέσης των δεδομένων με την πραγματικότητα της ζωντανής κληρονομιάς και τη μόνιμη μετατροπή της. Αυτό σημαίνει ότι έπρεπε να βρεθούν δημιουργικοί τρόποι για να διατηρήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον πολύπλοκο ενσώματο πολιτισμό, όπως πρότεινε η Diana Taylor. Μια βιντεοσκόπηση μιας τελετουργικής παράστασης δεν είναι η πραγματική τελετουργική παράσταση, και έτσι αναγνωρίζουμε την ένταση που μπορεί να εμφανιστεί μεταξύ του ψηφιακού αρχείου και της ζωντανής κληρονομιάς.

Πρέπει να τονίσουμε ότι, παρόλο που στην πρώτη δέσμη συστάσεων για την προστασία της λαογραφίας και του παραδοσιακού πολιτισμού (1989), η UNESCO επεσήμεινε τη σημασία της τεκμηρίωσης και της διατήρησης των εγγράφων σχετικά με το θέμα, ο μηχανισμός της Σύμβασης του 2003 και οι επιχειρησιακές οδηγίες που συνοδεύουν την εφαρμογή της αποσκοπούν περισσότερο στην ενθάρρυνση της ενσώματης απόδοσης της ΑΠΚ.

4. Dreyfus, Hubert: *What Computers Can't Do: The Limits of Artificial Intelligence*, Harper & Row, 1972, *passim*.

5. Taylor, Diana: *The Archive and the Repertoire. Performing Cultural Memory in the Americas*, Duke University Press, 2003, *passim*.

Σκοπός & Οδηγός του Εγχειριδίου

Αυτή η νεότερη στρατηγική δεν αφήνει στο παρελθόν την πρώιμη φιλοσοφία της διατήρησης, αλλά καθορίζει μάλλον μια λειτουργική συμπληρωματικότητα. Η απογραφή της ΑΠΚ έχει σκοπό να υπερβεί τα γραπτά ή καταγεγραμμένα κείμενα και να προσφέρει όσο το δυνατόν περισσότερο μια γεύση του προφορικού, του μη λεκτικού, του "εδώ" και του "τώρα" που οι φορείς της κληρονομιάς μεταδίδουν σε ένα ζωντανό ακροατήριο.

Η σημασία της αρχειοθέτησης ενός τέτοιου τύπου "ζωντανών" δεδομένων όχι μόνο για τον εσωτερικό μηχανισμό διαφύλαξης της ζωντανής κληρονομιάς, αλλά και για την υποστήριξη και την έμπνευση της δημιουργικής πολιτιστικής παραγωγής θα εξηγηθεί περαιτέρω στην 5η ενότητα του παρόντος εγχειριδίου.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ομάδα του έργου σχεδίασε 5 ενότητες που προορίζονται να εισαγάγουν επαγγελματίες του πολιτισμού, μουσειογράφους, αρχειονόμους, ειδικούς πληροφορικής, εμπειρογνώμονες πολιτιστικής διαχείρισης, φοιτητές σπουδών πολιτιστικής κληρονομιάς στο θέμα της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ, προσκαλώντας όλους τους ενδιαφερόμενους να συμμετάσχουν στο ταξίδι από το παρελθόν στο μέλλον της ψηφιακής διατήρησης της ζωντανής κληρονομιάς.

Δεδομένου ότι η έννοια της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς είναι σχετικά νέα, καθώς επινοήθηκε πριν από 20 χρόνια από την UNESCO στο πλαίσιο της Σύμβασης του 2003,

η πρώτη ενότητα παρέχει μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της ιστορίας και των χαρακτηριστικών της, καθώς και παραδείγματα των διαφόρων τομέων της που συλλέχθηκαν σκόπιμα από τις τέσσερις χώρες που εκπροσωπούνται σε αυτό το έργο.

Η δεύτερη ενότητα του εγχειριδίου μας ξεκινά με τα βήματα που έχουν αναληφθεί όσον αφορά τη διατήρηση των εγγράφων που αφορούν τον παραδοσιακό πολιτισμό, από τότε που δημιουργήθηκαν τα συμβατικά λαογραφικά αρχεία, τα οποία αποτελούν την απαρχή της διατήρησης αυτού του συγκεκριμένου τύπου πληροφοριακού περιεχομένου, πολύ πριν από τη διαμόρφωση της έννοιας της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αν τα παλαιά λαογραφικά αρχεία είχαν πρωτόκολλα εργασίας και τεχνικά μέσα που μπορεί να φαίνονται πρωτόγονα σε σύγκριση με τα ψηφιακά αποθετήρια διατήρησης, είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι τα εσωτερικά συστήματα ευρετηρίων και παραδοσιακά μεταδεδομένα τους έχουν συχνά μεταφραστεί και προσαρμοστεί στα νέα ψηφιακά.

Η ενότητα παρουσιάζει επίσης σημαίνουσες στρατηγικές και σχέδια για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε διεθνές επίπεδο, καθώς και σχετικά παραδείγματα έργων που καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την τρέχουσα κατάσταση στον τομέα και θα μπορούσαν να παρακινήσουν τους επίδοξους επαγγελματίες του πολιτισμού να συμβάλουν περαιτέρω στη συνεχή πρόοδό της.

Σκοπός & Οδηγός του Εγχειριδίου

Ένας πολύ σημαντικός κανόνας που θεσπίστηκε με τη Σύμβαση της UNESCO του 2003 είναι η δημιουργία εθνικών απογραφών ΑΠΚ, οι οποίες επαφίενται στην πρόθεση και τα συγκεκριμένα προνόμια ή στρατηγικές κάθε κράτους-μέλους της Σύμβασης.

Αν και η UNESCO δεν υποδηλώνει ότι οι απογραφές αυτές θα πρέπει να είναι αναλογικές ή ψηφιακές, η φιλοσοφία εργασίας της διαφύλαξης της ΑΠΚ υποδηλώνει έμμεσα την ανάγκη ενός ευέλικτου, επικαιροποιήσιμου συστήματος απογραφής της ΑΠΚ, ενός συστήματος που θα πρέπει να προσαρμόζεται και να εμπλουτίζεται εύκολα, με βάση τις νέες ανατροφοδοτήσεις των κοινοτήτων πρακτικής και απόδοσης της ΑΠΚ.

Το **Παράρτημα 1** του τόμου παρέχει γενικές παρουσιάσεις του σκηνικού της ΑΠΚ στις 4 χώρες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης της UNESCO του 2003, τα εθνικά πλαίσια για τη διαχείριση της ΑΠΚ, το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που προσφέρει πτυχία που συνδέονται με την έρευνα στην ΑΠΚ, καθώς και βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ.

Θέματα από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου iNTANGIBLE, το Παράρτημα 2 είναι ένας εκτενής κατάλογος καλών πρακτικών και έργων ψηφιοποίησης ΑΠΚ που υλοποιούνται στην Ευρώπη και αλλού.

Η προοπτική μας σχετικά με την ψηφιοποίηση της ΑΠΚ δεν έχει ως στόχο να επιφέρει την απώλεια της ατομικής και προσωπικής πινελιάς στην υλοποίηση της ΑΠΚ, αλλά να επιτρέψει τη δικαιωματική διατήρηση της ιδιοκτησίας της ΑΠΚ, μαζί με μια καλύτερη πρόσβαση σε αυτήν. Η εκπαίδευση των επαγγελματιών του χώρου, η βοήθεια στην εξεύρεση της σωστής έμπνευσης και των κατάλληλων εργαλείων, είναι ο σημαντικότερος σκοπός του παρόντος εγχειριδίου.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Ενότητα 1:
Ορισμοί και
βασική ορολογία
ΑΠΚ

Ενότητα 2:
Ψηφιοποίηση
της Πολιτιστικής
Κληρονομιάς

Ενότητα 3:
Προγράμματα και
Έργα Ψηφιοποίησης
ΑΠΚ σε εθνικό
επίπεδο

Ενότητα 4:
Σχεδιασμός και
εφαρμογή ενός
προγράμματος/έργου/
στρατηγικής
ψηφιοποίησης της
ΑΠΚ σε εθνικό

Ενότητα 5: Χρήση
της ψηφιοποιημένης
ΑΠΚ ως πόρος σε
διάφορα
περιβάλλοντα

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

1.1. Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

(συχνά συντομογραφείται ΑΠΚ) σημαίνει την παραδοσιακή γνώση που μας έχει μεταδοθεί από γενιά σε γενιά. Περιλαμβάνει πρακτικές παρατηρήσεις για διάφορες πτυχές της ζωής, παλιές τεχνικές χειροτεχνίας, λαϊκή λογοτεχνία, μαγική σκέψη και παραστάσεις. Η Σύμβαση του 2003 για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς που εκδόθηκε από την UNESCO αναφέρει πέντε τομείς για αυτό που το ευρύ κοινό αποκαλεί "λαογραφία", αναγνωρίζοντας ότι στην πραγματικότητα είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό:

α. προφορικές παραδόσεις και εκφράσεις, συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας ως φορέας της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς

Π.χ. Η Θεσσαλική διάλεκτος από την Ελλάδα. Οι άνθρωποι από τη Βόρεια Ελλάδα, τη Θεσσαλία, ιδιαίτερα οι ηλικιωμένοι και ο αγροτικός πληθυσμός εξακολουθούν να χρησιμοποιούν μια αιολική διάλεκτο που έχει ως αποτέλεσμα "κομμένες" λέξεις, δηλαδή τα τελευταία φωνήεντα δεν προφέρονται. Απλοποιούν την καθημερινή επικοινωνία, καθιστώντας τις λέξεις πιο σύντομες και πιο άμεσες. Είναι ένας πολιτιστικός κώδικας που υποδηλώνει την υπαγωγή σε ένα συγκεκριμένο είδος κληρονομιάς και επιτρέπει την κοινωνική συνοχή μεταξύ των μελών της κοινότητας. Επιπλέον, οι παραδοσιακές γνώσεις μεταδίδονται καλύτερα στη Θεσσαλική διάλεκτο, καθώς προϋποθέτει ένα ασφαλές, οικείο περιβάλλον.

© www.stemajourneys.com/people-of-thessalia

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

β. παραστατικές τέχνες

Π.χ. Ο χορός Căluș. Το τελετουργικό του Căluș, που συναντάται στη νότια Ρομανία, κυρίως στην Ολτένια, περιλαμβάνει μια σειρά από παιχνίδια, σκετσ, τραγούδια και χορούς και παρουσιάζεται από αποκλειστικά άνδρες χορευτές Călușari με τη συνοδεία δύο βιολιών και ενός ακορντεόν. Οι νεαροί άνδρες μούνταν στο τελετουργικό από έναν αρχιχορευτή που είχε κληρονομήσει τη γνώση των γοητευμάτων και των χορευτικών βημάτων από τον προκάτοχό του. Ομάδες χορευτών Călușari, με πολύχρωμα καπέλα, κεντημένα πουκάμισα και παντελόνια στολισμένα με μικρά κουδουνάκια, παρουσιάζουν πολύπλοκους χορούς, που συνδυάζουν πατημασιές, χτυπήματα με τα τακούνια, άλματα και ταλάντευση των ποδιών. Σύμφωνα με την παράδοση, οι ομάδες των Călușari που χορεύουν και ψέλνουν, οι οποίοι θεωρούνταν προικισμένοι με μαγικές θεραπευτικές δυνάμεις, πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι, υπόσχοντας καλή υγεία και ευημερία στους κατοίκους του χωριού. Μέχρι σήμερα, οι Călușari συναντιούνται για να γιορτάσουν τις χορευτικές και μουσικές τους ικανότητες την Κυριακή της Πεντηκοστής.

© Romanian National Heritage Institute

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

γ. κοινωνικές πρακτικές, τελετουργίες και εορταστικές εκδηλώσεις

Η γιορτή του Αγίου Τρύφωνα και ο χορός Κολο (αλυσιδωτός χορός) του Αγίου Τρύφωνα, παραδόσεις των Κροατών από την Μπόκα Κοτόρσκα (Κόλπος του Κότορ), Κροατία. Το στοιχείο εγγράφηκε το 2022 στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας της UNESCO. Καθορίζει την ταυτότητα των ανθρώπων που προέρχονται από το Κότορ, όπου λατρεύεται ο Άγιος Τρύφωνας από το 809, έτος κατά το οποίο μεταφέρθηκαν στον κόλπο. Πριν από τη λειτουργία την ημέρα του Αγίου, στις 3 Φεβρουαρίου, ένα αγόρι νεαρής ηλικίας που ονομάζεται "Μικρός Ναύαρχος" απαγγέλλει δοξολογία στον Άγιο Τρύφωνα. Μετά τη θρησκευτική λειτουργία εκτελείται αλυσιδωτός χορός μπροστά από την εκκλησία. Τα μέλη του Πολεμικού Ναυτικού της Μπόκας είναι ντυμένα με παραδοσιακές στολές και χορεύουν τον χορό Κολο του Αγίου Τρύφωνα. Τους επόμενους δύο μήνες οι φορείς συναντώνται σε κάθε πόλη στην οποία βρίσκεται το Πολεμικό Ναυτικό της Μπόκας, για να γιορτάσουν τις "Νύχτες της Μπόκας". Το ευρύ κοινό γνωρίζει έτσι την πολιτιστική κληρονομιά της Μπόκας.

<https://min-kulture.gov.hr/nematerijalna-dobra-upisana-na-unesco-ov-reprezentativni-popis-nematerijalne-kulturne-bastine-covjecanstva/st-tryphon-s-day-festivity-and-kolo-of-st-tryphon-traditions-of-boka-croats-in-croatia/23193>

Co-funded by
the European Union

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

δ. γνώσεις και πρακτικές σχετικά με τη φύση και το σύμπαν

Ανίχνευση χρυσού στην Τρανσυλβανία. Η ενεργή πρακτική εντοπίζεται στην πιο σημαντική γεωγραφική περιοχή για την εξόρυξη χρυσού στη Ρουμανία. Ονομάζεται το τετράγωνο χρυσού, το οποίο ουσιαστικά σχηματίζεται από τις ακόλουθες τοποθεσίες στο χάρτη: Brad - Săcărâmb - Zlatna - Baia de Arieș. Ένας κουβάς με άμμο από την κοίτη του ποταμού πλένεται καλά, μέχρι το νερό να γίνει διαυγές. Στη συνέχεια η άμμος αδειάζεται σε *șaitroc* (ταψί που είναι συνήθως κατασκευασμένο από ξύλο πλατάνου, αν και σήμερα χρησιμοποιούνται και πλαστικά φτυάρια) και ξεσκονίζεται επανειλημμένα, μέχρι να απομακρυνθούν τα βότσαλα και η λάσπη. Το αλεύρι του χρυσού είναι βαρύ και μένει στον πυθμένα. Η γνώση και οι πρακτικές που αφορούν τη φύση μπορούν να εξασφαλίσουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι τεχνίτες ξύλου κατασκευάζουν ταψιά, οι πειραματιζόμενοι χρυσοθήρες προσφέρουν εκπαίδευση, οι άνθρωποι κερδίζουν κάποιο εισόδημα και αναπτύσσεται ο τουρισμός στην περιοχή - όλα αυτά χωρίς να βλάπτεται το φυσικό περιβάλλον.

Gold panning in Stănița – Hunedoara

© Georgeta Dulgheru

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

@ agrotourism.com.cy

ε. παραδοσιακή χειροτεχνία

Καλαθοπλεκτική στην Κύπρο: στην όμορφη κοινότητα της Χοιροκοιτίας ένα ανακαινισμένο παλιό παραδοσιακό σπίτι του 1850 μετατράπηκε σε εργαστήριο και μουσείο καλαθοπλεκτικής. Το Μουσείο Υφαντικής Καλαθιών είναι ένα τοπικό μουσείο στο χωριό Ίνεια της επαρχίας Πάφου και είναι ένα από τα πολλά περιφερειακά μουσεία της Κύπρου. Ο χώρος στεγάζει μια μεγάλη συλλογή από αντικείμενα καλαθοπλεκτικής και παραδοσιακές χειροτεχνίες με καλάθια και υφαντά, διατηρώντας και παρουσιάζοντας στους τουρίστες την παράδοση του χωριού. Μια δεύτερη χρήση του Καλαθιού είναι για την παράδοση της αλλαγής των ρούχων του "γαμπρού και της νύφης". Σύμφωνα με την παράδοση, η οικογένεια του γαμπρού και της νύφης πρέπει να χορέψει γύρω τους κρατώντας ένα παραδοσιακό καλάθι με τα ρούχα τους. Αυτό το τελετουργικό ευλογεί την υπόλοιπη διαδικασία του γάμου. Όλα αυτά τα είδη στοιχείων είναι άυλα, αν τα συγκρίνουμε με την κληρονομιά που όλοι γνωρίζουμε βλέποντας και αγγίζοντας: μνημεία, φυσικές τοποθεσίες όπως το Δέλτα του Δούναβη ή απλά αντικείμενα, όπως ένα ξύλινο κουτάλι για το οποίο οι άνθρωποι δεν μας λένε τίποτα. Οι ιστορίες και η τεχνογνωσία που περιστρέφονται γύρω από τις ενεργές λαϊκές εκδηλώσεις είναι ΑΠΚ.

Co-funded by
the European Union

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

1.2. Ζωντανή κληρονομιά

αναφέρεται σε ενεργές πρακτικές και πεποιθήσεις. Η βασική διαφορά μεταξύ του όρου "λαογραφία" και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς έγκειται στο γεγονός ότι η τελευταία αφορά μόνο τα έθιμα, τις τέχνες και τις παραστάσεις που είναι σε τρέχουσα χρήση. Για παράδειγμα, ένας λαογράφος μπορεί να μελετήσει υπόγειες καλύβες που χτίζονταν μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα στη Ρουμανία, αλλά ένας εμπειρογνώμονας στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά μπορεί μόνο να βρει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική στην έρευνα πεδίου που διεξάγει. Σε αυτή την περίπτωση, η ζωντανή κληρονομιά συνίσταται σε πηλίνα/ξύλινα σπίτια στα οποία οι άνθρωποι εξακολουθούν να ζουν. Οι προσπάθειες επικεντρώνονται στη μετάδοση των παραδοσιακών τεχνικών δόμησης και των μεθόδων διατήρησης των υπάρχοντων σπιτιών και ποτέ στην αναβίωση κατασκευών που οι άνθρωποι σταμάτησαν να χτίζουν εδώ και δεκαετίες.

1.3. Κοινότητα

Ένας από τους βασικούς πυλώνες της ενασχόλησης με την ΑΠΚ είναι η συμμετοχή της κοινότητας που αναγνωρίζει ορισμένα στοιχεία ως μέρος της τοπικής της ταυτότητας. Στις παλιές αγροτικές κοινωνίες, τα μέλη της κοινότητας το διαπίστωναν αμέσως όταν εισέρχονταν στη ζωή τους παράξενα ρούχα ή έθιμα και κατέβαλλαν προσπάθειες να τα περιορίσουν. Σήμερα, η κοινότητα αποτελείται από φορείς παραδοσιακής γνώσης, άτομα ή ομάδες που έλαβαν τις πολιτιστικές πληροφορίες από τις οικογένειές τους και τους τεχνίτες και επιθυμούν να τις μεταδώσουν. Η κοινότητα αποτελείται από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που εμπλέκονται στη διατήρηση της τοπικής άυλης κληρονομιάς. Για παράδειγμα, η βάρκα Batana από το Ρόβιני της Κροατίας σώθηκε από τη λήθη από τους ντόπιους λάτρεις που ίδρυσαν μια οργάνωση.

Οι μέθοδοι χειροτεχνίας συνέχισαν να παραδίδονται από τις οικογένειες και οι σχετικές πρακτικές, όπως η παλιά τοπική διάλεκτος και τα παραδοσιακά τραγούδια, διατηρήθηκαν μέσω των προσπαθειών της κοινότητας. Δείτε περισσότερα:

<https://www.batana.org/en/home>

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

1.4. Προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω

Με αφετηρία τις κοινοτικές δράσεις, η προσέγγιση ξεκινά από αυτό το ατομικό επίπεδο και φτάνει μέχρι τις τοπικές αρχές, τους εμπειρογνώμονες και τους εθνικούς φορείς λήψης αποφάσεων. Έτσι, η προστασία των άυλων πολιτιστικών στοιχείων είναι αποτελεσματική, καθώς ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των φορέων. Οι άνθρωποι και όχι οι ειδικοί της εθνογραφίας αποφασίζουν τι τους ενδιαφέρει περισσότερο και πώς μπορούν να επιτύχουν βιώσιμους στόχους μέσω της ΑΠΚ. Για παράδειγμα, στο χωριό Schitu Stavnic - Iași, Ρουμανία, έχει απομείνει μόνο ένας αγγειοπλάστης από τους περίπου 50 που ασκούσαν αυτή την τέχνη πριν από μισό αιώνα. Είναι αυτός που ζήτησε από το τοπικό Επαρχιακό Κέντρο Προώθησης και Διατήρησης του Παραδοσιακού Πολιτισμού να υπάρξουν διάφορα κίνητρα για να υποστηριχθεί η συνέχιση της αγγειοπλαστικής: κουπόνια μεταφοράς για να μεταφέρει τα αγγεία του σε εκθέσεις, καυσόξυλα για το σωστό κάψιμο των κεραμικών, προβολή της τέχνης του σε διάφορα περιβάλλοντα (σχολικές εξωσχολικές δραστηριότητες, δημόσιες εκδηλώσεις, εργαστήρια θερινών κατασκηνώσεων κ.ά.) Μόνο με τη διαβούλευση με τους φορείς της ΑΠΚ, είτε πρόκειται για άτομα, είτε για ομάδες, είτε για ολόκληρες κοινότητες, μπορούν τα μέτρα διαφύλαξης να έχουν γόνιμα αποτελέσματα.

1.5. Διασφάλιση

Daniel Ifrim, ο τελευταίος αγγειοπλάστης από το Schitu Stavnic.

Ο όρος προτιμάται από τη διατήρηση, δεδομένου ότι η ΑΠΚ αφορά τη ζωντανή κληρονομιά, τα ενεργά έθιμα, τις πρακτικές και τις πεποιθήσεις. Η Σύμβαση της UNESCO του 2003 για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και οι Επιχειρησιακές Οδηγίες της αναφέρουν ότι η μουσειοποίηση και η διατήρηση των στοιχείων δεν είναι κατάλληλες για δράσεις που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη μεγάλη αξία της παραδοσιακής γνώσης. Η ορθή διαφύλαξη περιλαμβάνει τόσο κοινωνικοοικονομικούς στόχους όσο και εκπαιδευτική ατζέντα για την επιτυχή μετάδοση πολιτιστικών πληροφοριών. Τα βασικά μέτρα διαφύλαξης είναι η απογραφή, η παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με την ΑΠΚ με συστηματικό τρόπο, η ευαισθητοποίηση, η ενθάρρυνση των ανθρώπων να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν την ΑΠΚ, και η αναβίωση, η ενίσχυση των πρακτικών που είναι υπό εξαφάνιση.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΑΠΚ; ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

1.6. Συμπερασματικά, η ΑΠΚ είναι κάτι περισσότερο από:

λαογραφία: η άυλη πολιτιστική κληρονομιά αφορά σημερινά έθιμα, πρακτικές και προκαταλήψεις, τα οποία αναγνωρίζονται από άτομα και κοινότητες που συμμετέχουν στη μετάδοσή τους και αυτοπροσδιορίζονται μέσω αυτών των στοιχείων. Η λαογραφία συνεπάγεται επίσης χαμένες πεποιθήσεις και τέχνες, παραδοσιακές γνώσεις που δεν αποδείχθηκαν πλέον χρήσιμες στο σύγχρονο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο,

απτή: Η Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά του 1972 αναφέρει φυσικές ή/και πολιτιστικές τοποθεσίες εξέχουσας οικουμενικής αξίας. Ωστόσο, δεν υπάρχει ιεραρχία στην εκτίμηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και τα αντικείμενα που προκύπτουν αποτελούν μέρος ενός πλαισίου που περιλαμβάνει την κοινωνική μετάδοση και αναγνώριση, πνευματικές πληροφορίες που περιστρέφονται γύρω από την κατασκευή, οικονομικά οφέλη και εκπαιδευτικούς σκοπούς. Η απτή πολιτιστική κληρονομιά συχνά ορίζεται από την αυθεντικότητα, περιορίζοντας έτσι την αλλαγή, ενώ η ΑΠΚ εξελίσσεται συνεχώς και προσαρμόζεται στις ανάγκες των ανθρώπων,

φύση: το 1992, η έννοια του "πολιτιστικού τοπίου" εμφανίστηκε ως αναγκαιότητα για τον καθορισμό της αλληλεξαρτώμενης σχέσης μεταξύ φύσης και πολιτισμού, σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά. Απεικονίζει "την εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας και του εποικισμού με την πάροδο του χρόνου, υπό την επίδραση των φυσικών περιορισμών και/ή των ευκαιριών που παρουσιάζει το φυσικό τους περιβάλλον, καθώς και των διαδοχικών κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών δυνάμεων, τόσο εξωτερικών όσο και εσωτερικών". Για παράδειγμα, το Μεταλλευτικό Τοπίο Roșia Montană, που βρίσκεται στη μεταλλοφόρα οροσειρά των βουνών Apuseni στα δυτικά της Ρουμανίας, διαθέτει το σημαντικότερο, εκτενέστερο και τεχνικώς ποικιλόμορφο υπόγειο ρωμαϊκό συγκρότημα εξόρυξης χρυσού που ήταν γνωστό κατά τη στιγμή της καταγραφής.

Η εξόρυξη στην περιοχή πραγματοποιούνταν επίσης μεταξύ του Μεσαίωνα και της σύγχρονης εποχής. Το συγκρότημα βρίσκεται σε ένα αγροτο-κτηνοτροφικό τοπίο που αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τις δομές των κοινοτήτων που υποστήριζαν τα ορυχεία μεταξύ του 18ου αιώνα και των αρχών του 20ού αιώνα.

© Radu Sălcudean, World Heritage Convention

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ . ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ

είναι "η ενεργός διαχείριση του ψηφιακού περιεχομένου με την πάροδο του χρόνου για να εξασφαλιστεί η συνεχής πρόσβαση" (σύμφωνα με τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου των ΗΠΑ).

- Ψηφιακή διατήρηση - όχι μόνο αντίγραφα ασφαλείας, όχι μόνο αποθήκευση, όχι μόνο ανοικτή πρόσβαση
- Από τα φυσικά αντικείμενα στα ψηφιακά αντικείμενα ή από την αναλογική μορφή στην ψηφιακή μορφή

Οι Γκαλερί, οι Βιβλιοθήκες, τα Αρχεία και τα Μουσεία (GLAM: Galleries, Libraries, Archives and Museums) ή τα "ιδρύματα μνήμης" είναι οι κύριοι χώροι όπου συλλέγεται, οργανώνεται, αποθηκεύεται, διατηρείται και διαδίδεται η πολιτιστική κληρονομιά. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, οι μεγάλες γνωσιολογικές αλλαγές που επέφερε η ψηφιακή τεχνολογία στη μεθοδολογία διατήρησης που χρησιμοποιούν τα ιδρύματα GLAM καθόρισαν νέες και πολύπλοκες εξελίξεις, τόσο όσον αφορά την υποδομή IT όσο και την εκπαίδευση του προσωπικού. Η ευρύτερη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας από τα ιδρύματα GLAM για την επίτευξη των στόχων τους στον τομέα της διατήρησης εκλαμβάνεται ως επανάσταση που πρέπει να αναγνωριστεί και να προετοιμαστεί. Φυσικά, αυτή η επανάσταση δεν συνεπάγεται την έναρξη από την αρχή με εντελώς νέες στρατηγικές και μοντέλα διατήρησης, αλλά προσεγγίζεται ως μια σταδιακή προσαρμογή της ήδη υπάρχουσας στρατηγικής αρχειοθέτησης που ορίζει τον στόχο του GLAM. Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο το υπάρχον διοικητικό πλαίσιο και το πρωτόκολλο εργασίας των GLAM θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως πλεονέκτημα για τη δημιουργία της νέας ψηφιακής μορφής.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

2.1. Ψηφιοποίηση +/- της ΑΠΚ;

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ (μετατροπή φυσικών δεδομένων σε ψηφιακά)

Σύμφωνα με το Αγγλικό Λεξικό της Οξφόρδης, ψηφιοποίηση είναι «η διαδικασία μετατροπής δεδομένων σε ψηφιακή μορφή που μπορεί εύκολα να διαβαστεί και να επεξεργαστεί από έναν υπολογιστή». Για το θέμα μας, η ψηφιοποίηση συνίσταται στη μετατροπή του περιεχομένου της ΑΠΚ που αρχικά δημιουργήθηκε και αποθηκεύτηκε σε φυσική, αναλογική (μη ψηφιακή) μορφή σε ψηφιακή μορφή. Τα περισσότερα ιδρύματα GLAM συλλέγουν πληροφορίες που δημιουργούνται στο φυσικό συμβατικό περιβάλλον και μόνο σε μεταγενέστερη στιγμή τις ψηφιοποιούν.

ΠΟΙΟΣ τύπος αναλογικής μορφής είναι χαρακτηριστικός της αρχαιοθέτησης της ΑΠΚ;

- χειρόγραφα έγγραφα, έγγραφα μηχανικής γραφομηχανής, φωτογραφικά, εκτυπώσεις, κασέτες ήχου, βιντεοκασέτες κ.λπ..

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι ειδικοί της αρχαιοθέτησης της ΑΠΚ τονίζουν την ύπαρξη μιας μακράς λίστας αναμονής αναλογικού υλικού προς ψηφιοποίηση.

- Γιατί να ψηφιοποιούνται τα αναλογικά έγγραφα; Λόγω της εφήμερης φύσης του αναλογικού υλικού στα παραδοσιακά αρχεία και επίσης λόγω των δυσκολιών πρόσβασης σε αυτά όσο συχνά χρειάζεται..

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

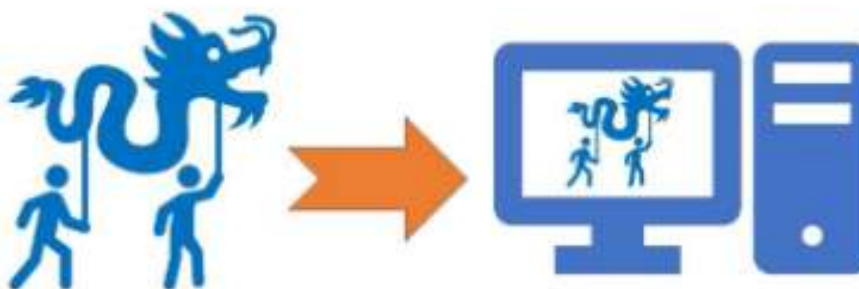
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ (δημιουργία δεδομένων σε ψηφιακή μορφή)

Ο όρος ψηφιοποίηση έχει δύο διαφορετικές έννοιες οι οποίες συχνά αντιμετωπίζονται ως συνώνυμες. Πιο πάνω αναφέρθηκε η πρώτη έννοια της ως η «μετατροπή των φυσικών δεδομένων σε ψηφιακά» (digitization στα αγγλικά). Η δεύτερη της έννοια είναι η «δημιουργία δεδομένων σε ψηφιακή μορφή» (digitalization) η οποία αναφέρεται στην άμεση χρήση ψηφιακής τεχνολογίας για την καταγραφή, τεκμηρίωση και διασφάλιση της ΑΠΚ.

- Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιακής τεχνολογίας για τη συλλογή δεδομένων ΑΠΚ και ο εντοπισμός κοινοτήτων επαγγελματιών επιτρέπει νέους βελτιωμένους τρόπους διάδοσης, μετάδοσης και μάθησης για την ΑΠΚ.
- Η τάση σήμερα είναι προς μια νέα «φιλοσοφία» της αποθήκευσης και χρήσης των αρχειακών πληροφοριών της ΑΠΚ: πιο συνεργατική, πιο διαδραστική, πιο βιώσιμη.

DIGITIZATION

DIGITALIZATION

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

2.1 Από το χαρτί στο cloud (υπολογιστικό νέφος). Από τα παραδοσιακά λαογραφικά αρχεία στην ψηφιακή επανάσταση

Τι είναι ένα ΑΡΧΕΙΟ;

Πρόκειται για μια συλλογή πληροφοριών για ένα συγκεκριμένο ή ένα ευρύτερο φάσμα θεμάτων που είναι αποθηκευμένα και οργανωμένα για μακροχρόνια διατήρηση και χρήση. Μερικές φορές, αυτό περιλαμβάνει επίσης το θεσμικό πλαίσιο που σχετίζεται με τη συλλογή και έναν φυσικό χώρο όπου αποθηκεύονται τα αρχειακά στοιχεία.

Το ΑΡΧΕΙΟ δεν είναι απαραίτητα ένας "τόπος" του παρελθόντος, μια απλή αποθήκευση πληροφοριών που ανήκουν σε ένα περισσότερο ή λιγότερο μακρινό παρελθόν.

Η ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ δεν είναι απαραίτητα προϊόν του παρελθόντος, καθώς περιλαμβάνει επίσης μια αντανάκλαση ή μια απόδειξη του παρόντος.

Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, το λαογραφικό αρχείο (με ή χωρίς περιφερειακά παραρτήματα) είναι ο κύριος θεσμός για την τεκμηρίωση, την αποθήκευση και την έρευνα του παραδοσιακού πολιτισμού από τα τέλη του 19ου αιώνα. Δεδομένης της πρώιμης εποχής ίδρυσής τους και των υφιστάμενων πόρων για τη σύνταξη πληροφοριών, τα λαογραφικά αρχεία αποτελούνται σε μεγάλο βαθμό από χειρόγραφα. Επιπλέον, και σε μικρότερη κλίμακα, φιλοξενούν αποθετήρια ηχογραφήσεων και βιντεοσκοπήσεων, σχεδίων και φωτογραφιών.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η "Αρχειακή" μνήμη υπάρχει ως έγγραφα, χάρτες, λογοτεχνικά κείμενα, επιστολές, αρχαιολογικά κατάλοιπα, οστά, βίντεο, ταινίες, CD, όλα αυτά τα αντικείμενα που υποτίθεται ότι είναι ανθεκτικά στην αλλαγή. Η λέξη αρχείο, από την ελληνική γλώσσα, ετυμολογικά αναφέρεται σε "δημόσιο κτίριο", "μέρος όπου φυλάσσονται αρχεία". Από την λέξη "αρχή", σημαίνει επίσης μια αρχή, ο πρώτος τόπος, η κυβέρνηση. Μετατοπίζοντας τα λήμματα του λεξικού σε μια συντακτική διάταξη, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι το αρχείο, από την αρχή, συντηρεί την εξουσία. Η αρχειακή μνήμη λειτουργεί πέρα από τις αποστάσεις, στο χρόνο και στο χώρο- οι ερευνητές μπορούν να επιστρέψουν πίσω για να επανεξετάσουν ένα αρχαίο χειρόγραφο, οι επιστολές βρίσκουν τις διευθύνσεις τους μέσα στο χρόνο και τον τόπο, και οι δίσκοι των υπολογιστών κατά καιρούς ξεβράζουν τα χαμένα αρχεία με το κατάλληλο λογισμικό. [6]

Η σπουδαιότητα των λαογραφικών αρχείων για την καταγραφή της ΑΠΚ προκύπτει από το γεγονός ότι καταφέρνουν να παρέχουν τις αποδείξεις της συνεχούς δυναμικής της ζωντανής κληρονομιάς, συνδέοντας έτσι το παρελθόν με το παρόν. Τα γραπτά κείμενα επιτρέπουν στους μελετητές να εντοπίσουν τις λογοτεχνικές παραδόσεις, τις πηγές και τις επιρροές. Το λαογραφικό αρχείο, όπως κάθε αρχείο, περιέχει υλικό που διαρκεί και που βρίσκει χρησιμότητα στις ιστορικές μελέτες, παρέχοντας υπόβαθρο για τα φαινόμενα του παρόντος.

6. *Ibidem*, σ. 18.

Co-funded by
the European Union

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένα περιφερειακό λαογραφικό αρχείο στη Ρουμανία: AFMB - το Λαογραφικό Αρχείο της Μολδαβίας και της Μπουκοβίνας

- ιδρύθηκε το 1970, στο πλαίσιο του Τμήματος Εθνομολογίας του Ινστιτούτου Ρουμανικής Φιλολογίας "Alexandru Philirpide" της Ρουμανικής Ακαδημίας
- Παράρτημα Ιασίου,
- το τρίτο μεγαλύτερο λαογραφικό αρχείο στη Ρουμανία,
- περιέχει περίπου 300.000 έγγραφα, που δημιουργήθηκαν από τη δεκαετία του 1930: χειρόγραφες σημειώσεις έρευνας πεδίου, μαγνητικές ταινίες ηχογραφήσεων, βιντεοκασέτες, φωτογραφίες σε σελιλόιντ,
- ένα μέρος του αρχείου έχει ψηφιοποιηθεί: οι μαγνητικές ταινίες μεταφέρθηκαν σε αρχεία mp3 και ηχητικά CD,
- όπως και στην πλειονότητα των ρουμανικών λαογραφικών αρχείων, η διαδικασία ψηφιοποίησης βρίσκεται ακόμη στην αρχή.

Μια πλήρως ψηφιοποιημένη τυπική λαογραφική συλλογή: Η Εθνική Λαογραφική Συλλογή (NFC) της Ιρλανδίας

- περίπου 2 εκατομμύρια χειρόγραφες σελίδες, περίπου 500.000 κάρτες ευρετηρίου, περίπου 12.000 ώρες ηχογραφήσεων, περίπου 80.000 φωτογραφίες, περίπου 1.000 ώρες υλικού βίντεο.
[ehttps://www.duchas.ie/en/info/cbe](https://www.duchas.ie/en/info/cbe)
- εγγεγραμμένο στο Μητρώο της Παγκόσμιας Μνήμης της UNESCO.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Το πρώτο λαογραφικό αρχείο με δυνατότητα ανάγνωσης από υπολογιστή: Πανεπιστήμιο του Ντιτρόιτ

Περιέχει πάνω από 42.000 λαογραφικές παραδόσεις, που συγκεντρώθηκαν μεταξύ 1964 και 1993

Ιδρύθηκε από τους καθηγητές Frank M. Paulson και James T. Callow το 1964.

[The James T. Callow Computerized Folklore Archive | University of Detroit Mercy Libraries \(udmercy.edu\)](http://www.udmercy.edu)

Μια πρωτοβουλία για την ψηφιακή σύνδεση ξεχωριστών λαογραφικών αρχείων: SAMLA (Εθνική Υποδομή για τα Αρχεία Πολιτιστικής Ιστορίας και Παράδοσης)

- ένα έργο υποδομής που αποσκοπεί στην ψηφιοποίηση όλων των κύριων εθνολογικών και λαογραφικών αρχείων της Νορβηγίας και στην παροχή μιας μηχανής αναζήτησης για την πρόσβαση στις συλλογές τους

- περιλαμβάνει τρία αρχεία παραδόσεων: Το Λαογραφικό Αρχείο του Πανεπιστημίου του Όσλο, τη Νορβηγική Εθνολογική Έρευνα (NEG) στο Νορβηγικό Μουσείο Πολιτιστικής Ιστορίας και τα Εθνολαογραφικά Αρχεία στο Πανεπιστήμιο του Μπέργκεν

- σκοπός του ψηφιακού αρχείου είναι να ανοίξει για περισσότερη έρευνα σχετικά με τις συνέχειες και τις αλλαγές στη νορβηγική, καθώς και στη σκανδιναβική και ευρωπαϊκή πολιτιστική ιστορία. Η ψηφιακή βάση δεδομένων θα παρέχει προηγμένες δυνατότητες αναζήτησης σε διάφορα ιδρύματα και κατηγορίες υλικού. Επιπλέον, το έργο θα συντονιστεί με παρόμοιες ψηφιακές υποδομές σε άλλες χώρες.

<https://samla.w.uib.no/about-samla/>

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένα πρώιμο ανθρωπολογικό αρχείο: Το Εθνικό Ανθρωπολογικό Αρχείο των ΗΠΑ

- ξεκίνησαν ως αρχεία του Γραφείου Αμερικανικής Εθνολογίας (BAE), του πρώτου ερευνητικού γραφείου του Μουσείου Smithsonian,
- ιδρύθηκε το 1879 από τον John Wesley Powell για να προωθήσει την ανθρωπολογική έρευνα και να χρησιμεύσει ως μόνιμο αποθετήριο χειρογράφων και φωτογραφιών σχετικά με τους Ινδιάνους της Αμερικής που είχαν συλλεχθεί νωρίτερα από τις γεωγραφικές και γεωλογικές έρευνες των ΗΠΑ στις δυτικές Ηνωμένες Πολιτείες,
- το 1965, το Γραφείο Αμερικανικής Εθνολογίας συγχωνεύθηκε με το Τμήμα Ανθρωπολογίας του Smithsonian και τα αρχεία του έγιναν τα αρχεία του Γραφείου Ανθρωπολογίας του Smithsonian,
- από την καταγραφή του αμερικανικού πολιτισμού, άρχισε να καταγράφει πολιτισμούς σε ολόκληρο τον κόσμο,
- το 1968, το αρχείο μετονομάστηκε σε " Εθνικά Ανθρωπολογικά Αρχεία",
- οι συλλογές περιλαμβάνουν περισσότερα από 8.500 γραμμικά πόδια χειρογράφων (2,5 χλμ.), 635.000 εθνογραφικές φωτογραφίες (συμπεριλαμβανομένων μερικών από τις παλαιότερες εικόνες των ιθαγενών σε όλο τον κόσμο), 21.000 έργα τέχνης ιθαγενών, περισσότερες από 11.000 ηχογραφήσεις και περισσότερα από 8 εκατομμύρια πόδια πρωτότυπων εθνογραφικών ταινιών και βίντεο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

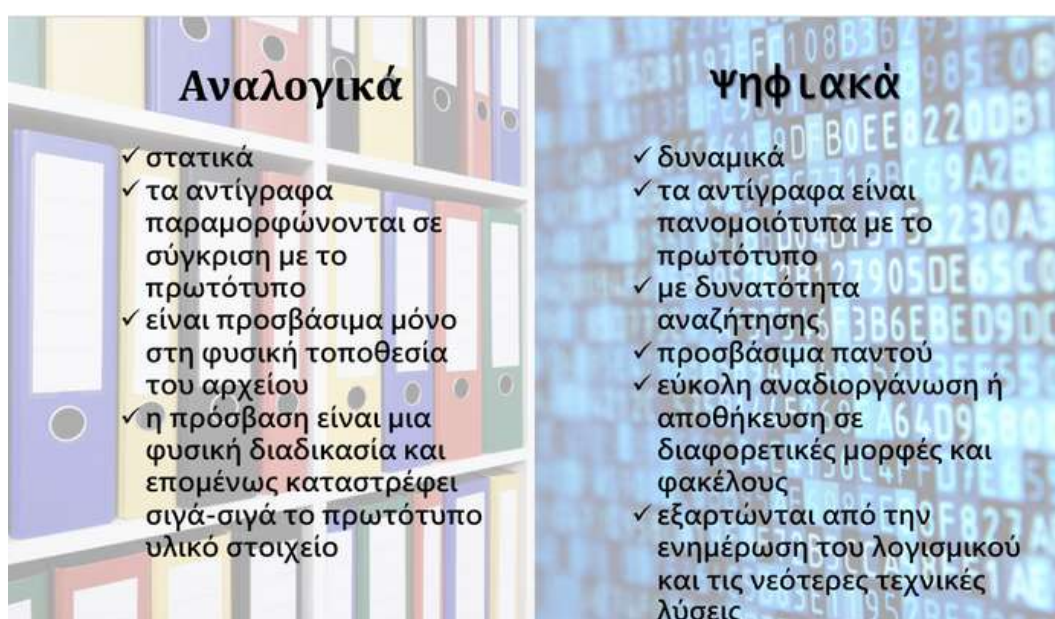
ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένας άλλος λόγος για τον οποίο συλλέγουμε τόσο πολύ εθνογραφικό υλικό είναι ότι έχουμε δεσμευτεί να διατηρήσουμε όλα όσα δημιουργεί ένας/μια ανθρωπολόγος, καθώς και αντικείμενα που φωτίζουν τη δημόσια σταδιοδρομία και την ιδιωτική ζωή του/της. Εκτός από το κοινό εθνογραφικό υλικό, όπως σημειώσεις πεδίου, ημερολόγια, φωτογραφίες, ηχογραφήσεις και κινούμενες εικόνες, προσπαθούμε επίσης να συλλέγουμε σημειώσεις διαλέξεων και μαθημάτων, αιτήσεις για επιχορηγήσεις, κριτικές χειρογράφων, εκδοτικές επιχειρήσεις, προσωπική και επαγγελματική αλληλογραφία και προσωπικά ημερολόγια. Κατά συνέπεια, δεν συλλέγουμε μόνο εθνογραφία, αλλά και υλικό που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή βιογραφιών Αμερικανών ανθρωπολόγων. [7]

Ένα ανοικτό ψηφιακό αποθετήριο ανθρωπολογικού υλικού: Μητρώο Ανθρωπολογικών Δεδομένων Wiki

- ένα πρόγραμμα που διεξήχθη από την Αμερικανική Ανθρωπολογική Ένωση,
- μια πηγή για τους ανθρωπολόγους και κάθε άλλον ερευνητή που ενδιαφέρεται για τον πολιτισμό, την ιστορία, τη γλώσσα και την ανθρώπινη ζωή γενικότερα,
- αντιπροσωπεύει έναν ευρύ κατάλογο σημειώσεων πεδίου, υλικό εθνογραφικών πηγών και δεδομένων σε αναρίθμητα ψηφιακά και φυσικά αρχεία, που παρήχθησαν από πλήθος ανθρωπολόγων τον τελευταίο αιώνα,

https://anthroregistry.fandom.com/wiki/Registry_of_Anthropological_Data_Wiki

7. Leopold, Robert: "Η δεύτερη ζωή των εθνογραφικών σημειώσεων πεδίου", στο *Ateliers du LESC*, 2008: <https://journals.openedition.org/ateliers/3132>.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ (μεταπληροφόρηση) = δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με άλλα δεδομένα

Η οργάνωση και η ταυτοποίηση των δεδομένων σε ένα λαογραφικό αρχείο είναι υψίστης σημασίας, όπως και σε κάθε αρχείο ή σε κάθε ίδρυμα GLAM. Παραδοσιακά, σε ένα λαογραφικό αρχείο, τα τεκμήρια οργανώνονται σύμφωνα με το θεματικό-τυπολογικό κριτήριο και τηρώντας τη συστηματοποίηση που επιβάλλει η ιστορία του κλάδου: τα λαογραφικά κείμενα σύμφωνα με τα λογοτεχνικά κριτήρια των ειδών (αφηγηματικά, λυρικά και δραματικά), τις εθνογραφικές πληροφορίες για διάφορες πτυχές της λαϊκής ζωής (αρχιτεκτονική, επαγγέλματα, χειροτεχνίες), τις οικογενειακές και ημερολογιακές τελετουργίες κ.ο.κ..

Το παραδοσιακό σύστημα ευρετηρίασης των αναλογικών λαογραφικών αρχείων αποτελεί υποχρεωτικό καθήκον όχι μόνο για την οργάνωση του υλικού σε ένα τόσο μεγάλο αποθετήριο πληροφοριών, αλλά επίσης και κυρίως για την εύκολη ανάκτηση. Τα πρώτα έργα της κλασικής λαογραφίας ενέπνευσαν την εμφάνιση διαφορετικών κατηγοριών μεταδεδομένων. Ένας από τους κύριους σκοπούς της συλλογής λαογραφίας στην αρχή της λαογραφίας ως επαγγελματικό πεδίο μελέτης, ήταν η ιστορική-γεωγραφική και συγκριτική προσπάθεια η οποία παρακίνησε την οργάνωση των λαϊκών παραμυθιών που συλλέχθηκαν είτε από παλαιά έγγραφα είτε από νεότερες συλλογές ανάλογα με τον τόπο και το περιεχόμενο. Το ταξινομικό σύστημα των παγκόσμιων λαϊκών αφηγήσεων αφιερώθηκε στη συγκρότηση της διεθνούς τυπολογίας λαϊκών αφηγήσεων, η οποία ήταν ένα παγκόσμιο εγχείρημα σύνταξης τοπικών, περιφερειακών, εθνικών τυπολογιών αφηγήσεων, αφηγηματικών τύπων και μοτίβων. Οι μελετητές της αφηγηματικής λαογραφίας δημιούργησαν συγκεκριμένα συστήματα για την ταξινόμηση μεγάλων μαζών αφηγηματικού υλικού ανάλογα με τα είδη, τους συντελεστές και τα περιστατικά. Η ταξινόμηση που προέκυψε ήταν ο διεθνής κατάλογος του λαϊκού διηγήματος ATU (Aarne/Thompson/Uther) - από τα ονόματα των κυριότερων μελετητών που αφιέρωσαν τη καριέρα τους στη διαχείριση ενός τέτοιου πολύπλοκου έργου σε διαφορετικές περιόδους του περασμένου αιώνα, μια προσπάθεια που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Είδη στοιχεία αναγνώρισης της μαθηματικής ταυτότητας	Εθνολογική κατηγορία	Τίτλος υλικού	Είδος παράστασης (τραγούδι, αφήγηση, ατάγχαλια)	Τόπος και ημερομηνία συλλογής	Συλλέκτης από	Πληροφοριώδης	
№	№	Genul	TITLUL	Cinstat, povestii, ballate	Locul și data înregistrării	Cuiva de i	Inscripție
15	15	Μυθιστόρημα	De la răd.	proverbe	Indonésie, febr. 1972	Enza Scuderi Lucia Cioab	Năstase C. Gogean
16	16	Μυθιστόρημα	Μυθιστόρημα	proverbe	—	—	—
17	17	Λαϊκό τραγούδι	Unu cel va-	stăruț	Roghioa febr. 1972	—	Namni Neacșu Ușura
18	18	—	Trănuț	—	Roghioa febr. 1972	—	—
19	19	—	Proverbe	—	—	—	—
20	20	—	—	—	—	—	—
21	21	—	„Inscrita” de la răd.	—	—	—	—
22	22	Μυθιστόρημα	Unu cel va-	proverbe	Corbata sept. 1972	Lucia Cioab	—

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένας άλλος τύπος μαζικής συστηματοποίησης και οπτικοποίησης λαογραφικών δεδομένων που ενέπνευσε τελικά τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στις εργασίες της λαογραφίας και την προσεκτική σύνταξη συστημάτων μεταδεδομένων ήταν τα χαρτογραφικά έργα. Οι εθνικοί ή περιφερειακοί λαογραφικοί άτλαντες, που συντάχθηκαν από τα μέσα του περασμένου αιώνα, δημιούργησαν ένα ένθερμο έργο συγκέντρωσης πληροφοριών του παραδοσιακού πολιτισμού σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες με τρόπο που να αναδεικνύει τη γεωγραφική κατανομή. Τα λίγα έργα αυτού του είδους που συνεχίζονται ακόμη και σήμερα σε μικρότερη κλίμακα και επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα χρησιμοποιούν προγράμματα ψηφιακής χαρτογράφησης.

Από την καταλογογράφηση "με μολύβι και στυλό" στα ψηφιακά μεταδεδομένα

Οι λαογραφικές ταξινομίες του 20ού αιώνα δημιούργησαν την τεχνογνωσία της καταλογογράφησης "με μολύβι και στυλό", η οποία ουσιαστικά δημιουργούσε μεταδεδομένα με το χέρι. Η μεταφορά αυτού του φυσικού συστήματος μεταδεδομένων στον ψηφιακό κόσμο δεν άλλαξε σε βάθος τον κύριο σκοπό κάθε στρατηγικής μεταδεδομένων, δηλαδή την ανάγκη καθορισμού της σχέσης (της ιεραρχίας) μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών "αντικειμένων" σε μια λαογραφική συλλογή. Για παράδειγμα, το AFMB χρησιμοποιεί δύο παράλληλα συστήματα ευρετηρίασης: ένα γεωγραφικό και ένα θεματικό. Άλλες λαογραφικές συλλογές μπορεί επίσης να χρησιμοποιούν τη χρονολογική ευρετηρίαση.

Το τμήμα καρτών της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (δεκαετία του 1920)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f0/Card_Division_of_the_Library_of_Congress_3c18631u_original.jpg

Co-funded by
the European Union

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Το πιο συχνά χρησιμοποιούμενο σύστημα μεταδεδομένων για τα ιδρύματα GLAM είναι το **Dublin Core**, γνωστό και ως **Dublin Core Metadata Element Set** (DCMES), το οποίο είναι ένα σύνολο δεκαπέντε κύριων στοιχείων μεταδεδομένων για την περιγραφή ψηφιακών ή φυσικών πόρων. Η πρωτοβουλία Dublin Core Metadata Initiative (DCMI) είναι έργο της Ένωσης για την Επιστήμη και την Τεχνολογία των Πληροφοριών (ASIS&T: Association for Information Science and Technology), ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού.

1. **Συνεισφορέας** - "Μια οντότητα που είναι υπεύθυνη για τη συνεισφορά στον πόρο".
2. **Κάλυψη** - "Το χωρικό ή χρονικό θέμα του πόρου, η εδαφική εφαρμοσιμότητα του πόρου ή η δικαιοδοσία υπό την οποία ο πόρος είναι σχετικός".
3. **Δημιουργός** - "Μια οντότητα που είναι πρωτίστως υπεύθυνη για τη δημιουργία του πόρου".
4. **Ημερομηνία** - "Μια χρονική στιγμή ή περίοδος που σχετίζεται με ένα γεγονός στον κύκλο ζωής του πόρου".
5. **Περιγραφή** - "Μια καταγραφή του πόρου".
6. **Μορφή** - "Η μορφή του αρχείου, το φυσικό μέσο ή οι διαστάσεις του πόρου".
7. **Αναγνωριστικό** - "Μια ξεκάθαρη αναφορά στον πόρο μέσα σε ένα δεδομένο πλαίσιο".

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

8. Γλώσσα - "Η γλώσσα του πόρου".

9. Εκδότης - "Μια οντότητα που είναι υπεύθυνη για τη διάθεση του πόρου".

10. Σχέση - "Ένας σχετικός πόρος".

11. Δικαιώματα - "Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα που κατέχονται εντός και επί του πόρου".

12. Πηγή - "Ένας συναφής πόρος από τον οποίο προέρχεται ο περιγραφόμενος πόρος".

13. Θέμα - "Το θέμα του πόρου".

14. Τίτλος - "Ένα όνομα που δίνεται στον πόρο".

15. Τύπος - "Η φύση ή το είδος του πόρου"..

https://en.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ: μπορούν να αποθηκεύονται είτε **εσωτερικά**, στο ίδιο αρχείο ή στην ίδια δομή με τα δεδομένα (αποκαλούμενα ενσωματωμένα μεταδεδομένα), είτε **εξωτερικά**, σε αρχείο ή πεδίο ξεχωριστό από τα περιγραφόμενα δεδομένα. Ένα αποθετήριο δεδομένων συνήθως αποθηκεύει τα μεταδεδομένα αποκομμένα από τα δεδομένα, αλλά μπορεί να σχεδιαστεί για να υποστηρίζει προσεγγίσεις ενσωματωμένων μεταδεδομένων.

Η **εσωτερική αποθήκευση** σημαίνει ότι τα μεταδεδομένα ταξιδεύουν πάντα ως μέρος των δεδομένων που περιγράφουν- έτσι, τα μεταδεδομένα είναι πάντα διαθέσιμα μαζί με τα δεδομένα και μπορούν να χειριστούν τοπικά. .

Η **εξωτερική αποθήκευση** επιτρέπει την παράλληλη τοποθέτηση μεταδεδομένων για όλα τα περιεχόμενα, για παράδειγμα σε μια βάση δεδομένων, για αποτελεσματικότερη αναζήτηση και διαχείριση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ψηφιακή υποτροφία, ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, υπολογιστική λαογραφία

Σύμφωνα με μια έκθεση που συντάχθηκε από το Αμερικανικό Συμβούλιο Επιστημονικών Εταιρειών, "ψηφιακή υποτροφία" σημαίνει:

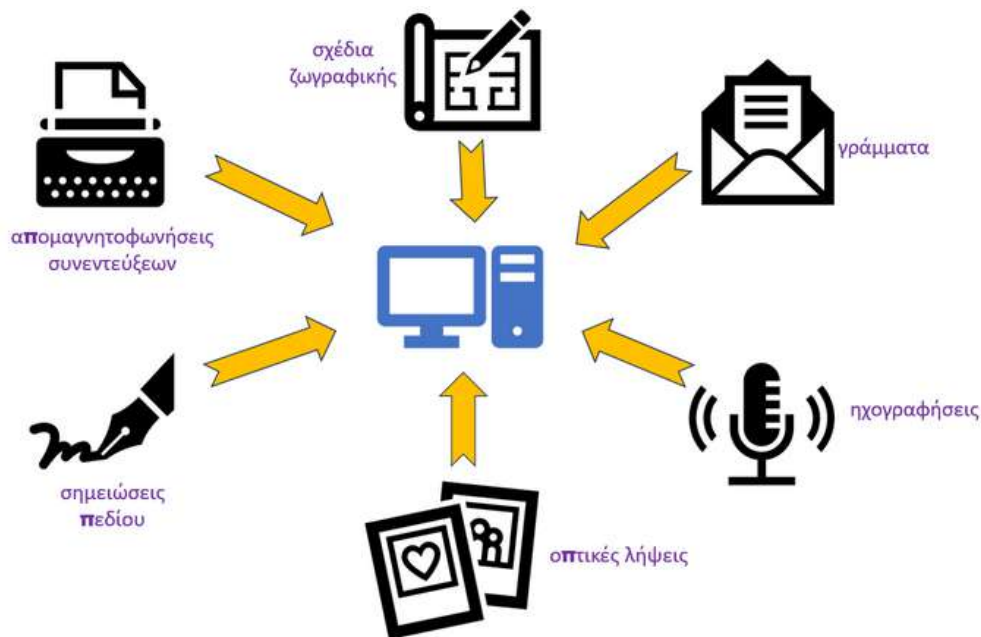
- A. Δημιουργία μιας ψηφιακής συλλογής πληροφοριών για περαιτέρω μελέτη και ανάλυση,
- B. Δημιουργία κατάλληλων εργαλείων για τη συγκρότηση της συλλογής,
- C. Δημιουργία κατάλληλων εργαλείων για την ανάλυση και τη μελέτη των συλλογών,
- D. Χρήση ψηφιακών συλλογών και αναλυτικών εργαλείων για τη δημιουργία νέων διανοητικών παραγώγων,
- E. Δημιουργία εργαλείων συγγραφής για αυτά τα νέα διανοητικά παράγωγα, είτε σε παραδοσιακές μορφές είτε σε ψηφιακή μορφή [8].

Στη λαογραφία, η εμφάνιση των ψηφιακών εργαλείων δεν περιορίζεται στη δημιουργία και τη διατήρηση πληροφοριών, αλλά επεκτείνεται επίσης στην ανάλυση ψηφιακών εγγράφων με τη βοήθεια υπολογιστή, στην πρακτική της ψηφιακής έρευνας πεδίου, η οποία είναι η μελέτη των διαδικτυακών κοινοτήτων και των ψηφιακά διαμεσολαβούμενων κοινωνικών περιβαλλόντων, στις ψηφιακές επιμελητικές προσεγγίσεις των συλλογών κλπ. Η ανάπτυξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, των ευρέων διαδικτυακών κοινοτήτων, των διαφόρων βάσεων δεδομένων του Διαδικτύου, η διαθεσιμότητα πόρων που προηγουμένως ήταν δύσκολα προσβάσιμοι, η δυνατότητα ψηφιακής ανάλυσης μεγάλων συνόλων δεδομένων, οι γρήγορες και αποτελεσματικές μηχανές αναζήτησης ψηφιακών δεδομένων, οι δυνατότητες ψηφιακής χαρτογράφησης, οι νέες τεχνικές τρισδιάστατης ενσωμάτωσης ανοίγουν τόσους πολλούς δρόμους στη λαογραφική έρευνα.

8. Courant, Paul N.; Fraser, Sarah E.; Goodchild, Michael F.; Hedstrom, Margaret; Henry, Charles; . Kaufman, Peter B.; McGann, Jerome; Rosensweig, Roy; Unsworth, John; Zuckerman, Bruce: "Our Cultural Commonwealth: The Report of the American Council of Learned Societies Commission on Cyberinfrastructure for the Humanities and Social Sciences". American Council of Learned Societies, 2006, www.acls.org/uploadedFiles/Publications/Programs/Our_Cultural_Commonwealth.pdf, p. 7.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Όπως επισημάνθηκε από τον Timothy Tangherlini, ειδικό στην υπολογιστική λαογραφία, υπάρχουν τέσσερις τομείς του "ψηφιακού" που θα μπορούσαν να αλλάξουν τα πάντα στον τομέα των λαογραφικών μελετών [9]:

- Συλλογή και αρχειοθέτηση,
- Ευρετηρίαση και ταξινόμηση,
- Οπτικοποίηση και πλοήγηση,
- Ανάλυση.

Προκειμένου η ψηφιακή αρχειοθέτηση να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της, είναι σημαντικό τα "ψηφιακά αντικείμενα" να εξασφαλίσουν ότι η διαπλατορμική αναγνωσιμότητα θα είναι ανακτήσιμη, φορητή και κοινοποιήσιμη. Οι ψηφιακές τεχνολογίες έχουν επιφέρει νέες δυνατότητες και πλαίσια για τη διατήρηση, την οργάνωση και την οπτικοποίηση των πληροφοριών της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων από αυτές τις τεχνολογίες απαιτεί μια βαθύτερη κατανόηση εννοιών όπως το αρχείο, το περιεχόμενο και το πλαίσιο. Ο νέος ψηφιακός κόσμος ως χώρος πολυδιάστατων βάσεων δεδομένων επιτρέπει μια διαδικασία διαρκούς αναδιαμόρφωσης του πολιτιστικού μας τομέα.

9. Tangherlini, Timothy T.: "The Folklore Macroscopic: Challenges for a Computational Folkloristics", in *Western Folklore*, 72 (1), 2013, p. 8.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Πρέπει όλοι να δημιουργήσουμε το δικό μας προσωπικό ψηφιακό αρχείο...

Η εκμάθηση του τρόπου δημιουργίας ψηφιακών αρχείων στο επαγγελματικό μας περιβάλλον θα μπορούσε επίσης να μας παρακινήσει να χρησιμοποιήσουμε τα δωρεάν και φιλικά προς το χρήστη εργαλεία για την ψηφιοποίηση και την οργάνωση των ψηφιακών αντικειμένων που δημιουργήθηκαν πρόσφατα στην προσωπική μας ζωή. Η απλούστερη συλλογή που μπορούμε να δημιουργήσουμε αντιστοιχεί στη φυσική συλλογή μιας βιβλιοθήκης ή ενός αρχείου- μπορούμε να αρχειοθετήσουμε φωτογραφίες και βίντεο από τα σημαντικά γεγονότα της ζωής μας, αγαπημένα μηνύματα για τους αγαπημένους μας, αποσπάσματα από βιβλία που μας αρέσουν κλπ. Η δημιουργία μιας τέτοιας προσωπικής νέας συλλογής θα μπορούσε να είναι παρόμοια με τη δημιουργία ενός blog ή ενός άλμπουμ στο Facebook.

Η μνήμη ως συλλογική πράξη είναι έκδηλη στις καθημερινές μας εμπειρίες με τους υπολογιστές, οι οποίοι κάνουν τη μνήμη τους να φαίνεται - κόντρα στη φυσική - μόνιμη και πανταχού παρούσα. Αν τα πράγματα παραμένουν στο παρόν, δεν είναι επειδή η ψηφιακή μνήμη είναι πιο ισχυρή από το χαρτί- το αντίθετο είναι που ισχύει. Το πυρίτιο αλλοιώνεται πολύ πιο γρήγορα από το χαρτί- οι ιστότοποι - ακόμη και αν φαίνονται τόσο στέρεοι και μόνιμοι όσο οι γεωπόλεις - εξαφανίζονται. Τα σύννεφα είναι σύννεφα: υδραργυρικά μίγματα ατμών, υγρών και στερεών. Παρ' όλα αυτά, η ψηφιοποίηση μπορεί να θεωρηθεί μια μορφή αποταμίευσης, επειδή διατηρεί το περιεχόμενο μέσω μιας διαδικασίας αναδιαμόρφωσης: μια ανάγνωση, η οποία αλλού είναι γραφή. Όλοι οι υπολογιστές διαβάζουν γράφοντας αλλού... [10]

10. Chun, Wendy Hui Kyong: *Programmed Visions: Software and Memory*, Software Studies, Cambridge, MA: MIT Press, 2011, p. 18-19.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

2.3. Ευρωπαϊκά έργα και συστάσεις

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Η Πολιτιστική Κληρονομιά είναι διαρκώς παρούσα στις πολιτικές της ΕΕ, με τάση προς μια ευρωπαϊκή ψηφιακή κληρονομιά.

"Οι ψηφιακές τεχνολογίες παρέχουν νέες ευκαιρίες για τη διατήρηση του πολιτιστικού περιεχομένου και για να καταστήσουν την πολιτιστική κληρονομιά πιο προσιτή σε όλα τα ακροατήρια. Τα μουσεία και οι πολιτιστικοί οργανισμοί που αξιοποιούν την τεχνολογία είναι σε θέση να προσφέρουν καινοτόμες εμπειρίες στους επισκέπτες, καθώς και να επιτρέπουν στο κοινό να έχει πρόσβαση σε εκθέσεις εξ αποστάσεως και να βλέπει υλικό που δεν είναι σε έκθεση." [11]

Θεσμικό πλαίσιο: Η Γενική Διεύθυνση Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογίας (CNECT) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι υπεύθυνη για τις δράσεις πολιτικής, συντονισμού και χρηματοδότησης για την υποστήριξη της ψηφιοποίησης και της διαδικτυακής πρόσβασης των κρατών μελών σε πολιτιστικό υλικό και στην ψηφιακή διατήρηση.

Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

"Η διαδικτυακή προσβασιμότητα του πολιτιστικού υλικού θα επιτρέψει στους πολίτες σε όλη την Ευρώπη να έχουν πρόσβαση σε αυτό και να το χρησιμοποιούν για αναψυχή, σπουδές ή εργασία. Θα δώσει στην ποικιλόμορφη και πολύγλωσση κληρονομιά της Ευρώπης ένα ξεκάθαρο προφίλ στο Διαδίκτυο, και η ψηφιοποίηση των παραγώγων της θα βοηθήσει τα πολιτιστικά ιδρύματα της Ευρώπης να συνεχίσουν να εκπληρώνουν την αποστολή τους, δηλαδή να παρέχουν πρόσβαση στην κληρονομιά μας και να τη διατηρούν στο ψηφιακό περιβάλλον" (Σύσταση της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την ψηφιοποίηση και την διαδικτυακή προσβασιμότητα του πολιτιστικού υλικού και την ψηφιακή διατήρηση, 2011/711/ΕΕ, άρθρο 6, που δημοσιεύθηκε στην "Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης", L 283, της 29.10.2011).

Προκειμένου να δημιουργηθεί ένας κοινός ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων για την πολιτιστική κληρονομιά, στις 10 Νοεμβρίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια νέα Σύσταση με στόχο την επιτάχυνση της ψηφιοποίησης των παραγώγων της πολιτιστικής κληρονομιάς [12], σε τυποποιημένη μορφή υψηλής προσβασιμότητας, αξιοποιώντας την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, από την τρισδιάστατη σάρωση έως τη μηχανική μάθηση και την τεχνητή νοημοσύνη:

11. <https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/european-digital-heritage>

12. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-proposes-common-european-data-space-cultural-heritage>

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

η ψηφιοποίηση δεν συνεπάγεται εξ ορισμού ψηφιακή διατήρηση. Για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στα ψηφιοποιημένα παράγωγα σε μακροπρόθεσμη βάση, τα κράτη μέλη πρέπει να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν προσεκτικά την ψηφιακή διατήρηση των παραγώγων τους, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οικονομικές, οργανωτικές και τεχνικές προκλήσεις σε μακροπρόθεσμη βάση. Οι στόχοι ψηφιακής διατήρησης μπορεί να περιλαμβάνουν όχι μόνο τα παράγωγα πολιτιστικής κληρονομιάς που θεωρούνται προτεραιότητα για την ψηφιοποίηση (π.χ. παράγωγα που κινδυνεύουν, μνημεία και τοποθεσίες με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα ή τομείς που βρίσκονται υπό ψηφιοποίηση), αλλά και παράγωγα που έχουν ψηφιοποιηθεί προηγουμένως. (Η Σύσταση της Επιτροπής της 10.11.2021 σχετικά με έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την πολιτιστική κληρονομιά, C(2021) 7953 τελική, άρθρο 16)

Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Ψήφισμα 2269 (2019) "Διαφύλαξη και ενίσχυση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Ευρώπη" [13] έχει ως στόχο:

- να φιλοξενήσει ψηφιακές μεθόδους και εργαλεία για την απογραφή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και για τις πρακτικές διαφύλαξης, ώστε να εναρμονιστούν στην Ευρώπη (τεχνικά και μεθοδολογικά) για την περαιτέρω τόνωση της ανταλλαγής και της ανταλλαγής γνώσεων,
- να ενσωματώσει τη δράση πολιτικής της ΑΠΚ στη στρατηγική #Digital4Culture που ανακοινώθηκε για το 2020, αξιοποιώντας το ψηφιακό δυναμικό για την ενίσχυση των θετικών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων του πολιτισμού.

Ο **Χάρτης της UNESCO για τη Διατήρηση της Ψηφιακής Κληρονομιάς** (εκδόθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2003): αναγνωρίζει την "ψηφιακή κληρονομιά" ως ένα νέο είδος κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας.

Αν και επικεντρώνεται στην απειλή της απώλειας και όχι στη χρήση του, ο Χάρτης επισημαίνει τη σημασία της κοινοχρησίας αυτής της κληρονομιάς: "Έχοντας επίγνωση ότι η πρόσβαση σε αυτή την κληρονομιά θα προσφέρει διευρυμένες ευκαιρίες για δημιουργία, επικοινωνία και κοινοχρησία της γνώσης μεταξύ όλων των λαών".

<https://en.unesco.org/about-us/legal-affairs/charter-preservation-digital-heritage>

13. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=26468>

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

2.4. Διεθνείς πρωτοβουλίες:

Εκτός από πολλά θεματικά ψηφιακά αρχεία που δημιουργήθηκαν για διάφορους πολιτιστικούς τομείς, υπάρχουν ευρύτερες πύλες που συλλέγουν πληροφορίες για την πολιτιστική κληρονομιά που συγκεντρώνονται από πολλά ιδρύματα GLAM και παρέχουν ολοκληρωμένες λειτουργίες για την εύρεση και την πρόσβαση στα δεδομένα πολιτιστικής κληρονομιάς. Η σημαντικότερη από αυτές τις πλατφόρμες είναι η Europeana..

EUROPEANA – Η ψηφιακή πλατφόρμα της Ευρώπης για την ενδυνάμωση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η αποστολή της Europeana είναι να ενδυναμώσει τον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς στον ψηφιακό μετασχηματισμό του. Υποστηρίζει χιλιάδες ευρωπαϊκά μουσεία, αρχεία και βιβλιοθήκες ώστε να προσφέρουν δωρεάν πρόσβαση σε ψηφιοποιημένες εκδόσεις έργων τέχνης, βιβλίων και μουσικής. Η Europeana χρηματοδοτείται από το 2008 στο πλαίσιο του Προγράμματος Διευκόλυνσης "Συνδέοντας την Ευρώπη".

<https://www.europeana.eu/en>

Η ΑΠΚ στην Europeana

Συλλογή της Europeana “Κατασκευή Πολιτισμού”: "Οι τεχνίτες και οι χειροτέχνες #κατασκευάζουν κληρονομιά διαμορφώνοντας και αναπλάθοντας τον πολιτισμό ανά τους αιώνες, μεταδίδοντας κληρονομιές δεξιοτήτων, γνώσεων και κατασκευής".

Στην **Europeana Pro**: το έργο "CRAFTED: Enrich and promote traditional and contemporary crafts" (2021-2023), με συντονιστή το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθηνών - Ελλάδα, εταίροι: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Ελλάδα, εταίροι: 13 ιδρύματα από διάφορες χώρες της ΕΕ.

Σκοπός του έργου αυτού είναι να επιτρέψει τη διατήρηση τόσο των υλικών όσο και των άυλων πτυχών της χειροτεχνίας και να εξασφαλίσει έτσι μια ολοκληρωμένη κατανόηση και εκτίμηση των κοινοτήτων και των πολιτισμών στους οποίους ανήκει. Για το σκοπό αυτό, το έργο συγκέντρωσε περισσότερα από 186.000 νέα αρχεία υψηλής ποιότητας που παρουσιάζουν υλικά αντικείμενα που έχουν παραχθεί ή χρησιμοποιηθεί από τεχνίτες και καταγράφουν τα άυλα πλαίσιά τους, όπως τις τεχνικές και τις γνώσεις. Επιπλέον, αναβάθμισε πάνω από 26.000 εγγραφές που ήδη υπήρχαν στην Europeana.eu σε ανοικτή άδεια χρήσης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ανέπτυξε και εφάρμοσε μια καινοτόμο μεθοδολογία "ανθρώπινης παρέμβασης" (π.χ. που απαιτεί ανθρώπινη αλληλεπίδραση), η οποία επαναχρησιμοποιεί και επεκτείνει ψηφιακά εργαλεία τελευταίας τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης, για ανάλυση εικόνας, ήχου και σημασιολογίας. Το έργο ενίσχυσε τα υπάρχοντα εργαλεία πληθοπορισμού (crowdsourcing) και συγκέντρωσης για να υποστηρίξει έναν μεγάλης κλίμακας αυτοματοποιημένο εμπλουτισμό των συνόλων δεδομένων που διατίθενται μέσω της Europeana.eu. Για τον σκοπό αυτό, το έργο βασίστηκε στα αποτελέσματα δύο προηγούμενων έργων γενικών υπηρεσιών - CrowdHeritage και Europeana XX - και χρησιμοποίησε την πλατφόρμα συγκέντρωσης MINT που αναπτύχθηκε από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθηνών (ΕΜΠ).

Το έργο ενίσχυσε την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις υλικές και άυλες πτυχές της ευρωπαϊκής χειροτεχνίας μέσω της εκδοτικής εργασίας. Φιλοξένησε τρεις "μαραθώνιους επεξεργασίας" για τον εμπλουτισμό σελίδων της Βικιπαίδειας με πληρέστερες και ποικίλες πληροφορίες σχετικά με τη χειροτεχνική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων εικόνων και βίντεο από την Europeana.eu.

Παράδειγμα από το έργο CRAFTED: BLOG POST "Ελληνική χειροτεχνία, ελληνική ταυτότητα. Τέσσερα βίντεο που δείχνουν πώς οι ελληνικές ταυτότητες ενσαρκώνονται από τη χειροτεχνία της υφαντουργίας, υφαίνοντας μαζί το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον" [Greek crafts, Greek identity | Europeana](https://www.youtube.com/watch?v=Gu7lbKOOV9k) (<https://youtu.be/Gu7lbKOOV9k>)

Πόροι ΑΠΚ για άμεση πρόσβαση στον ιστότοπο της Europeana: Ηχητικό αρχείο "The Shepherd Song": Bărbulescu, Tita - Φωνή, Busuioc, Alexandru - Μαέστρος της ορχήστρας "Doina Argeşului", Ρουμανική Ραδιοφωνική Εταιρεία - Παραγωγός, 1959, INP, έργο Culturalia (Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Ρουμανίας): https://www.europeana.eu/en/item/937/Culturalia_ab944307_4f02_4cf1_ae86_8cfd91f1fc6

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

QueryLab:

- είναι ένα πρωτότυπο αφιερωμένο στην ενσωμάτωση, πλοήγηση, αναζήτηση και διατήρηση αρχείων υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στο διαδίκτυο, με τη βοήθεια θεματικών διαδρομών, λέξεων-κλειδιών, επέκτασης σημασιολογικών ερωτημάτων και σύννεφου λέξεων,
- το κύριο πλεονέκτημα αυτού του συστήματος είναι ότι σκοπεύει να συνδέσει τη διαδικτυακή "οντολογία" της ΑΠΚ με τα υπάρχοντα εθνικά και τοπικά αρχεία της ΑΠΚ, τουλάχιστον για την τοποθέτηση ετικετών ως εργαλείο για τους ενδιαφερόμενους χρήστες προκειμένου να συνεχίσουν την αναζήτησή τους,
- ορισμένα σχέδια για τη μελλοντική ανάπτυξη του QueryLab [14]:

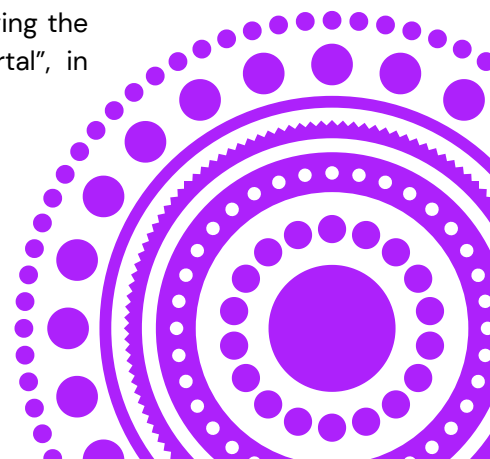
• Δημιουργία των λειτουργιών "κοντά μου" και " ημερολογίου", ώστε να είναι δυνατή η εξερεύνηση των παραγώγων ΑΠΚ που βρίσκονται γύρω από τον χρήστη γεωγραφικά και χρονολογικά,

• Δημιουργία ευρετηρίων με όψεις, προκειμένου να βοηθηθεί η βελτιστοποίηση των ερωτημάτων από τα αποθέματα που επιτυγχάνονται από τις υπηρεσίες ιστού,

• Εισαγωγή αλγορίθμων αυτόματης εξαγωγής λέξεων-κλειδιών για την αυτόματη οργάνωση των θεματικών διαδρομών,

• Δημιουργία γενικών σύννεφων λέξεων για διαδικτυακά αρχεία, τόσο για τις ετικέτες όσο και για τις λέξεις του τίτλου/περιγραφής, εκτός από εκείνες που συνδέονται με συγκεκριμένα ερωτήματα.

14. Artese, Maria Teresa, Gagliardi, Isabella: "Integrating, Indexing and Querying the Tangible and Intangible Cultural Heritage Available Online: The QueryLab Portal", in *Information*, 2022, 13, 260. <https://doi.org/10.3390/info13050260>, p. 18.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

2.5. Έκθεση σχετικά με την κατάσταση της ψηφιοποίησης των αρχείων της ΑΠΚ στις χώρες των εταίρων. Αποτελέσματα έρευνας που διεξήχθη από το έργο iNTANGIBLE

Το 2022, οι εταίροι του έργου διεξήγαγαν έρευνα μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου με σκοπό να εντοπίσουν τις συγκεκριμένες ανάγκες και τα κενά της υποδομής και της κατάρτισης στην ψηφιοποίηση των αρχείων ΑΠΚ στις τέσσερις χώρες που εκπροσωπούνται στο έργο, δηλαδή την Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία. Το ερωτηματολόγιο περιείχε 31 ερωτήσεις που αφορούσαν: την ηλικία των ερωτηθέντων, τη γεωγραφική περιοχή, το φύλο, το επίπεδο σπουδών, το χώρο εργασίας των ερωτηθέντων, πληροφορίες σχετικά με τα αρχεία άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που ανήκουν στα εν λόγω ιδρύματα, το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή σε επικείμενα μαθήματα κατάρτισης. Χρησιμοποιήθηκαν διάφοροι τύποι ερωτήσεων: ερωτήσεις κλειστού τύπου, ερωτήσεις ανοικτού τύπου, ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Το ερωτηματολόγιο ήταν διαθέσιμο στις τέσσερις γλώσσες του έργου και οι αναλύσεις των απαντήσεων που συλλέχθηκαν έγιναν από τους συγκεκριμένους εταίρους στις τέσσερις χώρες.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Παρόλο που η έρευνα δεν ακολούθησε απαραίτητα την κοινωνιολογική δειγματοληψία, πετύχαμε μια ισορροπία όσον αφορά την ποικιλία των απαντήσεων που λάβαμε από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές στις τέσσερις χώρες, καθώς και όσον αφορά το φύλο, την ηλικία, τα επίπεδα σπουδών που αφορούν τα ατομικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων. Ως εκ τούτου, αποκτήσαμε γρήγορα μια καλή ποσότητα πληροφοριών σχετικά με τα κύρια θέματα και τις γνώσεις και τα ενδιαφέροντα της ομάδας-στόχου που αποτελούσε το σύνολο των επαγγελματιών του πολιτισμού.

ΙΣτην **Κροατία**, το ερωτηματολόγιο στάλθηκε ειδικά σε επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα των μουσείων, κυρίως σε μουσεία που διαθέτουν εθνογραφική συλλογή στο ίδρυμά τους. Όλοι οι ερωτηθέντες εργάζονται σε δημόσια ιδρύματα με εθνική, δημοτική και νομαρχιακή χρηματοδότηση. Η πλειονότητα αυτών των ιδρυμάτων χρησιμοποιεί ή συμμετέχει σε ευρωπαϊκές προσκλήσεις χρηματοδότησης. Από τα δεκαεπτά συμμετέχοντα ιδρύματα δέκα δεν διαθέτουν αρχεία για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και οκτώ δεν διαθέτουν καθόλου ψηφιοποιημένα αρχεία. Επτά ιδρύματα επιβεβαίωσαν ότι διαθέτουν εξοπλισμό για ψηφιοποίηση, ενώ τα υπόλοιπα δεν διαθέτουν τέτοια υποδομή. Οι απαντήσεις δείχνουν ότι οι ερωτηθέντες επαγγελματίες του πολιτισμού παρακολουθούν τις δραστηριότητες στην εγχώρια και διεθνή σκηνή σχετικά με την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ενδιαφέρονται για περαιτέρω ανάπτυξη ικανοτήτων σε αυτόν τον τομέα.

Στην **Κύπρο**, το 50% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι οι οργανισμοί τους δεν έχουν ψηφιοποιήσει τα αντίστοιχα αρχεία τους, ενώ το 70% απάντησε ότι δεν έχουν ψηφιοποιήσει τα αρχεία τους και δεν γνωρίζουν αν και πότε θα προχωρήσει η ψηφιοποίηση. Όσοι ανέφεραν την υφιστάμενη διαδικασία ψηφιοποίησης των αρχείων τους αισθάνονται αβέβαιοι για το πότε αυτό το αρχείο μπορεί να είναι λειτουργικό για χρήση τόσο ως εσωτερικό εργαλείο εργασίας όσο και για ανοικτή πρόσβαση. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων δήλωσε ότι ο οργανισμός τους υστερεί όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις σε αυτόν τον τομέα. Το 62,5% των συμμετεχόντων ανέφερε ότι είναι πολύ σημαντικό για τους ίδιους και τους συναδέλφους τους να συμμετέχουν σε δραστηριότητες κατάρτισης σχετικά με την ψηφιοποίηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Σύμφωνα με τις απαντήσεις από την **Ελλάδα**, μάθαμε ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων εργάζεται στον τομέα της ΑΠΚ και η πλειονότητα εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα. Τα περισσότερα από τα ιδρύματα στα οποία εργάζονται οι ερωτηθέντες διαθέτουν μια καθιερωμένη βάση δεδομένων αφιερωμένη στην ΑΠΚ. Οι πηγές των εν λόγω βάσεων δεδομένων προέρχονται από ένα συνδυασμό έρευνας πεδίου και έρευνας γραφείου, χαρτογράφησης εμπειρογνομόνων και βιβλιογραφικής έρευνας. Τα αρχεία αυτά περιέχουν στην πλειονότητά τους διάφορα είδη εγγράφων (χειρόγραφα, ήχου-βίντεο κ.λπ.). Οι πηγές συλλογής πληροφοριών για την πραγματοποίηση της δραστηριότητάς τους είναι επίσης ποικίλες: γραπτά έγγραφα (όπως βιβλία) σε φυσική μορφή ή σε ψηφιακή μορφή, διαδικτυακές πηγές (μέσα κοινωνικής δικτύωσης, YouTube, διάφορες πολιτιστικές εικονικές πλατφόρμες, ιστοσελίδες πολιτιστικών ιδρυμάτων εγχώριας και ξένης τοποθέτησης) και φυσικά η δική τους έρευνα πεδίου. Το 53,3% των ερωτηθέντων ισχυρίστηκε ότι το ιδρυματικό τους αρχείο είναι τουλάχιστον μερικώς ψηφιοποιημένο, το 33,3% ότι είναι πλήρως ψηφιοποιημένο και το 13,3% απάντησε αρνητικά, ποσοστά που καταδεικνύουν ότι η Ελλάδα έχει ολοκληρώσει μια σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ψηφιοποίηση της ΑΠΚ.

Οι περισσότερες απαντήσεις έδειξαν ότι, παρόλο που τα εν λόγω θεσμικά αρχεία δεν έχουν ψηφιοποιηθεί, υπάρχουν ελπίδες και σχέδια για να γίνει κάτι τέτοιο. Από την άλλη πλευρά, ένα πολύ υψηλό ποσοστό των Ελλήνων ερωτηθέντων (80%) απάντησε ότι δεν γνωρίζει παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών και πρωτοβουλιών στον τομέα της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ. Οι λίγοι που γνώριζαν τέτοια παραδείγματα ανέφεραν τον ιστότοπο της UNESCO, πληροφορίες για το θέμα ή την κρατική χρηματοδότηση για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς που προσφέρει το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας. Οι ερωτηθέντες ήταν πρόθυμοι να μάθουν για τέτοιες πρωτοβουλίες, και θα τους ενδιέφερε ιδιαίτερα να μάθουν για τους υπάρχοντες τρόπους ψηφιοποίησης, τα προγράμματα χρηματοδότησης τέτοιων πρωτοβουλιών, τον απαραίτητο εξοπλισμό, το εκπαιδευμένο προσωπικό για τέτοια έργα, τα καινοτόμα εργαλεία ψηφιοποίησης της ΑΠΚ, τον τρόπο ορθής ψηφιοποίησης και συνεπώς τη διασφάλιση των δεδομένων της ΑΠΚ. Πρωτοβουλίες ψηφιοποίησης, όπως διαδικτυακά αρχεία, ψηφιακές βιβλιοθήκες και εικονικές εκθέσεις, έχουν αναπτυχθεί για τη διαφύλαξη και την προώθηση της ελληνικής άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς σε ένα ευρύτερο κοινό. Στόχος αυτών των προσπαθειών είναι να διασφαλιστεί η διατήρηση των παραδοσιακών πρακτικών, εθίμων και εκφράσεων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής ταυτότητας της Ελλάδας.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Στη **Ρουμανία**, όλοι οι ερωτηθέντες εργάζονται σήμερα σε ιδρύματα που είναι υπεύθυνα για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς ή διεξάγουν έρευνα, καταγραφή και προώθηση του παραδοσιακού πολιτισμού της Ρουμανίας ή άλλων εθνοτικών ομάδων της χώρας. Περίπου το 80% των Ρουμάνων ερωτηθέντων απάντησαν ότι το ίδρυμά τους διαθέτει ένα αρχείο που ενδιαφέρει το έργο μας (με πληροφορίες για τον παραδοσιακό πολιτισμό ή την άυλη πολιτιστική κληρονομιά), και τα περισσότερα από αυτά τα αρχεία δημιουργήθηκαν από την άμεση έρευνα πεδίου που ανέλαβε το ίδρυμα υποδοχής κατά τα τελευταία χρόνια.

Ανάλογα με τη μορφή των αποθηκευμένων εγγράφων, η πλειονότητα αυτών των αρχείων περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία εγγράφων (συνδυασμός γραπτών, οπτικών, ηχητικών, βιντεοσκοπημένων αρχείων). Οι πηγές πληροφοριών που χρησιμοποιούν οι επαγγελματίες στη δραστηριότητά τους είναι κυρίως βιβλία σε φυσική μορφή. Όπως επισημαίνεται στην έρευνα, περίπου το 50% αυτών των αρχείων δεν είναι καθόλου ψηφιοποιημένα, ενώ τα υπόλοιπα είναι μόνο μερικώς ψηφιοποιημένα. Όπου αυτή η διαδικασία ψηφιοποίησης βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, η χρονική στιγμή εκκίνησης τοποθετείται χρονικά το αργότερο την τελευταία δεκαετία. Για τα αρχεία που δεν έχουν ακόμη ψηφιοποιηθεί, σχεδόν το 50% προβλέπει σχέδια ψηφιοποίησης για το μέλλον και έχει επαρκή γνώση των βημάτων, του προσωπικού και του εξοπλισμού που απαιτούνται για την επίτευξη αυτού του στόχου. Μόνο το 40% των ερωτηθέντων γνωρίζει καλά παραδείγματα ψηφιοποίησης που θα μπορούσαν να αποτελέσουν έμπνευση για το δικό τους έργο προς αυτή την κατεύθυνση. Τα θέματα που αναφέρθηκαν ως ενδιαφέροντα για τους συμμετέχοντες στην έρευνα είναι: τρόποι αύξησης της προβολής των βάσεων δεδομένων, ψηφιοποίηση πληροφοριών πεδίου, πρακτικές και τεχνικές που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία ψηφιοποίησης, έργα που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση, πηγές χρηματοδότησης για έργα ψηφιοποίησης, πληροφορίες σχετικά με τον εξοπλισμό ψηφιοποίησης, μέσα ανάκτησης εγγράφων, μέθοδοι και τεχνικές που χρησιμοποιούνται στην αρχειοθέτηση εγγράφων, πληροφορίες σχετικά με την ψηφιοποίηση αρχείων, πώς να γίνεται σωστά η ψηφιοποίηση, πώς μπορούν παρόμοια ιδρύματα να συνδεθούν, επιτρέποντας την εύκολη πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων. .

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Συμπέρασμα. Με βάση τις απαντήσεις που συλλέξαμε από επαγγελματίες του πολιτισμού στις τέσσερις χώρες, θεωρούμε ότι η ψηφιοποίηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιοχή αυτή αποκτά δυναμική, αλλά η εφαρμογή της παραμένει ακόμη έργο σε εξέλιξη.

Έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την καταγραφή και τη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, ενώ παράλληλα συνυπήρχαν προκλήσεις και ευκαιρίες. Ένα μεγάλο μέρος των αρχείων της ΑΠΚ στις χώρες αυτές απέχει ακόμη πολύ από την εξαντλητική και λειτουργική ψηφιοποίηση. Υπάρχει επίσης αναγνωρισμένη ανάγκη για επαρκή χρηματοδότηση, τεχνικούς και ανθρώπινους πόρους, εκπαίδευση και κατάρτιση στον τομέα αυτό.

2.6. Βέλτιστες πρακτικές και επιτυχημένες λύσεις για ψηφιακές συλλογές ΑΠΚ

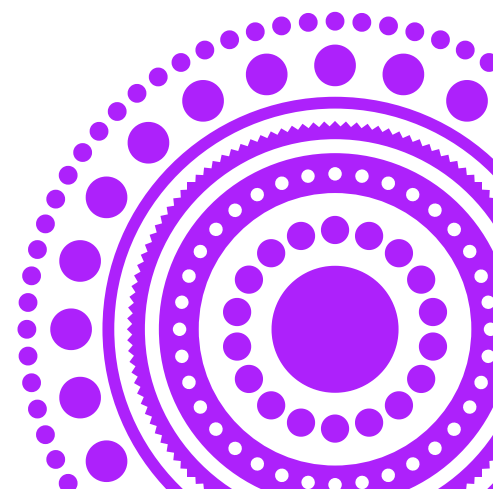
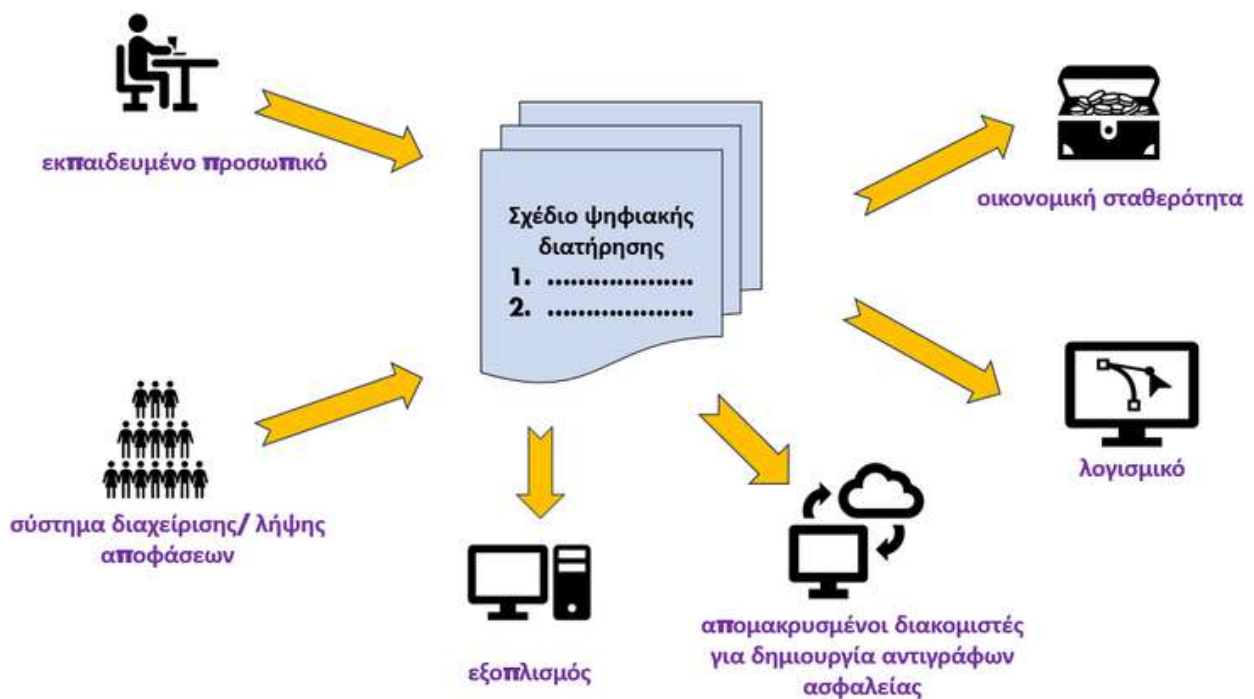
Η έναρξη ενός έργου ψηφιοποίησης σε ένα ίδρυμα είναι ένα πολύ δύσκολο έργο. Δεν περιλαμβάνει μόνο την αγορά της κατάλληλης υποδομής (υπολογιστές, σαρωτές κ.ο.κ.) ή του καλύτερου διαθέσιμου λογισμικού, αλλά συνεπάγεται επίσης την εκπαίδευση των ανθρώπων για τη χρήση τους και, πρώτα απ' όλα, την ανάπτυξη ενός μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδίου για τη δημιουργία και τη συντήρηση της νέας ψηφιακής συλλογής.

Όπως συχνά τονίζουν οι ειδικοί της ψηφιακής διατήρησης, η ψηφιοποίηση σε ιδρύματα είναι κυρίως θέμα διαχείρισης. Το ενεργό σύστημα διαχείρισης που πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή κατά την έναρξη ενός σχεδίου ψηφιοποίησης θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις πολλές προκλήσεις που επιφέρει μακροπρόθεσμα ένα τέτοιο σχέδιο, όπως: οι αλλαγές στους ανθρώπινους πόρους και η πρόσθετη εκπαίδευση που απαιτείται, οι αλλαγές στο διαθέσιμο λογισμικό δεδομένης της ταχύτητας αναβάθμισης των λύσεων πληροφορικής, τα ζητήματα της χορήγησης των πνευματικών δικαιωμάτων των ψηφιοποιημένων πληροφοριών και άλλα ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων για τη συντήρηση και την ενημέρωση του συστήματος κ.λπ.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένα σημαντικό θέμα που πάντα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι τα νέα ψηφιακά αντικείμενα που ο χρήστης θα δημιουργήσει, θα αποθηκεύσει και θα οργανώσει στη νέα ψηφιακή συλλογή δεν μπορούν να παραμένουν εκεί για πάντα χωρίς επιτήρηση χωρίς πρόσθετες νέες παρεμβάσεις και ενημέρωση. Ο κύριος λόγος για τις παρεμβάσεις είναι η αντιμετώπιση της απαρχαίωσης του λογισμικού, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να χάσει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης η μορφή στην οποία έχει κωδικοποιηθεί το ψηφιακό αντικείμενο. Η ψηφιακή διατήρηση είναι ένα συνεχές και μακροπρόθεσμο έργο και γι' αυτό απαιτεί ισχυρή δέσμευση από την αρχή.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΠΑΡΧΑΙΩΣΗ

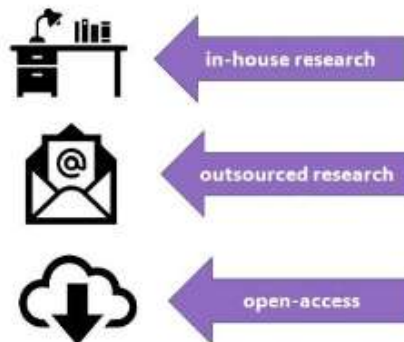
είναι ο κίνδυνος για απώλεια δεδομένων λόγω αδυναμίας πρόσβασης σε ψηφιακά παράγωγα, λόγω της επανειλημμένης αντικατάστασης του εξοπλισμού ή του λογισμικού που απαιτείται για την ανάκτηση πληροφοριών από νεότερες συσκευές και συστήματα.

Ο τεχνικός εξοπλισμός και η σημασία της ενημέρωσης του λογισμικού

Ο τεχνικός εξοπλισμός και η σημασία της ενημέρωσης του λογισμικού
Ένα βίντεο που παρήχθη από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, " Γιατί η Ψηφιακή Διατήρηση είναι Σημαντική για Όλους", εξηγεί πώς το ψηφιακό περιεχόμενο, σε αντίθεση με το περιεχόμενο σε παραδοσιακά μέσα, εξαρτάται από την τεχνολογία για να καταστεί διαθέσιμο στις μελλοντικές γενιές και απαιτεί ενεργή διαχείριση για να διασφαλιστεί η συνεχής προσβασιμότητά του.

<https://www.youtube.com/watch?v=qEmmeFFafUs>

WHY DO WE NEED REGULAR ACCESS TO DIGITAL ARCHIVE DATA

Ίδρυμα Ανοικτής Διατήρησης (OPF: Open Preservation Foundation) (που προηγουμένως ονομαζόταν "Ίδρυμα Ανοικτών Πλανητών" - Open Planets Foundation):

- ένας οργανισμός που ξεκίνησε χάρη σε ένα έργο ψηφιακής διατήρησης χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ
- ένας οργανισμός διεθνών μελών που συντηρεί την τεχνολογία και τη γνώση για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς, παρέχοντας στα μέλη του αξιόπιστες λύσεις για τις προκλήσεις της ψηφιακής διατήρησης (<https://openpreservation.org>).

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

9 στοιχεία ενός σχεδίου ψηφιακής διατήρησης:

1. ταυτοποίηση - του σχεδίου σε σχέση με τη συλλογή που ορίζει, διευκολύνοντας την πρόσβαση των εργαζομένων στο σχέδιο ανά πάσα στιγμή
2. κατάσταση και εναύσματα - συμπεριλαμβανομένης της καταγραφής της κατάστασης του σχεδίου και του λόγου για τη δημιουργία/ αναθεώρησή του
3. περιγραφή του θεσμικού πλαισίου - περιγραφή του πλαισίου με συγκεκριμένους όρους που σχετίζονται με την εν λόγω συλλογή
4. περιγραφή της συλλογής - πληροφορίες για τα ίδια τα αντικείμενα
5. απαιτήσεις για τη διατήρηση - όπως πληροφορίες για την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων, του κόστους και, ενδεχομένως, των δικαιωμάτων
6. αποδεικτικά στοιχεία της απόφασης για μια στρατηγική διατήρησης - συμπεριλαμβανομένης της καταγραφής των εναλλακτικών ενεργειών, της αντικειμενικής αξιολόγησης, της απόφασης και της επίδρασης της απόφασης στη συλλογή
7. κόστος - που προκύπτει από το σχέδιο διατήρησης
8. ρόλοι και αρμοδιότητες - συμπεριλαμβανομένης της επαναξιολόγησης του σχεδίου
9. σχέδιο δράσης για τη διατήρηση [15].

15. Becker, Christoph; Kulovits, Hannes; Guttenbrunner, Mark; Strodl, Stephan; Rauber, Andreas; Hofman, Hans: "Systematic Planning for Digital Preservation: Evaluating Potential Strategies and Building Preservations Plans", in *International Journal of Digital Librarianship*, 10 (2009): 133–57.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Το Σύστημα Πληροφοριών Ανοικτού Αρχείου (OAIS: Open Archival Information System)

Το Μοντέλο Αναφοράς OAIS περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο τα ψηφιακά αντικείμενα θα πρέπει να διατηρούνται για μια συγκεκριμένη ομάδα χρηστών από το σημείο κατάθεσης των αντικειμένων στο σύστημα έως το σημείο διάδοσής τους, συμπεριλαμβανομένων των συνεχών δραστηριοτήτων διατήρησης και διαχείρισης στο ενδιάμεσο διάστημα. Επειδή το Μοντέλο Αναφοράς OAIS προορίζεται να εφαρμοστεί σε μια ευρεία ποικιλία καταστάσεων, δεν είναι συγκεκριμένο ως προς την περιγραφή των αναγκών μιας συγκεκριμένης καθορισμένης κοινότητας. Έχει σχεδιαστεί για να είναι εντελώς ουδέτερο ως προς το πλαίσιο. Αντιθέτως, το έργο του καθορισμού της ομάδας χρηστών και των αναγκών της επαφίεται στους επιμέρους διαχειριστές των αποθετηρίων. [16]

6 υποχρεώσεις ενός Μοντέλου Αναφοράς OAIS:

- Διαπραγμάτευση και αποδοχή πληροφοριών (ένας οργανισμός θα πρέπει να αποφασίσει εκ των προτέρων τι είδους πληροφορίες χρειάζεται να αποθηκεύσει- στρατηγικές ανάπτυξης συλλογών)
- Απόκτηση επαρκούς ελέγχου για τη διατήρηση (η φυσική κατοχή εγγράφων δεν σημαίνει απαραίτητα την κατοχή των πνευματικών δικαιωμάτων για το χειρισμό αυτών των εγγράφων!)
- Καθορισμός της Καθορισμένης Κοινότητας (οι προβλεπόμενοι τελικοί χρήστες των διατηρούμενων ψηφιακών δεδομένων)
- Εξασφάλιση ότι οι πληροφορίες είναι ανεξάρτητα κατανοητές (διασφάλιση ότι η καθορισμένη κοινότητα θα είναι σε θέση να κατανοήσει και συνεπώς να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες)
- Τήρηση των καθιερωμένων πολιτικών και διαδικασιών διατήρησης
- Διαθεσιμότητα των πληροφοριών (δυνατότητα παροχής ανοικτής πρόσβασης ή πρόσβασης για εξουσιοδοτημένους χρήστες).

16. Corrado, Edward M.; Moulaison-Sandy, Heather (eds.), *Digital Preservation for Libraries, Archives, and Museums* (second edition), Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2017, p. 54.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ - ο πυρήνας ενός σχεδίου ψηφιακής διατήρησης!

Τα μεταδεδομένα είναι μία από τις θεμελιώδεις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν οι φορείς ψηφιακής διατήρησης για την οργάνωση και την ανάκτηση περιεχομένου στο σύστημα ψηφιακής διατήρησης. Όπως και τα συστήματα ψηφιακής διατήρησης ή οι μορφές αρχείων, τα μεταδεδομένα είναι ένα πολύπλοκο θέμα και οι αποφάσεις σχετικά με τα μεταδεδομένα μπορούν να επηρεάσουν δραστικά την πρόσβαση και τη χρήση μακροπρόθεσμα. Ωστόσο, τα μεταδεδομένα δεν χρειάζεται να μας τρομάζουν, και ακόμη και οι λανθασμένες αποφάσεις για τα μεταδεδομένα είναι αναστρέψιμες, εάν έχει τηρηθεί σωστή καταγραφή και τα μεταδεδομένα έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια. [17]

PREMIS ("Λεξικό Δεδομένων για Μεταδεδομένα Διατήρησης"):

- το διεθνές πρότυπο για τα μεταδεδομένα που υποστηρίζουν τη διατήρηση των ψηφιακών αντικειμένων και εξασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη χρηστικότητά τους
- εφαρμόζεται σε έργα ψηφιακής διατήρησης σε όλο τον κόσμο και χρησιμοποιείται στο πλαίσιο πολλών εμπορικών εργαλείων και συστημάτων ψηφιακής διατήρησης ανοικτού κώδικα.

Διαβάστε για τον τρόπο χρήσης του PREMIS από τη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου:

<https://www.loc.gov/standards/premis/>

17. Ibidem, p. 177.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΠΩΣ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΤΕ ΜΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ;

Ένα παράδειγμα από το American Folklife Center: η Συλλογή "Occupational Folklife Project".

Το Occupational Folklife Project (OFP) ("Έργο Επαγγελματικής Λαογραφίας") ξεκίνησε το 2010 ως πολυετές έργο του American Folklife Center (AFC) που εδρεύει στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου:

- καταγράφοντας τον πολιτισμό των σύγχρονων Αμερικανών εργαζομένων σε μια εποχή οικονομικής και κοινωνικής μετάβασης,
- οι εργαζόμενοι στο πεδίο σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ηχογραφήσει περισσότερες από 1800 προφορικές συνεντεύξεις ακουστικής και οπτικοακουστικής ιστορίας με εργαζόμενους σε πλήθος επαγγελμάτων, βιομηχανιών, βιοτεχνιών και επαγγελμάτων,
- οι ολοκληρωμένες συνεντεύξεις έχουν ενσωματωθεί στο αρχείο του American Folklife Center στη Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου,
- η διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν περίπου 50-60 λεπτά,
- παρουσιάζει εργαζόμενους που συζητούν για τις τρέχουσες θέσεις εργασίας τους και τις επιμορφωτικές εργασιακές τους εμπειρίες, αναστοχαζόμενοι την κατάρτιση τους, τις προκλήσεις και τις ανταμοιβές κατά τη διάρκεια της εργασίας, τις φιλοδοξίες και τις επαγγελματικές κοινότητες.

Μία από τις πολλές υποσυλλογές της συλλογής "Έργο Επαγγελματικής Λαογραφίας": Πολιτιστικές Παραδόσεις των Σιδηρουργών στην Άνω Μεσοδυτική Αμερική

- συνεντεύξεις 26 σιδηροεργατών στο Σικάγο, το Ιλινόις και το Ουισκόνσιν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2011-2012 από τον James P. Leary, από το Κέντρο για τη Μελέτη των Άνω Μεσοδυτικών Πολιτισμών στο Πανεπιστήμιο του Ουισκόνσιν στο Μάντισον, και τον Clark D. Halker από το Σικάγο του Ιλινόις,
- η συλλογή αποτελείται κυρίως από ηχητικές συνεντεύξεις, αλλά συμπληρώνεται με σημαντική φωτογραφική τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων τόσο εικόνων που τραβήχτηκαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων όσο και αντιγράφων ενημερωτικών ιστορικών φωτογραφιών που τραβήχτηκαν κατά τη διάρκεια της εργασίας μεταξύ των δεκαετιών 1950 και 1980, τις οποίες παρείχαν ορισμένοι από τους συμμετέχοντες στη συνέντευξη.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Ένα παράδειγμα συνέντευξης στο έργο Πολιτιστικές Παραδόσεις των Σιδηρουργών στην Άνω Μεσοδυτική Αμερική

"Συνέντευξη του Harold Clausen από τον James Patrick Leary, 2011-07-21"

[Share](#)

AUDIO RECORDING

Harold Clausen interview conducted by James Patrick Leary, 2011-07-21.

[« Back to Search Results](#)

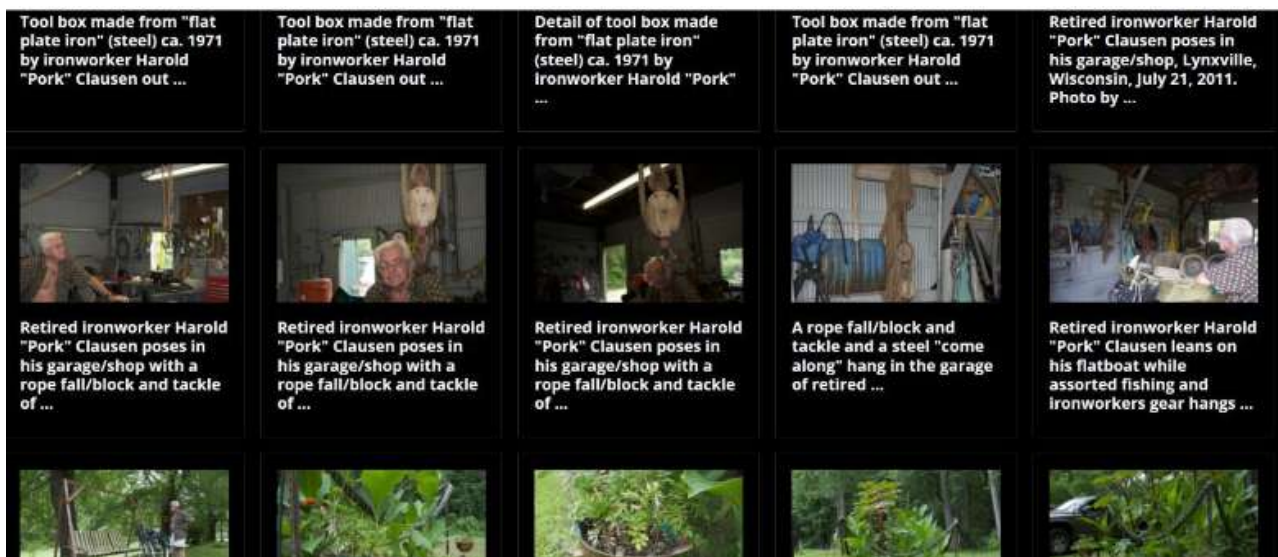
Interview of Harold Pork Clausen. This Part 1 of a 2-part audio interview and contains the bulk of the interview.
Interview of Harold Pork Clausen. This Part 1 of a 2-part audio interview and contains the bulk of the interview.

00:00 01:35:01 [Speaker icon](#)

[Share](#)

Download: [Go](#)

- μια ηχητική συνέντευξη που χωρίζεται σε 2 μέρη,
- περιέχει 55 φωτογραφίες του ερωτώμενου (Παράδειγμα μεταδεδομένων μιας φωτογραφίας: Ο συνταξιούχος σιδηρουργός Harold "Pork" Clausen ποζάρει στο γκαράζ/εργοστάσιο του, Λίνξβιλ, Ουισκόνσιν, 21 Ιουλίου 2011. Φωτογραφία του Jim Leary. Εικόνες που σχετίζονται με τη συνέντευξη).

- η ενότητα που είναι αφιερωμένη στη συνέντευξη έχει επίσης επισυνάψει ένα έγγραφο PDF με την περίληψη και ολόκληρη την απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

About this Item

Title

Harold Clausen interview conducted by James Patrick Leary, 2011-07-21.

Summary

Interview with Harold "Pork" Clausen focuses on his experiences as an ironworker. His wife, Sharon, joins in at the end of the recording session. The audio interview is in two parts: file afc2011062_00168_sr01 contains the main interview; afc2011062_00168_sr02 is an addendum containing a story about a fight between two foremen on a barge.

Names

Clausen, Harold Wayne, 1941- interviewee.
Leary, James P., 1950- interviewer.
Occupational Folklife Project, sponsor.

Created / Published

2011-07-21

Headings

- Clausen, Harold Wayne,--1941--Interviews
- Accidents
- Amusements
- Anger in the workplace
- Apprenticeship programs

Part of

Cultural Traditions of Ironworkers in America's Upper Midwest (26)

Occupational Folklife Project (1,037)

American Folklife Center (133,156)

Library of Congress Online Catalog (1,467,040)

Format

Audio Recording

Contributor

Clausen, Harold Wayne

Leary, James P.

Occupational Folklife Project

Dates

2011

Location

Lynchville

[Back to top](#)

Το έργο αυτό, όπως και ολόκληρη η συλλογή του Αμερικανικού Κέντρου Λαογραφικής Ζωής (American Folklife Center), περιλαμβάνει ένα πολύ πλούσιο σύστημα μεταδεδομένων. Για παράδειγμα, η συνέντευξη που περιγράφεται παραπάνω προσδιορίζεται από τα ακόλουθα μεταδεδομένα:

- **Τίτλος** του αντικειμένου
- **Περίληψη** της συνέντευξης
- **Ονόματα** (του ερωτώντα, του ερωτώμενου και του χορηγού της έρευνας)
- **Ημερομηνία** δημιουργίας/δημοσίευσης
- **Μορφή** (στην προκειμένη περίπτωση: ηχογράφηση)
- **Τοποθεσία** (τόπος διεξαγωγής της συνέντευξης)
- **Γλώσσα**

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- **Είδος** (και των δύο τύπων παραγόμενων εγγράφων: ηχητικά και οπτικά): "Συνεντεύξεις (ηχογραφήσεις)- Ψηφιακές φωτογραφίες-έγχρωμες- 2010-2020/ Συνεντεύξεις- Προφορικές ιστορίες- Προσωπικές αφηγήσεις"
- **Μέσο:** "2 ηχητικά αρχεία (WAV) (1:38:01): ψηφιακά, ήχος- 55 φωτογραφίες: ψηφιακές, JPEG, έγχρωμες- 2 χειρόγραφα: PDF, DOC, αρχεία κειμένου"
- **Επικεφαλίδες** (συντάχθηκαν με βάση το περιεχόμενο της συνέντευξης): Clausen, Harold Wayne,-1941-Συνεντεύξεις, Ατυχήματα, Διασκέδαση- Θυμός στον εργασιακό χώρο- Προγράμματα μαθητείας- Εργαζόμενοι με μπλε κολάρο- Ρουχισμός και ένδυση- Οικογένειες- Λαογραφία- Χειροτεχνία- Επικίνδυνα επαγγέλματα- Χιούμορ στον εργασιακό χώρο- Αργκό (ορολογία), Αστεία- Εργασιακά συνδικάτα- Ήθη και έθιμα- Υλικός πολιτισμός- Πρακτικά αστεία- Ποιότητα της εργασιακής ζωής- Αφήγηση ιστοριών- Τελετουργίες και τελετές- Σιδηρουργία- Εργαζόμενοι σιδήρου και χάλυβα-Μέση Δύση- Συνεντεύξεις- Εργαζόμενοι σιδήρου και χάλυβα Μέση Δύση-Κοινωνική ζωή και έθιμα, κ.λπ.
- **Θέμα** (λέξεις-κλειδιά με δυνατότητα αναζήτησης που διευκολύνουν τη σύνδεση των αντικειμένων της συλλογής): Ατυχήματα, Διασκέδαση, Θυμός στον Εργασιακό Χώρο, Προγράμματα Μαθητείας, Εργαζόμενοι με Μπλε Κολάρο, Ψηφιακές Φωτογραφίες, Χώρος Εκδηλώσεων, Οικογένειες, Λαογραφία, Χειροτεχνία, κ.λπ.
- **Αποθετήριο:** "Αρχείο Λαογραφικού Πολιτισμού της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, Αμερικανικό Κέντρο Λαογραφικής Ζωής, 101 Independence Ave. S.E., Washington, DC USA 20540-4610 <http://hdl.loc.gov/loc.afc/folklife.home>"
- **Ψηφιακή ταυτότητα** και **αριθμός ελέγχου** που δημιουργήθηκε για το εσωτερικό σύστημα ταξινόμησης του ιδρύματος
- **Συμβουλευτική για τα δικαιώματα** και **συμβουλευτική για την πρόσβαση**
- **Πρόσθετες Μορφές Μεταδεδομένων:** MARXML Record- MODS Record- Dublin Core Record.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- **(Πλήρης υποστήριξη): Μορφή CSV** (αρχείο αξιών που διαχωρίζονται με κόμμα)
  - απλό αρχείο κειμένου που μπορεί να περιέχει μόνο αριθμούς και γράμματα και να δομεί τα δεδομένα που περιέχονται σε αυτό σε μορφή πίνακα.
  - χρησιμοποιείται γενικά για την ανταλλαγή δεδομένων, συνήθως όταν υπάρχει μεγάλος όγκος δεδομένων και πρέπει να μεταφερθούν μεταξύ διαφορετικών εφαρμογών
- **(Πλήρης υποστήριξη) PDF/A:** τυποποιημένη έκδοση του Portable Document Format (PDF), η οποία είναι εξειδικευμένη για χρήση στην αρχειοθέτηση και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση ηλεκτρονικών εγγράφων.
  - Το PDF/A διαφέρει από το PDF καθώς απαγορεύει λειτουργίες που δεν είναι κατάλληλες για μακροχρόνια αρχειοθέτηση
- **(Λιγότερη υποστήριξη):** RTF, XML, HTML

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΩΝ ΗΧΟΥ

- **(Πλήρης υποστήριξη): FLAC** (Free Lossless Audio Codec):
  - μια μορφή συμπίεσης ήχου ανοικτού κώδικα
  - μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη συμπίεση ενός αρχείου ήχου στο μισό περίπου του αρχικού του μεγέθους
- **(Λιγότερη υποστήριξη) WAVE** (Waveform Audio File Format): το μειονέκτημα του είναι ότι είναι μεγάλο σε μέγεθος
- **(Λιγότερη υποστήριξη) MP3** (MPEG-1 audio layer 3): με απώλειες

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ (ΣΤΑΘΕΡΩΝ) ΕΙΚΟΝΩΝ

- Μη συμπιεσμένη μορφή **TIFF** (Tagged Image File Format)
  - Τελευταία, το TIFF 6.0, θεωρείται η καλύτερη μορφή αρχείου για ψηφιοποίηση
- **JPEG 2000** : το πλεονέκτημα του είναι ότι είναι σημαντικά μικρότερο από το TIFF

ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕΧΡΙ ΨΗΦΙΑΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ: ΠΟΙΑ ΜΟΡΦΗ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΟΥΜΕ;

Αν κάποιος ενδιαφέρεται να αποκτήσει πρόσβαση σε έναν οδηγό βήμα προς βήμα για την ψηφιοποίηση διαφόρων τύπων αρχείων ΑΠΚ, εδώ είναι ο σύνδεσμος όπου μπορεί να τον βρει:

<https://www.canada.ca/en/heritage-information-network/services/digitization/guide-digitizing-intangible-cultural-heritage.html#3>

Εξειδικευμένο λογισμικό για την ψηφιοποίηση και αρχειοθέτηση ΑΠΚ:

Το FEDORA (ή Αρχιτεκτονική Ευέλικτου Επεκτάσιμου Ψηφιακού Αποθετηρίου Αντικειμένων: Flexible Extensible Digital Object Repository Architecture) είναι μια αρχιτεκτονική αποθετηρίου περιεχομένου διαχείρισης ψηφιακών παραγώγων (DAM: digital asset management) πάνω στην οποία μπορούν να οικοδομηθούν ι αποθετήρια, ψηφιακά αρχεία και συστήματα ψηφιακών βιβλιοθηκών. Το Fedora είναι η θεμελιώδης αρχιτεκτονική για ένα ψηφιακό αποθετήριο και δεν είναι μια πλήρης εφαρμογή διαχείρισης, ευρετηρίασης, ανακάλυψης και διανομής. Το έργο Fedora ξεκίνησε το 1997 χρησιμοποιώντας μια επιχορήγηση που προσφέρθηκε από κυβερνητικές υπηρεσίες των Ηνωμένων Πολιτειών στο Πανεπιστήμιο Cornell. Το σύστημα Fedora θα μπορούσε να περιλάβει μια ποικιλία "ψηφιακών αντικειμένων", από ψηφιακά κείμενα, δημοσιεύσεις, φωτογραφίες, βίντεο και σύνολα δεδομένων.

Το OMEKA (επίσης γνωστό ως Omeka Classic) είναι ένα δωρεάν σύστημα διαχείρισης περιεχομένου ανοικτού κώδικα για διαδικτυακές ψηφιακές συλλογές, το οποίο επιτρέπει στους χρήστες να δημοσιεύουν, και να εκθέτουν αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς. Το OMEKA είναι μια ανάλαφρη λύση σε σύγκριση με το παραδοσιακό λογισμικό ιδρυματικών αποθετηρίων, όπως το Fedora.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΒΑΘΡΟ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ, ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Το Omeka χρησιμοποιεί το πρότυπο μεταδεδομένων Dublin Core. Αρχικά αναπτύχθηκε από το Roy Rosenzweig Center for History and New Media στο George Mason University. Από το 2016, το έργο Omeka αποτελεί έργο που αναπτύσσεται από τη μη κερδοσκοπική εταιρεία Corporation for Digital Scholarship. Το 2017, το έργο κυκλοφόρησε το Omeka S, μια νέα έκδοση του Omeka σχεδιασμένη για ιδρυματική χρήση, παρέχοντας τη δυνατότητα φιλοξενίας πολλαπλών ιστότοπων που αντλούν από μια κοινή δεξαμενή πόρων. Το Omeka Classic, το αρχικό έργο, θα συνεχίσει να υπάρχει παράλληλα με το Omeka S με έμφαση στην εξυπηρέτηση μεμονωμένων έργων και εκπαιδευτικών..

<https://omeka.org/classic/docs/>

LIBNOVA:

- η πιο προηγμένη πλατφόρμα ψηφιακής διατήρησης,
- δημιουργήθηκε το 2009 για να παρέχει πλατφόρμες ψηφιακής διατήρησης επόμενης γενιάς που επιτρέπουν στους οργανισμούς να διαφυλάξουν το περιεχόμενό τους με καλύτερο τρόπο,
- χρησιμοποιείται από μεγάλα και μικρά ιδρύματα σε όλο τον κόσμο, εφαρμόζοντας την πιο προηγμένη διαθέσιμη τεχνολογία ψηφιακής διατήρησης,
- παρέχει την πιο προηγμένη πλατφόρμα ψηφιακής διατήρησης,
- βοηθώντας τους χρήστες να είναι πιο αποτελεσματικοί σε διάφορες φάσεις του κύκλου ψηφιακής διατήρησης,
- τιμήθηκε με Ερευνητική Επιχορήγηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- "Αποστολή μας είναι να διαφυλάξουμε την παγκόσμια ερευνητική και πολιτιστική κληρονομιά. Για πάντα".

Τελικά, αυτό που αποκαλύπτεται από την ψηφιακή επιλογή με τις νέες επιπτώσεις της στις αρχαικές δράσεις είναι μια παλαιότερη αλλά αμετάβλητη αντίληψη: τα αρχεία δεν εκθέτουν μια τελειωμένη κοινωνία του παρελθόντος, αλλά, όπως πάντα, και όπως επισήμανε ο Raymond Williams, τη δική μας, παρούσα κοινωνία, η οποία επιλέγει, διατηρεί, χρησιμοποιεί και συγκροτεί τις πολλές ιστορίες της σε συνεχή και ενδεχομενική αναδημιουργία. Είναι μια παρούσα κοινωνία και μια παρούσα γενιά αρχειονόμων, η οποία σύντομα, στην ψηφιακή εποχή, θα εξορύξει το μέλλον που βοήθησε να περιγράψει, αναζητώντας προκαθορισμένες πρώτες ύλες και όχι μόνο τις πιο τυχαίες επιβιώσεις και επιλογές του παρελθόντος. Ποια αρχεία, αναρωτιέμαι – αυτά που έχουμε δημιουργήσει του παρελθόντος ή αυτά που προτείνουμε να δημιουργήσουμε του μέλλοντος – θα χαρούμε περισσότερο; [18]

18. Koltun, Lilly: "The Promise and Threat of Digital Options in an Archival Age", in *Archivaria*, 47, 1999, p. 134.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1. Εθνικά σχέδια για την ψηφιακή προστασία

Οι χώρες σε όλο τον κόσμο θέτουν σήμερα σε εφαρμογή γενικά σχέδια ψηφιοποίησης σε διάφορους τομείς, μια φιλόδοξη πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της ψηφιακής επανάστασης. Αν και δεν απολαμβάνει ανάλογης αναγνώρισης σε διάφορες γεωπολιτικές περιοχές, η πολιτιστική κληρονομιά είναι ένας σημαντικός τομέας που εμπλέκεται σε τέτοιες εθνικές στρατηγικές.

Ένας βασικός λόγος για τη σημασία της ψηφιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι η απειλή της απώλειας, και αυτό είναι το αρχικό και σταθερό κίνητρο της όλης φιλοσοφίας της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς υπό την UNESCO [19]. Τόσο η υλική όσο και η άυλη πολιτιστική κληρονομιά εθνικής και διεθνούς αξίας πρέπει να τίθεται υπό προστασία, διότι είναι ένας εύθραυστος πόρος, που πάντα επηρεάζεται από τον χρόνο, τις φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Ενώ πριν από την ψηφιακή στροφή, η στρατηγική προστασίας βασιζόταν μάλλον σε υλικά μέσα (αναπαλαίωση, συλλογή, αρχειοθέτηση κ.λπ.), τα εργαλεία που επιτρέπει η ψηφιακή τεχνολογία δημιούργησαν μια πρόσθετη δυνατότητα ψηφιακής αποθήκευσης.

Αυτός ο ενσωματωμένος εύθραυστος χαρακτήρας της πολιτιστικής κληρονομιάς και οι διαθέσιμες δυνατότητες εικονικής αποθήκευσης για το μέλλον παρέχουν ισχυρά κίνητρα για εθνικά προγράμματα με στόχο την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

19. Betts, Paul: "Humanity's new heritage: UNESCO and the rewriting of the World history", in *Past & Present*, No. 228 (August 2015), Oxford University Press, p. 250.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΑΣχέδιο Δράσης για την Ψηφιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς από το Υπουργείο Πολιτισμού της Εσθονίας

Τα κρατικά ιδρύματα μνήμης διαθέτουν συνολικά περισσότερα από 900 εκατομμύρια αντικείμενα πολιτιστικής κληρονομιάς που έχουν σημασία για τον εσθονικό πολιτισμό. Μέχρι σήμερα, μόνο το ένα δέκατο περίπου από αυτά έχει ψηφιοποιηθεί. Η ψηφιοποίηση είναι ένας από τους καλύτερους και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο μόνος τρόπος για να διασφαλιστεί ότι η κληρονομιά διατηρείται με τον καταλληλότερο τρόπο και καθίσταται διαθέσιμη σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους.

Το Υπουργείο Πολιτισμού της Εσθονίας εκπόνησε σχέδιο δράσης για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στόχος του είναι να καταστήσει ψηφιακά προσβάσιμο το ένα τρίτο της πολιτιστικής κληρονομιάς που φυλάσσεται από τα ιδρύματα μνήμης έως το 2023 και να αναβαθμίσει τις υποδομές τους για την αποθήκευση πληροφοριών.

Το σχέδιο δράσης επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στην κληρονομιά από το 1900 έως το 1940. Έγγραφα, δημοσιεύσεις, φωτογραφίες, ταινίες και αντικείμενα ψηφιοποιούνται, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να γίνουν σημαντικές επιλογές όσον αφορά την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Καθώς στο καθορισμένο χρονικό πλαίσιο δεν είναι εφικτό να ψηφιοποιηθεί το σύνολο της διαθέσιμης πολιτιστικής κληρονομιάς, ο στόχος του σχεδίου δράσης είναι να καταστούν ψηφιακά προσβάσιμα μέχρι το 2023 τα εξής: 3% της κληρονομιάς εγγράφων, 32% των τεχνουργημάτων, 60% τόσο της κινηματογραφικής όσο και της φωτογραφικής κληρονομιάς και 28% της έντυπης κληρονομιάς. .

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.2. Εθνικά αρχεία απογραφής της ΑΠΚ και η εφαρμογή της Σύμβασης της UNESCO του 2003

Όσον αφορά το γενικό, σχεδόν παγκόσμιο εργαλείο διαχείρισης της εφαρμογής της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ σε επίπεδο χώρας, το πιο σημαντικό είναι το σύστημα των εθνικών απογραφών. Οι εν λόγω απογραφές έχουν ισχυρή θεσμική, κανονιστική και ακόμη πολιτική αξία, καθώς δημιουργούνται με άμεση βάση τις απαιτήσεις της Σύμβασης της UNESCO του 2003. Το άρθρο 12 της Σύμβασης του 2003 χαρακτηρίζει την ανάγκη των συμβαλλομένων κρατών να δημιουργήσουν απογραφές της ΑΠΚ που πραγματοποιείται στην εθνική τους επικράτεια: "Για να εξασφαλιστεί η ταυτοποίηση με σκοπό τη διαφύλαξη, κάθε κράτος μέλος καταρτίζει, με τρόπο προσαρμοσμένο στη δική του κατάσταση, ένα ή περισσότερα ευρετήρια της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που υπάρχει στην επικράτειά του. Οι απογραφές αυτές επικαιροποιούνται τακτικά". Υπάρχουν τουλάχιστον δύο διαφορετικές περιστάσεις με τις οποίες η UNESCO εκτιμά ότι η σύσταση αυτή εκπληρώθηκε από τα κράτη:

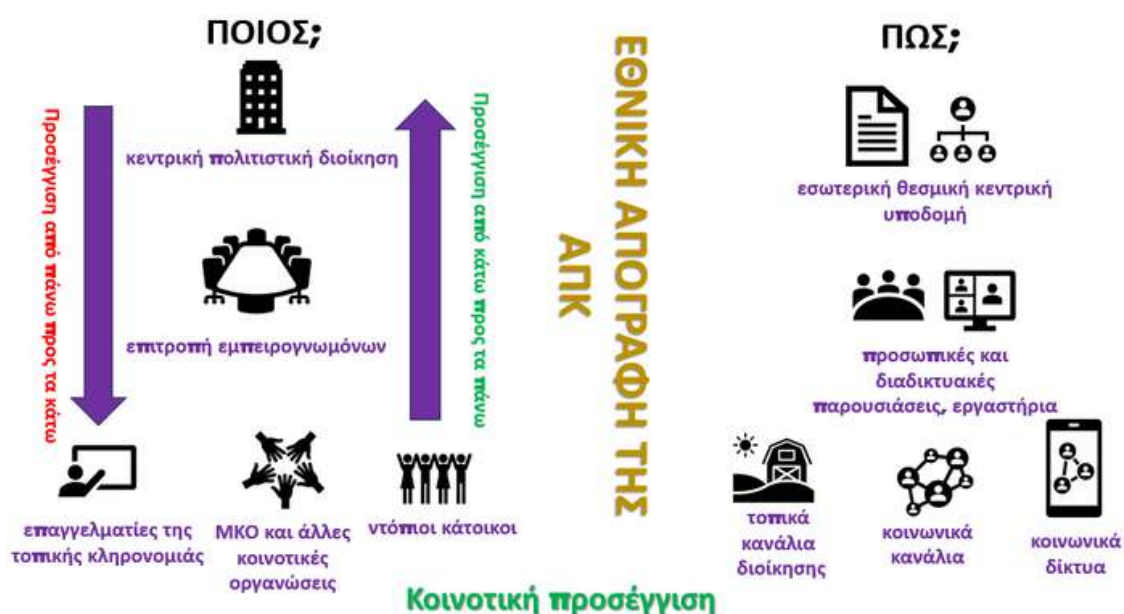
- Η περιγραφή της δομής και του συστήματος επικαιροποίησης των εθνικών απογραφών που είναι υποχρεωτική στα έντυπα που πρέπει να συμπληρώσει κάθε κράτος για την εγγραφή νέων στοιχείων στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο, και εάν οι απογραφές είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο, το κράτος που υποβάλλει την αίτηση θα πρέπει να παρέχει υπερσυνδέσμους (URL) σε σελίδες αφιερωμένες στο αναφερόμενο στοιχείο.
- Η περιγραφή του συστήματος απογραφής θα πρέπει να γίνεται στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης που όλα τα Συμβαλλόμενα Κράτη θα πρέπει να υποβάλλουν στην UNESCO κάθε 6 χρόνια.

Αυτές οι υποχρεωτικές περιγραφές θα πρέπει να ενημερώνουν για το σχεδιασμό και τη μορφή των απογραφών της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, για τον τρόπο με τον οποίο οι κοινότητες, οι ομάδες και τα άτομα και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς συμμετέχουν στην απογραφή και για τον τρόπο με τον οποίο οι απογραφές συμβάλλουν στη διαφύλαξη, για παράδειγμα με την καταγραφή της βιωσιμότητας της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς ή την επικαιροποίησή της.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αυτές οι απογραφές θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς που υπάρχει στην επικράτεια του αντίστοιχου κράτους, και οι κοινότητες, οι ομάδες και οι σχετικές ΜΚΟ θα πρέπει να συμμετέχουν στην απογραφή χωρίς αποκλεισμούς. Μια πολύ σημαντική προϋπόθεση που πρέπει να πληρείται είναι ότι οι κατάλογοι αυτοί θα πρέπει να επικαιροποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, ιδίως προκειμένου να αντικατοπτρίζουν την τρέχουσα βιωσιμότητα των στοιχείων που περιλαμβάνονται.

Η φιλοσοφία πίσω από τη Σύμβαση της UNESCO του 2003 είναι η ενδυνάμωση των κοινοτήτων και των φορέων της πολιτιστικής κληρονομιάς, και η διαδικασία απογραφής θα πρέπει να περιλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερο τη συμμετοχή των πρωταγωνιστών στην εκτέλεση και τη διαφύλαξη της δικής τους ΑΠΚ. Η εθνική απογραφή θα πρέπει επομένως να συνίσταται κυρίως σε εργασίες βάσης, σε εκτεταμένο διάλογο και διαβούλευση με τις τοπικές κοινότητες που εκτελούν και μεταδίδουν τη ζωντανή κληρονομιά. Ωστόσο, στην πράξη, η πλειονότητα των κρατών έχει υιοθετήσει πρωτόκολλα απογραφής που συνεπάγονται ένα αυστηρότερο ή ελαφρύτερο σύστημα κεντρικής λήψης αποφάσεων. Ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να λειτουργεί αυτό το συγκεντρωτικό σύστημα, σεβόμενο παράλληλα το συμμετοχικό χαρακτηριστικό της απογραφής, θα σήμαινε τη δημιουργία βιώσιμων διαύλων επικοινωνίας και εταιρικών σχέσεων μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αυτοί οι δίαυλοι επικοινωνίας θα πρέπει να μεταδίδουν ένα εύχρηστο πρωτόκολλο συμβολής στην απογραφή, ένα πρωτόκολλο που θα πρέπει να ακολουθείται και από τα μη εξειδικευμένα μέλη των κοινοτήτων πολιτιστικής κληρονομιάς. Η προσδοκία είναι ότι το κράτος θα βρει τα κατάλληλα μέσα για να διαδώσει την τεχνογνωσία απογραφής και να εργαστεί για τη δημιουργία του εθνικού καταλόγου μέσω μιας σταθερής σύνδεσης μεταξύ του κεντρικού και του τοπικού επιπέδου. Ως εκ τούτου, ολόκληρο το σύστημα απογραφής επωφελείται σε μεγάλο βαθμό από τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας, τόσο κατά τη διαδικασία πρόσκλησης νέων εγγραφών στον εθνικό κατάλογο όσο και κατά την επικαιροποίηση των ήδη υφιστάμενων.

Ένα σωστά λειτουργικό ψηφιακό σύστημα θα ήταν ο καλύτερος τρόπος για τη δημιουργία μιας συνεργατικής και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασίας που θα περιλαμβάνει φορείς, ερευνητές, εθνικά ή περιφερειακά πολιτιστικά ιδρύματα, συμβουλευτικά όργανα, ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, επιμελητές άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, μουσεία, ΜΚΟ κ.λπ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ποια είναι η μορφή των εθνικών καταλόγων;

- **Αρχή διάταξης των στοιχείων της ΑΠΚ:** Τα στοιχεία της ΑΠΚ που είναι εγγεγραμμένα στους περισσότερους εθνικούς καταλόγους στην Ευρώπη είναι οργανωμένα ανά τομέα, ορισμένα τοποθετούνται χαρτογραφικά και ορισμένα χρονολογικά, σύμφωνα με την ημερομηνία εισαγωγής ή έγκρισης, και ορισμένα μόνο με βάση την αλφαβητική σειρά.
  - **Παράδειγμα της Σλοβακίας:** ο εθνικός κατάλογος ΑΠΚ (οργανωμένος ως ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια "Ο Λαϊκός Πολιτισμός της Σλοβακίας με Λέξεις και Εικόνες" (<https://www.ludovakultura.sk/encyklopedia/>) χρησιμοποιεί αλφαβητική σειρά και προσφέρει επίσης μια πολύ χρήσιμη μηχανή αναζήτησης που επιτρέπει στους χρήστες να βρίσκουν στοιχεία με βάση τις κατηγορίες ΑΠΚ και άλλα κριτήρια που σχετίζονται με το περιεχόμενο.
  - **Παράδειγμα της Ουγγαρίας:** τα στοιχεία στον εθνικό ιστότοπο του καταλόγου ΑΠΚ παρουσιάζονται σύμφωνα με το έτος καταχώρισης: http://szellemikulturalisorokseg.hu/index0_en.php?name=en_f22_elements
  - **Παράδειγμα της Γαλλίας:** τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο γαλλικό κατάλογο ΑΠΚ τοποθετούνται σε ψηφιακό χάρτη: <https://www.pci-lab.fr/en/cartography>. Ο γαλλικός κατάλογος αποτελεί σχετικό παράδειγμα για τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται η οπτικοποίηση των δεδομένων και η σχετική χαρτογράφηση, ενώ ολόκληρος ο ιστότοπος που είναι αφιερωμένος στην απογραφή έχει ως στόχο να προσκαλέσει επίσης τη συμμετοχή του κοινού, ώστε να βοηθήσει στην ενημέρωση και την ανάλυση των δεδομένων. .

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Αναλογικό ή ψηφιακό: Οι περισσότεροι κατάλογοι στην Ευρώπη αναρτώνται επίσης στο διαδίκτυο σε έναν εξειδικευμένο ιστότοπο ή σε ένα τμήμα ενός κυβερνητικού ιδρυματικού ιστότοπου, δεδομένου ότι οι ανοικτές διαδικτυακές πλατφόρμες συχνά εξασφαλίζουν την πρόσβαση, την ανοικτή διαβούλευση και σε ορισμένες περιπτώσεις την άμεση συμμετοχή. Ορισμένες χώρες διαθέτουν επίσης δημοσιεύσεις του καταλόγου ή κάποιας γενικής ευρύτερης εικόνας του καταλόγου ως ηλεκτρονικά βιβλία ή ακαδημαϊκά τεύχη που μπορούν να κατεβαστούν. Παρόλο που τα εν λόγω υλικά διάδοσης εξυπηρετούν τον στόχο της προσβασιμότητας, συνεπάγονται μια πιο περίπλοκη διαδικασία ενημέρωσης, επειδή κάθε ενημέρωση της μορφοποίησης ενός στοιχείου θα απαιτούσε την εκ νέου επεξεργασία της δημοσίευσης. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις χωρών που αποφασίζουν να μεταφέρουν τον online κατάλογο στη δομή μιας φυσικής έκδοσης, ενός βιβλίου ή ενός φυλλαδίου. Αυτό παρέχει σαφώς ένα στρατηγικό snapshot στη "ζωή" του καταλόγου, διότι μια νέα καταχώριση καθιστά τη δημοσίευση απαρχαιωμένη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: ηλεκτρονική δημοσίευση του εθνικού καταλόγου ΑΠΚ της Κύπρου με μια ψηφιακή πινελιά!

Μέχρι τώρα, η κυπριακή διοικητική δομή που είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της Σύμβασης δημοσίευσε δύο φορές τον εθνικό κατάλογο της ΑΠΚ ως ηλεκτρονικό βιβλίο. Η πιο πρόσφατη εκδόθηκε το 2020, και ήταν μια πρωτοβουλία της Εθνικής Επιτροπής της Κύπρου για την UNESCO, η οποία είναι ο φορέας που είναι σήμερα υπεύθυνος για τη διαχείριση του Εθνικού Καταλόγου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Με τίτλο Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Κύπρου - Εθνικός Κατάλογος, η διαδραστική έκδοση παρουσιάζει τον πλούτο των παραδόσεων και των εθίμων που έχουν διατηρηθεί από γενιά σε γενιά και συνδέονται με τη ζωή και τις δραστηριότητες των Κυπρίων. Πρόκειται για την πιο πρόσφατη επιτόπια φωτογραφική καταγραφή ανθρώπων, τόπων, παραδόσεων, πρακτικών, τεχνικών, εργαλείων και αντικειμένων, που σχετίζονται με τα πρώτα τριάντα στοιχεία που έχουν εγγραφεί στον Εθνικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (μεταξύ 2009-2017) και στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας της UNESCO (μεταξύ 2009 - 2019)".

<http://www.cyprusdigitalibrary.org.cy/files/original/26f56deab6d16748849017bc3d17f3df.pdf>

Μια εξαιρετική λύση που εφαρμόστηκε από τον εκδότη, προκειμένου να αξιοποιηθεί η ψηφιακή μορφή του ηλεκτρονικού βιβλίου, είναι η προσθήκη συνδέσμων που οδηγούν τον αναγνώστη σε βίντεο στο YouTube σχετικά με το περιγραφόμενο στοιχείο- πρόκειται για βίντεο που είναι αναρτημένα στο κανάλι YouTube της Κυπριακής Επιτροπής UNESCO. Αυτό επιτρέπει έναν εύκολο και ελκυστικό τρόπο προβολής της ενεργού επιτέλεσης της ΑΠΚ!

Co-funded by
the European Union

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

The screenshot shows the website 'Elektronická encyklopédia' (Electronic Encyclopedia) with the following elements:

- Navigation Bar:** Includes 'ÚČET', social media icons, and a search icon.
- Header:** 'ELEKTRONICKÁ ENCYKLOPÉDIA', 'FOND TLK', 'REPREZENTATÍVNY ZOZNAM NKD', 'ZOZNAM NAJLEPŠÍCH SPÔSOBOV OCHRANY NKD', 'FOLK EXPO SLOVAKIA', 'PUBLIKÁCIE', 'O NÁS'.
- Logo:** 'CENTRUM PRE TRADIČNÚ ĽUDOVÚ KULTÚRU'.
- Page Title:** 'Elektronická encyklopédia Tradičná ľudová kultúra Slovenska slovom a obrazom'.
- Breadcrumbs:** 'Domov > Elektronická encyklopédia'.
- Search Section:** Three filters: 'Vyhľadavanie v názve a obsahu' (empty), 'Vyhľadavanie podľa kategórie' (set to 'Všetky kategórie'), and 'Abecedný register' (set to 'Všetky'). Buttons for 'FILTROVAŤ' and 'ZRUŠIŤ'.
- Page Navigation:** A series of numbers from 1 to 38 with arrows.
- Entries:**
  - ADAM A EVA:** (24. december) podľa starozákonnej legendy... (24. december) podľa starozákonnej legendy... (24. december) podľa starozákonnej legendy... (24. december) podľa starozákonnej legendy... (24. december) podľa starozákonnej legendy...
  - ADOPCIA:** (osvojenie) akt zakladajúci umelý príbuzenský vzťah; zmluva, ktorou určitá osoba prijíma cudziu osobu za dieťa. Vznikla ako zabezpečenie pokračovania rodiny, v ktorej...
  - ADVENT:** začiatok kresťanského liturgického roka, obdobie štyroch týždňov pred Vianocami začínajúce nedeľou najbližšou ku dňu Kataríny (25. november). Symbolizuje mýtický čas...

Ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα ενός ψηφιακού εθνικού καταλόγου ΑΠΚ είναι ο πλούτος των συνόλων δεδομένων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή και την παρουσίαση του αντίστοιχου στοιχείου της ΑΠΚ. Οι αναλογικές απογραφές περιέχουν συνήθως κείμενο και εικόνες, ενώ οι ψηφιακές θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνουν ειδικά κατασκευασμένες ηχογραφήσεις και βιντεοσκοπήσεις.

Ένας παγκόσμιος χάρτης των εθνικών καταλόγων ΑΠΚ

Το 2017, χάρη σε ένα έργο που υλοποιήθηκε από έναν πορτογαλικό οργανισμό, οι υπάρχοντες διαδικτυακοί κατάλογοι ΑΠΚ τοποθετήθηκαν στην ίδια πλατφόρμα με βάση τη γεωγραφική κατανομή:

<https://review.memoriamedia.net/index.php/map-of-e-inventories-of-intangible-cultural-heritage>

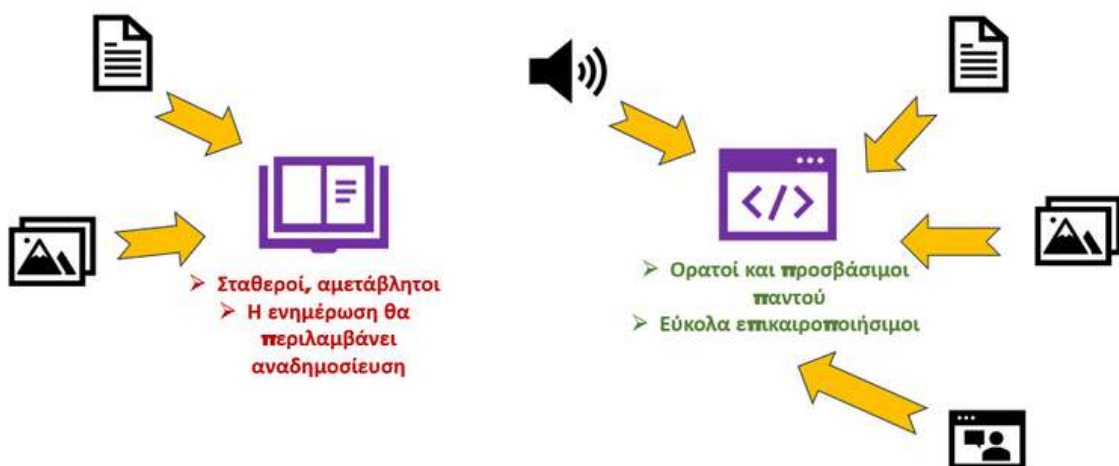
Στην τρέχουσα διαθέσιμη έκδοση του **Χάρτη των Ηλεκτρονικών Καταλόγων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς** (2017) υπάρχουν 158 κατάλογοι ΑΠΚ: 88 εθνικοί, 41 περιφερειακοί/τοπικοί και 29 διακρατικοί.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο "Χάρτης των Ηλεκτρονικών Καταλόγων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς" που παρουσιάζεται στο παρόν έγγραφο επιτρέπει την άμεση πρόσβαση στους 158 ηλεκτρονικούς καταλόγους μέσω των συνδέσμων που σημειώνονται στις χώρες όπου πραγματοποιήθηκαν. Στο παρόν έγγραφο παρουσιάζεται μια προκαταρκτική ανάλυση ορισμένων από τα δεδομένα που χαρακτηρίζουν αυτές τις απογραφές και απευθύνεται έκκληση για συμμετοχή στην αναθεώρηση και επικαιροποίηση αυτής της χαρτογράφησης. (Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το FCT- Fundação Para a Ciência e Tecnologia - Ίδρυμα για την Επιστήμη και την Τεχνολογία της Πορτογαλίας, με επικεφαλής την Filomena Sousa).

Τι είδους εθνικών καταλόγων: αναλογικοί ή ψηφιακοί;

Οι κατάλογοι παρουσιάζουν, στην πλειονότητά τους, μορφές βάσεων δεδομένων (74%) και περιλαμβάνουν πολιτιστικές εκφράσεις που σχετίζονται με τους 5 τομείς της ΑΠΚ (84%). Μεταξύ αυτών των καταλόγων (με μορφή βάσης δεδομένων), η πλειοψηφία, πέραν της χρήσης διαφορετικού λογισμικού και διαφορετικών προεπιλεγμένων προτύπων, παρουσιάζει μια "παραδοσιακή" οργάνωση που χωρίζεται σε πεδία δεδομένων. Πιο συχνά παρουσιάζουν 5 πεδία πληροφοριών σχετικά με το στοιχείο: όνομα, τομέας ΑΠΚ, τοποθεσία, περιγραφή (συνοπτική ή λεπτομερής) και εικόνες. Η πλειονότητα αυτών των καταλόγων που είναι οργανωμένοι σε βάσεις δεδομένων έχουν δυνατότητα αναζήτησης με 3 τρόπους, χρησιμοποιώντας: λέξεις-κλειδιά, το όνομα του στοιχείου ή/και τον τομέα ΑΠΚ). [20]

20. Sousa, Filomena: "Map of e-Inventories of Intangible Cultural Heritage", in *Memoriamedia Review* 1, 2017, p. 4.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ψηφιακά εργαλεία για τη διαφύλαξη (σύμφωνα με το έγγραφο LHE/22/17.COM/6.b, Παρίσι, 31 Οκτωβρίου 2022, εξέταση των περιοδικών εκθέσεων που υποβάλλονται από τα Ευρωπαϊκά Συμβαλλόμενα Κράτη από το μηχανισμό εφαρμογής της Σύμβασης της UNESCO του 2003:

- Οι χώρες που υπέβαλαν εκθέσεις σε αυτόν τον κύκλο παρείχαν στοιχεία για τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τα ψηφιακά εργαλεία στην εφαρμογή της Σύμβασης. Οι ψηφιακές πλατφόρμες επέτρεψαν την ευρύτερη και οικονομικότερη ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία, ιδίως όταν η πρόσβαση στο διαδίκτυο ήταν ευρέως διαθέσιμη και όταν υπήρχαν διατάξεις για χρήστες με αναπηρίες.
- Η χρήση ψηφιακών εργαλείων για τη διασφάλιση αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 (που παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα).
- Οι χώρες που υπέβαλαν εκθέσεις παρείχαν συχνά διαδικτυακή πρόσβαση σε καταλόγους άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και συναφή ερευνητικά δεδομένα- ορισμένες είχαν πολιτικές και προγράμματα που υποστήριζαν κάτι τέτοιο εδώ και πολλά χρόνια.
- Η ψηφιακή πρόσβαση προώθησε τη μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινότητας στην απογραφή, ιδίως με τη χρήση εύκολα επικαιροποιημένων απογραφών wiki, εργαλείων αναζήτησης, πληροφοριών πολυμέσων και συνδέσμων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Η δημιουργία διαδικτυακών αποθετηρίων πληροφοριών που σχετίζονται με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά επέτρεψε μεγαλύτερες συνέργειες με τον σχεδιασμό της περιβαλλοντικής και υλικής κληρονομιάς.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η διαρκής "ζωή" ενός στοιχείου του εθνικού αποθέματος; Πώς μπορεί να βοηθήσει η ψηφιακή τεχνολογία;

Οι εμπειρογνώμονες που ασχολήθηκαν με τις θεμελιώδεις προεκτάσεις του σχεδιασμού και της λειτουργίας των εθνικών καταλόγων της ΑΠΚ επεσήμαναν την πρόκληση που έχουν τα Κράτη στη διαχείριση αυτού του έργου χωρίς να πληγεί ο δυναμικός χαρακτήρας της ζωντανής κληρονομιάς που είναι εγγεγραμμένη στους εθνικούς καταλόγους.

Για παράδειγμα, η Marta Severo, καθηγήτρια Επικοινωνίας στο Πανεπιστήμιο Paris Nanterre, η οποία εστιάζει στην έρευνά της στη χρήση ψηφιακών εργαλείων στις κοινωνικές επιστήμες, είναι υπέρμαχος των ψηφιακών πλατφορμών για την απογραφή της ΑΠΚ. Κατά τη γνώμη της, το ψηφιακό μέσο θα έλυνε ορισμένα από τα περιοριστικά προβλήματα στη διαφύλαξη της ΑΠΚ σε εθνικό επίπεδο, όπως:

- Η κυρίαρχη προσέγγιση "από πάνω προς τα κάτω" στη διαφύλαξη της ΑΠΚ, δεδομένου του υψηλού ρόλου που διαδραματίζουν οι κρατικοί φορείς πολιτιστικής κληρονομιάς στη διαδικασία
- Ο κίνδυνος απλούστευσης και "απολίθωσης" που συνδέεται με την καταγραφή και την αρχειοθέτηση της ΑΠΚ [21].

Ο κίνδυνος που ενέχει η απογραφή με τον αναπόφευκτο επαναπροσδιορισμό μιας ζωντανής εκδήλωσης της κληρονομιάς και τον διαχωρισμό αυτής της εκδήλωσης από το σύνθετο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον που την υποστηρίζει, τονίστηκε και από άλλους μελετητές. Η Alessandra Broccolini, για παράδειγμα, ασκεί κριτική στην ιταλική εθνική απογραφή της ΑΠΚ (Beni Demoetnoantropologici Immateriali) λόγω αυτής της τάσης υπεραπλούστευσης και αποπλαισίωσης των αντικειμένων πολιτιστικής κληρονομιάς που επεξεργάζονται και καταγράφονται:

21. Severo, Marta: "Avant-propos, in Severo, Marta; Cachat, Séverine (dir.): *Patrimoine culturel immatériel et numérique*, Paris, L'Harmattan, 2016, p. 8.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

“Το έντυπο BDI (Beni Demoetnoantropologici Immateriali) όχι μόνο αναγκάζει τους καταλογογράφους να αντικειμενοποιήσουν ένα σύνθετο γεγονός μειώνοντάς το σε ένα πρότυπο που μοιράζεται την ίδια ομοιογενή γλώσσα με άλλα είδη κληρονομιάς (κάθε παράγωγο έχει τον δικό του γενικό αριθμό καταλογογράφησης που είναι μοναδικός σε εθνικό επίπεδο), αλλά λειτουργεί επίσης για να διασπάσει τα σύνθετα γεγονότα, όπως οι τελετουργίες, σε πολλαπλές ξεχωριστές μορφές (κινητικές συμπεριφορές, τραγούδια, ειδικές μορφές γνώσης, μεμονωμένες τελετουργικές στιγμές κ.λπ.). Κάθε ένα από αυτά τα στοιχεία πρέπει να θεωρείται ως ένα ενιαίο παράγωγο, για παράδειγμα, εάν μια γιορτή λαμβάνει χώρα επί πολλές ημέρες και αποτελείται από πολλαπλές στιγμές και διάφορα τελετουργικά υπογεγονότα (ευλογία ζώων, προετοιμασία φαγητού, προσεγγιστικές συμπεριφορές κ.λπ.), το έντυπο αναγκάζει τους καταλογογράφους να παράγουν ένα έντυπο για κάθε "παράγωγο" που αντιπροσωπεύεται από αυτά τα επιμέρους στοιχεία, αν και στη συνέχεια επανενώνονται σε ένα πεδίο εντύπου στο οποίο όλα τα υπογεγονότα μπορούν να προσδιοριστούν ως συστατικά ενός ενιαίου κύριου γεγονότος". [22]

3.3. Απογραφές Wiki της ΑΠΚ: η λύση για απεριόριστη συμπερίληψη;

Οι απογραφές Wiki είναι μια λύση που επιλέχθηκε από ορισμένα Κράτη για τη διαχείριση των εθνικών απογραφών τους, προκειμένου να εξασφαλιστεί το επιθυμητό συμμετοχικό πλαίσιο. Οι εν λόγω απογραφές χρησιμοποιούν το MediaWiki, μια πλατφόρμα συνεργασίας και καταγραφής (<http://www.mediawiki.org>), η οποία έχει την κύρια ιδιότητα να παρέχει ένα δημοκρατικό εργαλείο για κάθε άτομο ώστε να δημοσιεύει δεδομένα σχετικά με τη δική του ΑΠΚ.

22. Broccolini, Alessandra: "Intangible Cultural Heritage Scenarios within the Bureaucratic Italian State", in Nicolas Adell et al., *Heritage Regimes and the State*, Göttingen University Press, Göttingen University Press, 2017, p. 29.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το σύστημα Wiki χρησιμοποιείται επί του παρόντος από τους ακόλουθους εθνικούς ή περιφερειακούς δικτυακούς καταλόγους ΑΠΚ:

- Σενεγάλη: το "WikiFatick" – Απογραφή της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της περιοχής Fatick,
- Ελβετία: η Πύλη Wiki για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά του Valais.
- Φινλανδία: ο κατάλογος Wiki της Ζωντανής Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- Δημοκρατία της Κορέας: το ICHPEDIA – Εγκυκλοπαίδεια της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στη Δημοκρατία της Κορέας
- Σκωτία: ο Κατάλογος του Ζωντανού Πολιτισμού στη Σκωτία
- Ινδία: η Sahapedia.

Σκωτία: Ο κατάλογος Wiki της ΑΠΚ στη Σκωτία

- ιδρύθηκε το 2008 από το Πανεπιστήμιο Νάπιερ του Εδιμβούργου και τα Μουσεία Γκαλερί της Σκωτίας
- βασίζεται σε ένα προσαρμοσμένο λογισμικό MediaWiki, αρχικά για κάθε τύπο χρηστών, αλλά στη συνέχεια περιορίζει την πρόσβαση για συγκεκριμένους χρήστες [23].

Φινλανδία: Ο κατάλογος Wiki για τη Ζωντανή Κληρονομιά:

<https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/>

- δημιουργήθηκε και διοικείται από τη Φινλανδική Υπηρεσία Πολιτιστικής Κληρονομιάς το 2016.
- οι επαγγελματίες και οι κοινότητες πολιτιστικής κληρονομιάς παράγουν το περιεχόμενο του Wiki μιλώντας για το στοιχείο, την ιστορία του και τη διαφύλαξή του
- το Wiki μπορεί να τροποποιηθεί μόνο από εγγεγραμμένους χρήστες, αλλά η φόρμα εγγραφής είναι ανοιχτή σε όλους
- ο φορέας διαχείρισης χρησιμεύει ως συντονιστής και διαχειριστής της πλατφόρμας, ενώ η εγγραφή των στοιχείων στον κατάλογο Wiki στον υφιστάμενο εθνικό κατάλογο της ΑΠΚ της Φινλανδίας πρέπει να περάσει από διαδικασία επιλογής και έγκρισης από ομάδα εμπειρογνομώνων που ενεργεί εκτός της ψηφιακής πλατφόρμας.

23. Orr, Joanne; Thomas, Sara: "From First Footing to Faeries: An Inventory of Scotland's Living Culture", in Severo, Marta; Cachat, Séverine (dir.): *op. cit.*, Paris, L'Harmattan, 2016, p. 199–206.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.4. Το μέλλον είναι... ανοιχτό και ψηφιακό!

“Βουτήξτε στην άυλη πολιτιστική κληρονομιά!": <https://ich.unesco.org/en/dive>

Μια σημαντική είσοδος ψηφιακών εργαλείων για την οπτικοποίηση και τη σύνδεση της ΑΠΚ παγκοσμίως στο πλαίσιο της Σύμβασης της UNESCO του 2003 είναι το διαδικτυακό εργαλείο που κυκλοφόρησε το 2018, μια ψηφιακή οπτικοποίηση όλων των στοιχείων που είναι εγγεγραμμένα στους καταλόγους της Σύμβασης. Σηματοδότησε ένα σημείο στροφής για τη χρήση των δυνατοτήτων του ψηφιακού κόσμου στην εκπλήρωση της αποστολής της προώθησης της ΑΠΚ και στην ενθάρρυνση της επικοινωνίας σχετικά με τη ζωντανή κληρονομιά.

- χρησιμοποιεί διαδικτυακή σημειολογία και γραφική οπτικοποίηση και προσφέρει μια ευρύτερη εννοιολογική και οπτική πλοήγηση σε σχεδόν 500 εγγεγραμμένα στοιχεία, αλλά οι οπτικοποιήσεις εξελίσσονται συνεχώς καθώς νέα στοιχεία εγγράφονται και η ευρετηρίαση εκσυγχρονίζεται,
- διερευνά τα διάφορα στοιχεία σε διάφορους τομείς, θέματα, γεωγραφία και οικοσυστήματα και καθιστά δυνατή την οπτικοποίηση βαθιών διασυνδέσεων μεταξύ τους,
- οι οπτικοποιήσεις του έργου βασίζονται στα θεμέλια ενός εκτεταμένου και ανοικτού συνόλου δεδομένων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Προς ανοικτές δυνατότητες των κινούμενων εικόνων: τα νεότερα έντυπα υποβολής υποψηφιότητας για την εγγραφή στοιχείων ΑΠΚ στους καταλόγους της Σύμβασης της UNESCO του 2003

Το 2017, ο μηχανισμός της Σύμβασης της UNESCO του 2003 ξεκίνησε έναν συνολικό αναστοχασμό σχετικά με την πρόθεση και τον σκοπό των μηχανισμών καταχώρισης, και το 2022 αυτές οι μακροχρόνιες διαδικασίες κατέληξαν, μεταξύ άλλων αποφάσεων, σε μια αναθεωρημένη έκδοση των εντύπων υποβολής υποψηφιότητας για τους καταλόγους της Σύμβασης.

Το νέο έντυπο για τον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο περιλαμβάνει την ενθάρρυνση των κρατών που υποβάλλουν την αίτηση να συμπεριλάβουν οπτικοακουστικό υλικό που παρουσιάζει την υποστήριξη, τις απόψεις και τα σχόλια των κοινοτήτων πολιτιστικής κληρονομιάς που ασκούν το αντίστοιχο στοιχείο:

Έντυπο υποψηφιότητας ICH-O2 (αναθεωρημένο στις 17 Ιανουαρίου 2023):

Τα κράτη ενθαρρύνονται να υποβάλουν οπτικοακουστικό υλικό που μεταφέρει τη φωνή των κοινοτήτων προς υποστήριξη των παραπάνω δηλώσεων.

- Υποβάλλεται υλικό (γραφτό, οπτικοακουστικό ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο)
- (Οδηγίες): Τα Συμβαλλόμενα Κράτη ενθαρρύνονται να υποβάλλουν βίντεο που επιτρέπουν στις κοινότητες, τις ομάδες και τα άτομα να εκφραστούν στη γλώσσα ή στις γλώσσες της επιλογής τους.

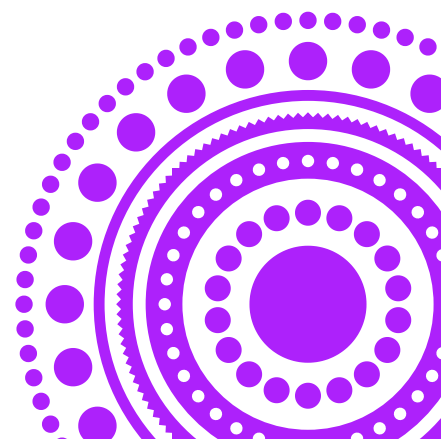
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Προς τη δημιουργία μιας διαδικτυακής πλατφόρμας για την ανταλλαγή καλών εμπειριών διασφάλισης της ΑΠΚ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ο μηχανισμός της Σύμβασης της UNESCO του 2003 προσπαθεί να εντοπίσει καλύτερους τρόπους για τη διαπολιτισμική επικοινωνία και την προώθηση των δραστηριοτήτων διαφύλαξης σε όλο τον κόσμο, καθώς και για τη δημιουργία πιο άμεσης συμμετοχής των ανθρώπων και των κοινοτήτων στην εφαρμογή της Σύμβασης. Μια λύση που συζητήθηκε πρόσφατα για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η δημιουργία μιας διαδικτυακής πλατφόρμας για την ανταλλαγή και διάδοση των εμπειριών διασφάλισης μεταξύ των εθνικών τμημάτων. Η λύση αυτή συζητήθηκε για πρώτη φορά από ομάδα εμπειρογνομώνων τον Απρίλιο του 2023 και στη συνέχεια οι συστάσεις που εξέδωσαν αναλύθηκαν περαιτέρω από τα κράτη τον Ιούλιο του 2023. Αναμένεται ότι σύντομα τα σχέδια αυτά θα εγκριθούν και θα υλοποιηθούν, αν και το διοικητικό όργανο της Σύμβασης αναγνωρίζει τον πολύπλοκο προγραμματισμό, το σχεδιασμό, τις υποδομές και τους ανθρώπινους πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη ενός τέτοιου στόχου.

Η δημιουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας θα αξιοποιήσει όλα τα πλεονεκτήματα της ψηφιακής επικοινωνίας:

- ευρύτερη συμμετοχή των κοινοτήτων πολιτιστικής κληρονομιάς πέραν της επίσημης επικοινωνίας των κρατών
- απεριόριστη και άμεση ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την ΑΠΚ
- χρήση ευρέως προσβάσιμης τεχνολογίας
- βελτίωση της ορατότητας των καταλόγων της Σύμβασης της UNESCO του 2003.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

4.1 Επιστροφή στη βάση

Παρόλο που μπορεί να φαίνεται ότι ο κύριος στόχος των κρατών που αποδέχθηκαν τη Σύμβαση της UNESCO του 2003 είναι η δημιουργία συλλογών με όσο το δυνατόν περισσότερα θέματα ΑΠΚ μπορούν να συγκεντρωθούν από την εθνική τους επικράτεια, η κύρια προσοχή της διαφύλαξης της ΑΠΚ θα πρέπει να στραφεί στη βασική εργασία της ανακάλυψης των πολλών ποικιλιών και των περίπλοκων παραστάσεων της ζωντανής κληρονομιάς σε τοπικό επίπεδο. Το σημαντικό έργο γύρω από τη ζωντανή κληρονομιά δεν αφορά την ποσότητα, αλλά την ποιότητα και τη βιωσιμότητα. Δεδομένου ότι η προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω και η έρευνα με βάση την κοινότητα είναι οι συνιστώμενες στρατηγικές για την εφαρμογή της Σύμβασης της UNESCO του 2003, η ενότητα αυτή θα παράσχει στους αναγνώστες ορισμένες συμβουλές και κόλπα για την καταγραφή και την αρχειοθέτηση της ζωντανής κληρονομιάς.

Το ακόλουθο σχέδιο μπορεί να εφαρμοστεί τόσο για έναν τόπο, μια τοποθεσία ή ένα θέμα, όσο και για μια κατηγορία ΑΠΚ που διεξάγεται σε διάφορα μέρη.

Το σχέδιο που προτείνεται παρακάτω ακολουθεί το πνεύμα της Σύμβασης της UNESCO του 2003 για την **απογραφή με βάση την κοινότητα!** Είναι αφιερωμένο στο να βοηθήσει τον χρήστη να ανακαλύψει τη ζωντανή κληρονομιά που διεξάγεται σήμερα, εκτιμάται βαθιά και μεταδίδεται προσεκτικά από μια τοπική κοινότητα και αντιπροσωπεύει την τοπική πολιτιστική της ταυτότητα. Ο κεντρικός ρόλος που διαδραματίζει η κοινότητα στην εφαρμογή της Σύμβασης της UNESCO του 2003 και στη διαφύλαξη της ζωντανής κληρονομιάς έχει ήδη εξηγηθεί στην Ενότητα αριθ. 1. Παρόλο που ο κύριος σκοπός κάποιου θα ήταν η καταγραφή της ΑΠΚ και η δημιουργία μιας ψηφιακής συλλογής δεδομένων, είναι σημαντικό να ενεργεί κανείς πάντα με τέτοιο τρόπο ώστε να συνδέει τις δραστηριότητες καταγραφής με ένα μελλοντικό σχέδιο διαφύλαξης, το οποίο αποτελεί το κεντρικό μήνυμα της Σύμβασης.

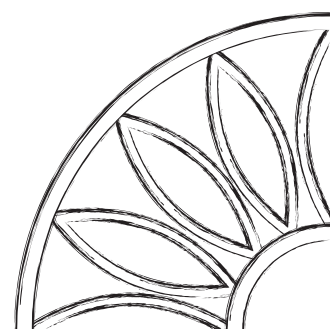

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

4.2. Τρόπος διεξαγωγής απογραφής με βάση την κοινότητα και δημιουργία ειδικής ψηφιακής απογραφής:

- **Πρώτο βήμα: Συγκεντρώστε την υπάρχουσα θεωρητική τεκμηρίωση σχετικά με τον παραδοσιακό πολιτισμό του τόπου/ σχετικά με το συγκεκριμένο στοιχείο ΑΠΚ:**
  - Μην ξεχνάτε να συλλέγετε πληροφορίες σχετικά με την ιστορία, τη γεωγραφία, την κοινωνική, εθνοτική και επαγγελματική δομή, την πολιτιστική ζωή, τη θρησκεία, τα διοικητικά δεδομένα και ό,τι άλλο βρίσκετε για το συγκεκριμένο θέμα -> δημιουργήστε έναν φάκελο ψηφιακής καταγραφής στο ψηφιακό σας αρχείο με τα αποτελέσματα!
  - Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες για τον τοπικό παραδοσιακό πολιτισμό σε εθνογραφικούς τόμους, λαογραφικά συγγράμματα, πολιτιστικούς άτλαντες της ευρύτερης περιοχής ή περιφέρειας όπου εντάσσεται η τοποθεσία. Η καταγραφή του συγκεκριμένου στοιχείου ΑΠΚ που σας ενδιαφέρει μπορεί να έχει ήδη ξεκινήσει αρκετό καιρό πριν χάρη σε άλλους ερευνητές ή πολιτιστικούς ακτιβιστές -> δημιουργήστε έναν φάκελο ψηφιακής καταγραφής στο ψηφιακό σας αρχείο με τα αποτελέσματα!
  - Σημαντική καταγραφή θα μπορούσε επίσης να είναι διαθέσιμη σε τοπικό επίπεδο, σε μια μικρή τοπική βιβλιοθήκη, στο αρχείο μικρών ιστορικών ή εθνογραφικών μουσείων -> προσθέστε αυτές τις πληροφορίες στον φάκελο ψηφιακής καταγραφής που δημιουργήσατε.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

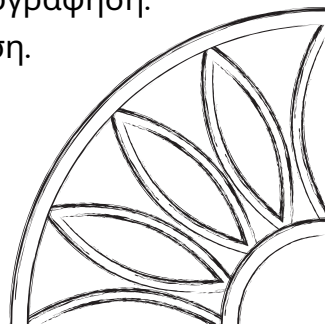
ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- **Δεύτερο βήμα: Ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο με βάση τα στοιχεία που συλλέξατε στο πρώτο βήμα:**
  - Το ερωτηματολόγιο θα πρέπει να περιλαμβάνει ερωτήσεις για όλους τους τομείς του παραδοσιακού τοπικού πολιτισμού που αναφέρθηκαν στα θεωρητικά έγγραφα που συλλέχθηκαν στο πρώτο βήμα.
  - Μην ξεχνάτε να ζητάτε λεπτομερείς πληροφορίες από τους ερωτηθέντες σας και να είστε σίγουροι ότι έχετε κατανοήσει καλά τον σχεδιασμό ενός εθνογραφικού ερωτηματολογίου!
  - Προσπαθήστε να βρείτε ένα μοντέλο ενός τέτοιου ερευνητικού εργαλείου στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία που χρησιμοποιεί εργαλεία ποιοτικής έρευνας, όπως η πολιτισμική ανθρωπολογία, η εθνολογία, οι λαογραφικές μελέτες.
  - Για παράδειγμα, αν θέλετε να μάθετε για ένα τοπικό εορταστικό γεγονός, φροντίστε να ρωτήσετε για το χρονοδιάγραμμα των διαφόρων δραστηριοτήτων, τους εορταστικούς χώρους, τις συνδεδεμένες τελετουργίες, την εορταστική ενδυμασία, τις χρονικές ακολουθίες του εορτασμού, την πορεία των διαδικασιών που μπορεί να πραγματοποιηθούν, τα παραδοσιακά φαγητά κλπ., αλλά και για τα νοήματα και τις αξίες που συνεπάγεται το γεγονός για τους μεμονωμένους συμμετέχοντες, από τους οποίους θα έχετε την ευκαιρία να πάρετε συνέντευξη!
  - Κατά τη φάση του σχεδιασμού, θα ήταν χρήσιμο να συμβουλευτείτε αντιπροσωπευτικά μέλη της ενδιαφερόμενης κοινότητας που θα μπορούσαν να επαληθεύσουν τη καταλληλότητα των ερωτήσεων. Μπορεί να σας δώσουν ιδέες, να επαληθεύσουν τις υποθέσεις σας, να διορθώσουν κάποιες από τις παρανοήσεις σας σχετικά με τα θέματα ή απλώς να σας διαβεβαιώσουν ότι βρίσκεστε στο σωστό δρόμο.
  - Να έχετε πάντοτε κατά νου ότι, ακόμη και αν το ερωτηματολόγιό σας είναι ένα καλά μελετημένο εργαλείο, πρέπει να παραμείνετε ανοιχτοί και ευέλικτοι όταν πραγματοποιείτε συνεντεύξεις, να είστε έτοιμοι να προσθέσετε περαιτέρω ερωτήσεις ανάλογα με την περίπτωση. Ένα ερωτηματολόγιο δεν είναι ένα εργαλείο καθορισμού προτύπων, είναι μόνο μια μερική προετοιμασία για τη συνάντηση με πραγματικές καταστάσεις και διακυμάνσεις της ζωής!

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- **Τρίτο βήμα: Τρέξτε και καταγράψτε τις συνεντεύξεις!**
  - Η διαδικασία απογραφής πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συμμετοχική και χωρίς αποκλεισμούς! Για να μπορέσετε να αποφασίσετε ποιους θα πρέπει να καλέσετε να απαντήσουν στις ερωτήσεις σας, προσπαθήστε να κάνετε κανονικές, αυθόρμητες συζητήσεις με ανθρώπους της κοινότητας. Οι ενημερωτικές συναντήσεις και οι συζητήσεις σχετικά με το έργο σας με τους εκπροσώπους της κοινότητας θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες! Σε αυτές τις προκαταρκτικές συζητήσεις μπορεί να διαπιστώσετε ότι θα πρέπει να αποφύγετε να κάνετε ερωτήσεις σχετικά με πολιτισμικές ευαισθησίες ή πρακτικές για τις οποίες τα μέλη της κοινότητας έχουν βαθύτατους τελετουργικούς ή πολιτισμικούς λόγους να μην τις αποκαλύπτουν σε τρίτους. Πραγματοποιήστε αρχικές διαβουλεύσεις και εφαρμόστε το ερωτηματολόγιο σε ένα ή δύο άτομα για να δείτε πώς λειτουργεί και χρησιμοποιήστε τα θετικά ή αρνητικά σχόλια που θα λάβετε για να βελτιώσετε την τελευταία έκδοση.
  - Καταρτίστε έναν κατάλογο των ατόμων που θα αποτελέσουν τους κύριους ερωτηθέντες σας, όπως τους πρωταγωνιστές (μέλη της κοινότητας που εργάζονται στον πολιτιστικό τομέα, στη διοίκηση, στην εκκλησία, στο σχολείο, σε βιοτεχνίες κ.λπ.) και τους απλούς κατοίκους- για την καταγραφή μιας συγκεκριμένης ΑΠΚ, μην παίρνετε συνεντεύξεις μόνο από τους άμεσους συντελεστές, αλλά και από άτομα που εμπλέκονται λιγότερο άμεσα σε αυτήν.
  - Προσπαθήστε να συμπεριλάβετε κατοίκους όλων των ηλικιών, των φύλων και διαφορετικών επαγγελματικών υπόβαθρων, όχι μόνο τα πιο ισχυρά και εύγλωττα μέλη της κοινότητας! Φυσικά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της ζωντανής κληρονομιάς της εν λόγω κοινότητας, μπορεί να χρειαστεί να επιλέξετε ερωτηθέντες που ανήκουν σε περισσότερες από μία συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων.
  - Πριν από την έναρξη κάθε συνέντευξης, ζητήστε την ελεύθερη, εκ των προτέρων, σταθερή και εν επιγνώσει συγκατάθεση του ερωτώμενου για την ηχογράφηση και για να μπορέσετε να δημοσιοποιήσετε την ηχογράφηση. Σημειώστε αν έχει ληφθεί άδεια για δημόσια ή διαδικτυακή πρόσβαση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- Προετοιμάστε προσεκτικά τον εξοπλισμό για την καταγραφή των συνεντεύξεων, είτε με ήχο είτε με βίντεο. Και μην ξεχνάτε να φωτογραφίζετε όχι μόνο τους ανθρώπους που παίρνουν τις συνεντεύξεις (αν το επιτρέπουν), αλλά και τα αντικείμενα και τα τεχνουργήματα που συνδέονται με τις σχετικές πρακτικές που καταγράφετε.
- Σημειώστε τα ονόματα όλων των ανθρώπων από τους οποίους πήρατε συνέντευξη και καταγράψτε επίσης προσεκτικά τη χρήση τοπικών ονομάτων για πρακτικές, εργαλεία, χειροτεχνίες κ.λπ.
- Μην εκπλαγείτε αν μείνουν αναπάντητες πολλές ερωτήσεις, ακόμη και αν έχετε συμπεριλάβει στο ερωτηματολόγιο θέματα που είχαν καταγραφεί νωρίτερα στη συγκεκριμένη τοποθεσία. Η εξαφάνιση των πολιτιστικών μορφών είναι ένα φυσικό φαινόμενο και ο κύριος σκοπός σας είναι να βρείτε πληροφορίες για τη ζωντανή κληρονομιά και όχι για παθητικές πολιτιστικές μορφές. Παραμένετε πάντα επικεντρωμένοι στο παρόν!
- Μην προβληματίζεστε αν λάβετε αποκλίνουσες και διαφορετικές απόψεις για το ίδιο θέμα από διαφορετικούς ερωτηθέντες! Η ζωντανή κληρονομιά είναι ένα σύνθετο φαινόμενο και οι άνθρωποι μπορεί να το βλέπουν διαφορετικά ανάλογα με τις συνθήκες της ζωής τους, το γούστο, τα ενδιαφέροντά τους! Δεν υπάρχει μία και μόνη αλήθεια γι' αυτό! Να είστε ανοιχτοί στο να ακούσετε διαφορετικές φωνές για το θέμα ακόμα και μέσα στην κοινότητα!

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- **Τέταρτο βήμα: Δημιουργήστε το ψηφιακό σας αρχείο!**
  - Ο καθορισμός της βασικής αρχιτεκτονικής (αρχές συστηματοποίησης, τομείς, κατηγορίες μεταδεδομένων κ.λπ.) του ψηφιακού σας αρχείου θα πρέπει να ξεκινήσει πριν από τη διεξαγωγή συνεντεύξεων. Αν γνωρίζετε εκ των προτέρων τις γενικές κατηγορίες του περιεχομένου που σκοπεύετε να απογράψετε θα σας βοηθήσει να μην επιστρέψετε με υπερβολικό όγκο υλικού ή άσχετες πληροφορίες.
  - Καθορίστε ένα πρωτόκολλο εισαγωγής δεδομένων για τις πληροφορίες που συλλέγονται, το οποίο είναι σαν ένα σύνολο κανόνων ή βημάτων που πρέπει να ακολουθείτε όταν θα ανεβαίνουν νέα σύνολα δεδομένων στο αρχείο..
  - Σχεδιάστε και ακολουθήστε ένα σύστημα ή συστήματα ταξινόμησης για το υλικό που προέκυψε: από σαρωμένα έγγραφα έως πρόσφατα γυρισμένα βίντεο. Τα μεταδεδομένα θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο λεπτομερή και να ταιριάζουν στον τύπο των πληροφοριών που λαμβάνονται. Προσπαθήστε να βρείτε τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για την ομαδοποίηση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν και για την συγκέντρωση συνδεδεμένου υλικού..
  - Φτιάξτε τη δική σας ψηφιακή απογραφή ευρετηριάζοντας τα σύνολα δεδομένων με περισσότερα από ένα κριτήρια: κ.λπ. Όσον αφορά τους τύπους δεδομένων, το αρχείο σας θα πρέπει κανονικά να περιέχει: ηχογραφήσεις, βιντεοσκοπήσεις, φωτογραφίες, σημειώσεις ή παρατηρήσεις. Τα αποτελέσματα σε χαρτί, έντυπο υλικό ή αντικείμενα που αφορούν πρακτικές ΑΠΚ θα πρέπει επίσης να ψηφιοποιηθούν μέσω σάρωσης ή φωτογράφισης.
  - Καταρτίστε ένα σχέδιο για την πρόσβαση και την επικαιροποίηση των ληφθέντων πληροφοριών.
  - Το αρχείο θα παραμείνει στον υπολογιστή σας, σε εξωτερικό σκληρό δίσκο ή/και σε βάση δεδομένων στο Διαδίκτυο; Η απάντηση εξαρτάται από τους πόρους σας, τα μελλοντικά σας σχέδια κ.λπ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- Πέμπτο βήμα: Κοινοποιήστε τα αποτελέσματά σας! Μην νομίζετε ότι η απογραφή και η ψηφιοποίηση είναι αυτοσκοπός!
  - Δημιουργήστε ένα σχέδιο επικοινωνίας για να ευαισθητοποιήσετε το κοινό σχετικά με τη διαθεσιμότητα του υλικού στο αρχείο σας! Μην ξεχνάτε να χορηγείτε πάντα πρόσβαση στα άτομα που έλαβαν μέρος σε συνέντευξη!
  - Δημιουργήστε μια πλατφόρμα μέσω κοινωνικής δικτύωσης αφιερωμένη στην ΑΠΚ της περιοχής!
  - Προσκαλέστε τους κατοίκους της περιοχής να συνδεθούν, ξεκινώντας από τους ερωτηθέντες σας, να σχολιάσουν και να μοιραστούν τα σχόλιά τους σχετικά με τις πληροφορίες που δημοσιεύετε. Να θυμάστε ότι η συμβολή τους στο θέμα είναι πάντα πιο πολύτιμη από τη δική σας ή άλλων ανθρώπων!
  - Προσκαλέστε εμπειρογνώμονα της ΑΠΚ να μάθει και να αξιολογήσει τα αποτελέσματά σας και να ερευνήσει περαιτέρω το θέμα. Τα ευρήματά σας θα μπορούσαν να συμβάλουν στην προώθηση νέων ακαδημαϊκών μελετών για το θέμα. Οργανώστε πιλοτικές συναντήσεις μεταξύ εμπειρογνομώνων και ασκούντων της ΑΠΚ.
  - Προσκαλέστε τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τη διάδοση των πληροφοριών, βοηθήστε στο σχεδιασμό μιας εκστρατείας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που θα είναι βιώσιμη και θα σέβεται την εικόνα της κοινότητας!

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- Μην ξεχνάτε ότι τα αποτελέσματά σας θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα για τα τοπικά αναπτυξιακά σχέδια, την κοινοτική ανάπτυξη και τις στρατηγικές συμμετοχής της κοινότητας. Από την άποψη αυτή, μπορείτε να συμβουλευτείτε τοπικές ομάδες δράσης, εμπειρογνώμονες αγροτικής ανάπτυξης και άλλους τύπους θεσμών κ.λπ.
- Μην ξεχνάτε να εμπλέκετε τα μέλη της κοινότητας στις δραστηριότητες διάδοσης όσο το δυνατόν περισσότερο, αφού σας προσέφεραν τις πληροφορίες! Αποτελούν τους διαχειριστές της ΑΠΚ που θα παρουσιάσετε! Σε κάθε εκδήλωση ευαισθητοποίησης σχετικά με τη δική τους ΑΠΚ θα πρέπει να συμμετέχουν κάποιοι από τους εκπροσώπους τους. Η παρουσία τους σε αυτές τις εκδηλώσεις διάδοσης θα εγγυηθεί επίσης ότι η δική τους ΑΠΚ δεν θα παραποιηθεί ή δεν θα υποβαθμιστεί.
- **Έκτο βήμα: Δημιουργήστε ένα σχέδιο διασφάλισης!**
  - Χρησιμοποιήστε τις προτεινόμενες δραστηριότητες διασφάλισης που παρατίθενται στην επόμενη ενότητα.
  - Ζητήστε την ανατροφοδότηση, τις προτάσεις ή τη διόρθωση από τους κατοίκους της περιοχής, ενσωματώστε τις ιδέες, τις ανάγκες, τις προσδοκίες τους στο σχέδιο διασφάλισης!
  - Ζητήστε βοήθεια από ανεπίσημες ομάδες επαγγελματιών, εξειδικευμένες ΜΚΟ, τοπικές αρχές, τοπικά πολιτιστικά ιδρύματα.
  - Δεν υπάρχει σχέδιο διαφύλαξης που να λειτουργεί για όλους! Προσπαθήστε να προσαρμόσετε το σχέδιο στις ιδιαίτερες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά του τόπου ή του στοιχείου.
  - Εάν η ΑΠΚ της καταγεγραμμένης κοινότητας έχει κάποια εμπορική αξία, είναι εντάξει το σχέδιο να προβλέπει λύσεις για τη δημιουργία εισοδήματος που θα στηρίξουν τον βιοπορισμό των τοπικών εκτελεστών και φορέων της κληρονομιάς, αλλά να είστε προσεκτικοί ως προς το πώς αυτό το σχέδιο θα μπορούσε να αντικειμενοποιήσει και να εμπορευματοποιήσει τη ζωντανή κληρονομιά! Η κύρια πρόθεσή σας θα πρέπει να είναι η ανάδειξη της συμβολικής και πολιτιστικής αξίας, όχι της εμπορικής αξίας της ΑΠΚ!

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- **Έβδομο βήμα: Πηγαίνετε πίσω!**
  - Κατά τη δημιουργία του σχεδίου απογραφής σας, προβλέψτε την ανάγκη να επιστρέψετε και να συνεχίσετε την έρευνά σας ή ακόμη και να επαναλάβετε μέρη της. Η απογραφή με βάση την κοινότητα είναι πάντα μια προσπάθεια που βρίσκεται σε εξέλιξη! Αν θέλετε να είστε σίγουροι ότι η ψηφιακή σας συλλογή δεδομένων αντικατοπτρίζει τα "ζωντανά", πρέπει να την ενημερώνετε τακτικά!
  - Η επικαιροποίηση της απογραφής είναι μια στρατηγική που πρέπει να κάνετε στο πνεύμα της Σύμβασης και θα σας βοηθήσει επίσης να αξιοποιήσετε πλήρως τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιακή μορφή του αρχείου σας.
  - Το συνεχές ενδιαφέρον σας για την απογραφή θα λειτουργήσει ως θετική αναγνώριση και θα ενισχύσει την υπερηφάνεια των ντόπιων για την ΑΠΚ τους, ενισχύοντας την αίσθηση της ταυτότητας και της συνέχειας και έτσι θα αποκτήσουν περισσότερα κίνητρα για να συμμετάσχουν στη συνεχή εκτέλεση και μετάδοση των σχετικών στοιχείων. Αυτή είναι μία από τις πολλές θετικές απροσδόκητες συνέπειες του έργου σας!

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

4.3. Τα κύρια μέτρα διαφύλαξης που συνιστώνται από το υλικό για την ανάπτυξη ικανοτήτων της Σύμβασης της UNESCO του 2003 ανήκουν σε 3 κύριες κατηγορίες:

A. Προσδιορισμός, Απογραφή, Καταγραφή, Έρευνα

A.1. Διεξαγωγή έρευνας πεδίου για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του(των) στοιχείου(ων) ΑΠΚ.

A.2. Συγκρότηση ειδικής ερευνητικής ομάδας ή/και ένωσης επαγγελματιών που θα παρακολουθεί τακτικά το στοιχείο.

A.3. Διοργάνωση και συμμετοχή σε εργαστήρια και επιστημονικά συνέδρια

A.4. Διερεύνηση διάφορων τομέων που συνδέονται με το στοιχείο (ή τα στοιχεία) της ΑΠΚ: τοπική (αγροτική) ανάπτυξη, στρατηγική τουρισμού, κοινωνιολογική έρευνα, επικοινωνία μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκπαίδευση στην πολιτιστική κληρονομιά, κ.λπ.

A.5. Απογραφή και παρακολούθηση του(των) στοιχείου(ων).

B. Μετάδοση, Εκπαίδευση

B.1. Τυπική εκπαίδευση: σχεδιασμός παιδαγωγικών εργαλείων- σύνταξη υλικού σχετικά με το στοιχείο (ή τα στοιχεία) για το σχολικό πρόγραμμα σπουδών- πρόσκληση τεχνιτών ή καλλιτεχνών στην τάξη- δημιουργία περιοδικών εκθέσεων ή εργαστηρίων σχετικά με το στοιχείο σε τοπικά σχολεία- θεματική πανεπιστημιακή έρευνα ή πρακτική άσκηση για φοιτητές σε τοπικά πανεπιστήμια, κ.λπ.

B.2. Μη τυπική εκπαίδευση: διοργάνωση διαδραστικών εργαστηρίων σε πολιτιστικά ιδρύματα αφιερωμένων στο στοιχείο (ή στα στοιχεία) και πραγματοποιούμενων από φορείς της ΑΠΚ- ενθάρρυνση εκδηλώσεων και εκπαιδεύσεων με τους φορείς, που διοργανώνονται από οργανώσεις νεολαίας, πολιτιστικούς διαμεσολαβητές, πολιτιστικούς μεσίτες, πολιτιστικούς ακτιβιστές κ.λπ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

C. Ευαισθητοποίηση, Διάδοση, Επικοινωνία με τα ΜΜΕ, Δημοσίευση

C.1. Σύνταξη εκπαιδευτικού και προωθητικού υλικού

C.2. Οργάνωση ξεναγήσεων, θεματικών διαδρομών στους τόπους διεξαγωγής του στοιχείου ΑΠΚ

C.3. Εκθέσεις

C.4. Επιδείξεις

C.5. Διορισμός πρεσβευτών του στοιχείου

C.6. Έκδοση ενημερωτικών εκδόσεων σχετικά με το στοιχείο (ή τα στοιχεία), για το ευρύ κοινό

C.7. Δημιουργία οπτικοακουστικής καταγραφής που αναρτάται τακτικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

C.8. Δημιουργία βιώσιμων στρατηγικών για τον τοπικό τουρισμό.

4.4. Ψηφιακό αρχείο ΑΠΚ μιας τοποθεσίας

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή αυτής της ενότητας, ένα μικρό έργο ψηφιοποίησης ΑΠΚ θα μπορούσε να αφιερωθεί στην καταγραφή όχι ενός στοιχείου ΑΠΚ, αλλά όλων των στοιχείων ΑΠΚ που θα μπορούσαν να χαρτογραφηθούν σε ένα μέρος, από έναν τόπο σε μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από παρόμοια πολιτιστικά, εθνοτικά, γλωσσικά χαρακτηριστικά.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Η ψηφιακή συλλογή της καταλανικής λαογραφικής λογοτεχνίας: Η διαδικτυακή πύλη του Λαογραφικού Αρχείου του Universitat Rovira I Virgili στην Ταραγόνα της Ισπανίας

- ιδρύθηκε το 1994 και ηλεκτρονικοποιήθηκε το 2010: "Από το 2012, το Αρχείο διαθέτει διαδικτυακή πύλη η οποία προορίζεται να εξυπηρετήσει 2 σκοπούς: να δημοσιοποιήσει τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται από το προσωπικό του Αρχείου και να παρέχει ένα ενιαίο διαδικτυακό σημείο πρόσβασης στην εξειδικευμένη βάση δεδομένων του".

- περιέχει 3 βάσεις δεδομένων: ArxiuFolk - Βάση δεδομένων του Λαογραφικού Αρχείου, RondCat - η μηχανή αναζήτησης Καταλανικών Λαϊκών Αφηγημάτων και το BiblioFolk - το Βιο-βιβλιογραφικό Αποθετήριο της Καταλανικής Λαϊκής Λογοτεχνίας,

- στην αρχή, η πύλη του αρχείου (οι 3 βάσεις δεδομένων) ήταν μόνο για εσωτερική χρήση, για ερευνητικά προγράμματα που διεξάγονταν στο πανεπιστήμιο, αλλά αργότερα έγινε διαθέσιμη στο Διαδίκτυο,

- το αρχείο επικοινωνεί επίσης τις δραστηριότητές του και την επικαιροποίησή του σε ειδικές πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης (Facebook και Twitter),

- κάθε αρχείο στη βάση δεδομένων του Λαογραφικού Αρχείου περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

(1) Στοιχεία του ατόμου που παρείχε τις πληροφορίες: όνομα και επώνυμο, φύλο, ηλικία, επάγγελμα, τόπος γέννησης, τόπος κατοικίας και γλώσσα,

(2) Λεπτομέρειες του εγγράφου: ημερομηνία συλλογής, είδος, τίτλος, κείμενο του εγγράφου, καθώς και πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο και την ερμηνεία,

(3) Στοιχεία του συλλέκτη: όνομα, επώνυμο και ηλικία.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

Το αρχείο μας επιτρέπει να προσθέσουμε έγγραφα κειμένου ή γραφικών σε μορφή pdf (όπως ένα κομμάτι γκράφιτι, ένα μουσικό κομμάτι ή ένα στιγμιότυπο οθόνης από ένα κινητό τηλέφωνο) και ηχητικά έγγραφα (όπως ένα τραγούδι ή ένα λαϊκό παραμύθι).

- η βάση δεδομένων RondCAT περιλαμβάνει επί του παρόντος πληροφορίες για 6.127 λαϊκά παραμύθια και μπορεί να αναζητηθεί με βάση τον τίτλο, το όνομα του συλλέκτη, τη συλλογή, την περιοχή, τη χώρα, τον δήμο, τον τύπο κ.λπ.

<https://www.arxiufolk.arxiudefolklore.cat>

Ένα τοπικό αρχείο που προκύπτει με την κοινοτική απογραφή: Newfoundland and Labrador (Canada) ICH Inventory

- ένα πιλοτικό πρόγραμμα καταγραφής ξεκίνησε το 2006 στην πρωτεύουσα της канаδικής επαρχίας του Newfoundland, με την υποστήριξη του Heritage Foundation of Newfoundland and Labrador,

- επιστήμονες και φοιτητές από το τοπικό πανεπιστήμιο πήραν συνεντεύξεις από τους κατοίκους και συνέλεξαν προσωπικές ιστορίες, εικόνες και αντικείμενα, έβγαλαν φωτογραφίες και έδωσαν στους κατοίκους φωτογραφικές μηχανές μιας χρήσης,

- η Πρωτοβουλία Ψηφιακού Αρχείου (DAI: Digital Archive Initiative) του Πανεπιστημίου Memorial προσέφερε το κεντρικό της αποθετήριο για την επιχείρηση, αποθηκεύοντας τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο του έργου (<http://collections.mun.ca/>). Η DAI υποστηρίζει τους συμμετέχοντες στην ψηφιοποίηση των δεδομένων της απογραφής και διαχειρίζεται τη μακροπρόθεσμη διατήρηση του ψηφιοποιημένου περιεχομένου (εικόνα, ήχος, βίντεο κ.λπ.) και ρυθμίζει την πρόσβαση σε αυτό. Το υλικό που συλλέχθηκε στο πλαίσιο του πιλοτικού έργου ψηφιοποιήθηκε.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- περισσότερες από 2000 καταχωρίσεις έχουν καταχωρηθεί στον κατάλογο ΑΠΚ της DAI για το έργο αυτό μέχρι το 2010,
- ο κατάλογος είναι οργανωμένος ανά κοινότητα και ανά θέμα :
<http://www.mun.ca/ich/inventory/profiles.php>,
<http://www.mun.ca/ich/inventory/ICHtopic.php>.

4.5. Ψηφιακό αρχείο ΑΠΚ ενός στοιχείου

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Έργο The Prometheus

- το έργο ξεκίνησε ως μέτρο διαφύλαξης των φεστιβάλ φωτιάς του θερινού ηλιοστασίου στα Πυρηναία, ένα στοιχείο της ΑΠΚ που εγγράφηκε στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας το 2015 από την Ανδόρα, τη Γαλλία και την Ισπανία,
- προκειμένου να ερευνήσουν και να προωθήσουν το φεστιβάλ φωτιάς όπως πραγματοποιείται από κοινότητες σε μια περιοχή που χωρίζεται σε 3 χώρες, μελετητές από 8 ακαδημαϊκά ιδρύματα των χωρών αυτών, υπό το συντονισμό του Πανεπιστημίου της Lleida, άρχισαν να υλοποιούν ένα έργο που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) μέσω του προγράμματος Interreg V-A Ισπανία-Γαλλία-Ανδόρα (POCTEFA 2014 έως 2020),
- τα προβλεπόμενα αποτελέσματα περιλάμβαναν έναν ιστότοπο του φεστιβάλ, διεθνή συμπόσια και ένα εικονικό μουσείο,
- η εκδήλωση της πανδημίας COVID-19 προσέφερε ισχυρότερο κίνητρο για την επείγουσα δημιουργία του εικονικού μουσείου, λόγω της προφανής απώλειας του πνεύματος του φεστιβάλ στην κοινωνική του δομή,

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

- μια μεγάλη ομάδα εμπειρογνομώνων σε διάφορους τομείς (ανθρωπολογία, μουσειολογία, δημοσιογράφοι, καλλιτέχνες, επιστήμονες πληροφορικής, βιντεογράφοι, σχεδιαστές ιστοσελίδων) και άνθρωποι των αντιπροσωπευτικών κοινοτήτων πήραν συνεντεύξεις και προσέφεραν τις δεξιότητες, τις γνώσεις, τις απόψεις και τις εντυπώσεις τους,

- στις αρχές του 2021, το προσωρινό "Μουσείο Prometheus" έγινε σύντομα ένας εικονικός τόπος συνάντησης για την αλληλεπίδραση και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μελών των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων σε ολόκληρη την περιοχή των Πυρηναίων,

- τώρα, το μουσείο διαθέτει διάφορους εκθεσιακούς και επεξηγηματικούς χώρους σχετικά με το φεστιβάλ, συμμετοχικούς χώρους, όπως έναν διαδραστικό χάρτη για την αναζήτηση των διαφόρων πόλεων όπου διεξάγεται το φεστιβάλ, καθώς και ένα μουσείο για παιδιά, όπου μπορείτε να βρείτε αναγνώσεις και παιχνίδια σχετικά με το φεστιβάλ, καθώς και ένα τμήμα στο οποίο συγκεντρώνονται οι συνεισφορές των κοινοτήτων μέσω των κοινωνικών δικτύων και της χρήσης των hashtags,

- ένας εικονικός διαδραστικός χάρτης προσφέρει πληροφορίες για όλες τις τοποθεσίες όπου πραγματοποιείται το φεστιβάλ και το ημερολόγιο των εκδηλώσεων.

<https://prometheus.museum/en/museum-production/>

Αποτελέσματα του Προγράμματος Prometheus:

1. ένα κιτ επικοινωνίας: για να συνδεθεί περισσότερος κόσμος με το φεστιβάλ,
2. ένα εικονικό μουσείο: για να επιτρέψει στους επισκέπτες να (ξανα)ζήσουν το πνεύμα και την ενέργεια του φεστιβάλ,
3. ένα διεθνές ακαδημαϊκό συμπόσιο για τη διάδοση της γνώσης των ειδικών επί του θέματος,
4. μια παιδαγωγική πύλη για τη διδασκαλία των παιδιών των τοπικών σχολείων σχετικά με το φεστιβάλ,
5. βίντεο που παρουσιάζουν το φεστιβάλ,
6. ενημερωτικό δελτίο για τους ενδιαφερόμενους παραλήπτες, ώστε να λαμβάνουν τακτικά τα νέα για το φεστιβάλ και κάθε χρόνο το ημερολόγιο των εκδηλώσεων.

Περισσότερα στη διεύθυνση:

<https://www.prometheuspoctefa.eu/fr/bienvenue/>

Co-funded by
the European Union

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

4.6. Τι συμβαίνει με ένα ψηφιακό αρχείο ΑΠΚ των υφιστάμενων συνόλων δεδομένων; Το μοντέλο Wijesundara-Sugimoto

Αφού παρουσιάσαμε παραπάνω ένα σχέδιο για τη δημιουργία ενός ψηφιακού αρχείου με πρόσφατα καταγεγραμμένες πληροφορίες για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, πρέπει να αναγνωρίσουμε το ζήτημα της σύνταξης ενός ειδικού ψηφιακού αρχείου για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά που θα περιέχει πληροφορίες που υπάρχουν ήδη στο Διαδίκτυο. Οι Wijesundara και Sugimoto [24] συνέταξαν μια σειρά συστάσεων για την αντιμετώπιση μιας τέτοιας περίπτωσης. Το δύσκολο έργο που επιθυμούν να λύσουν οι Wijesundara και Sugimoto δεν είναι η ίδια η διαδικασία σύνταξης, αλλά η ομοιογενής συγκέντρωση ετερογενών μεταδεδομένων που επιμελούνται σε πολλαπλά συστήματα, απαιτήσεις, σχήματα :

24. Wijesundara, Chiranti; Sugimoto, Shigeo: "Metadata model for organizing digital archives of tangible and intangible cultural heritage, and linking cultural heritage information in digital space", in *Libres*, 28(2), 2018, p. 58-80.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΩ ΚΑΙ ΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΩ ΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΕΡΓΟ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ;

Στόχοι. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η ανάπτυξη ενός μοντέλου μεταδεδομένων για ψηφιακά αρχεία ποικίλων πολιτιστικών πόρων και διάσπαρτων κοινοτήτων, όπου απαιτείται η συγκέντρωση μεταδεδομένων από διαφορετικές πηγές. Η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα μοντέλο που ονομάζεται Πολιτιστική Κληρονομιά σε Ψηφιακό Περιβάλλον (CHDE: Cultural Heritage in Digital Environment) για την οργάνωση διαφόρων πληροφοριών ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς ως ψηφιακό αρχείο.

Μέθοδοι. Το μοντέλο CHDE δημιουργείται ως ένα γενικευμένο μοντέλο μεταδεδομένων. Διακρίνει σαφώς μια οντότητα άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και την εφαρμογή της για τη μοντελοποίηση ψηφιακών αρχείων για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά όπως εκείνα για την υλική πολιτιστική κληρονομιά. Το μοντέλο CHDE ορίζεται χρησιμοποιώντας την Αρχή Ένα-προς-Ένα για τα μεταδεδομένα και χρησιμοποιείται για τον σαφή προσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ των μεταδεδομένων και των οντοτήτων που περιγράφονται από τα μεταδεδομένα. .

Αποτελέσματα. Το CHDE επιτρέπει την οργάνωση των πληροφοριών ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς που σχετίζονται με την υλική και την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Προσδιορίζει το φυσικό και ψηφιακό πληροφοριακό περιβάλλον της πολιτιστικής κληρονομιάς και υποστηρίζει περαιτέρω τη μοντελοποίηση των ψηφιακών αρχείων που δημιουργούνται με τη συγκέντρωση πληροφοριών πολιτιστικής κληρονομιάς στον Παγκόσμιο Ιστό.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

5.1. Προκλήσεις, παράδοξα και αποκαλύψεις της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ

Αυτή η ενότητα θα προσφέρει μόνο μια περιορισμένη εικόνα για το τι μπορεί να επιτύχει η ψηφιοποίηση της ΑΠΚ. Η αρχειοθέτηση ψηφιακών δεδομένων σχετικά με τη ζωντανή κληρονομιά δεν είναι απλή συντήρηση, αλλά είναι εξαρχής ένα έργο δημιουργίας και επιλογής. Όταν υποστηρίζεται από ενδεδειγμένη καταγραφή και επιλογή, η ψηφιοποιημένη ΑΠΚ μπορεί να αποτελεί διαρκώς έμπνευση για μελλοντικά έργα, επιβεβαιώνοντας και επαναπροσδιορίζοντας έτσι την αξία της χάρη στην εγγενή πολυσημική της κατάσταση.

Αν και μπορεί να φαίνονται ομοιογενή και επαναλαμβανόμενα, υπερβολικά εξατομικευμένα ή εφήμερα κομμάτια της ζωής, τα ψηφιακά δεδομένα σχετικά με την ΑΠΚ θα αποδείξουν την υπεραφθονία των νοημάτων τους και τις διακριτές πολύτιμες ιδιαιτερότητές τους την κατάλληλη στιγμή και στο πλαίσιο του κατάλληλου έργου.

Η υπεράσπιση των πλεονεκτημάτων της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ δεν σημαίνει μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τη ζωντανή κληρονομιά στην παραγωγή ψηφιακών αντικειμένων. Πολλές από τις ψηφιακές λύσεις που δημιουργούνται και χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση των πληροφοριών της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι "αντικειμενοκεντρικές" και αφιερώνονται ιδιαίτερα στη διαχείριση των "βάσεων γνώσης βασισμένων σε υλικά", ενώ δεν ασχολούνται αρκετά με τη διατήρηση της δυναμικής φύσης της ΑΠΚ [25].

Όπως επισημάνθηκε στις προηγούμενες ενότητες, κάθε πρόγραμμα ψηφιοποίησης ΑΠΚ θα πρέπει να εντάσσεται στρατηγικά σε ένα σχέδιο διαφύλαξης. Οι ψηφιακές πληροφορίες ΑΠΚ θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος της διάδοσης, των εκπαιδευτικών ρυθμίσεων ή των σχεδίων επικοινωνίας. Εκτός από επαγγελματικός πόρος, τα ψηφιακά αρχεία ΑΠΚ θα πρέπει να είναι και κοινωνικοί πόροι! Οι ψηφιακές συλλογές ΑΠΚ πρέπει να αποδείξουν ότι μπορούν να είναι κάτι περισσότερο από την τήρηση αρχείων ή μια σκονισμένη αποθήκη παλαιών πραγμάτων, και να αποτελέσουν ελκυστικά και ισχυρά εργαλεία για το μέλλον της πολιτιστικής ταυτότητας.

25. Hou, Yumeng; Kenderdine, Sarah; Picca, Davide; Egloff, Mattia; Adamou, Alessandro: "Digitizing Intangible Cultural Heritage Embodied: State of the Art", in *Journal on Computing and Cultural Heritage*, 15(3), February 2022, p. 1-20.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Για να το πούμε με τα λόγια του Terry Cook, ειδικού στην αρχειακή επιστήμη, πρωτοπόρου στην εξήγηση του νέου υφιστάμενου παραδείγματος των αρχειακών έργων, υποστηρικτή της μετατόπισης του αρχείου από προϊόν σε διαδικασία:

Στο επίκεντρο του νέου παραδείγματος βρίσκεται η μετατόπιση από την εξέταση των αρχείων ως στατικών φυσικών αντικειμένων προς την κατανόησή τους ως δυναμικών εικονικών εννοιών- η μετατόπιση από την εξέταση των αρχείων ως παθητικών προϊόντων της ανθρώπινης και διοικητικής δραστηριότητας προς την εξέταση των αρχείων ως ενεργών παραγόντων στη διαμόρφωση της ανθρώπινης και οργανωτικής μνήμης- η μετατόπιση επίσης από την εξέταση του πλαισίου ή της δημιουργίας των αρχείων εντός σταθερής ιεραρχικής οργάνωσης προς την τοποθέτηση των αρχείων εντός ρευστών οριζόντιων δικτύων λειτουργικότητας της ροής εργασιών. [26]

Τα ψηφιακά αντικείμενα δεν πρέπει να μένουν στο εικονικό ράφι, αλλά να μιμούνται τη νέα γνώση και τις νέες ιδέες, υπενθυμίζοντας στην κοινωνία τη σημασία της ΑΠΚ, των βασικών αξιών και των ορόσημων της ταυτότητας.

26. Cook, Terry: "Archival science and postmodernism: new formulations for old concepts", in *Archival Science*, 1(1), 2001, p. 4.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Θα πρέπει επίσης να δώσουν κίνητρα για συνεργατικές προσεγγίσεις μεταξύ εμπειρογνομώνων σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, χειροτεχνών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Στις επόμενες σελίδες θα δώσουμε ορισμένα παραδείγματα για το πώς τα ψηφιακά δεδομένα θα μπορούσαν να αποτελέσουν την αφετηρία και να προσφέρουν περιεχόμενο για δημιουργικά έργα σε διάφορους τομείς και με διαφορετικούς στόχους. Η συνένωση της ψηφιακής ΑΠΚ σε κατά τα άλλα συμβατικές εθνογραφικές εκθέσεις, η συναρμολόγηση και η επαναδιήγηση των αφηγήσεων του αρχείου σε νέα πλαίσια και μπροστά σε νέα ακροατήρια έχουν τη δύναμη να αποτελέσουν ουσιαστικό μέρος επιμελητικών έργων, εκπαιδευτικών εργαλείων, κιτ επικοινωνίας για την παρουσίαση της τοπικής ΑΠΚ κ.λπ.

Η δημιουργική ενασχόληση και επαναχρησιμοποίηση των ψηφιακών συλλογών ΑΠΚ δεν θα πρέπει απαραίτητα να συνεπάγεται τη δημιουργία εφαρμογών μεγάλης εμβέλειας ή νέων προγραμμάτων με μεγάλη απήχηση, αλλά θα μπορούσε απλώς να εμπνεύσει μικρά έργα που αναλαμβάνονται από άτομα σε στενά συνδεδεμένες κοινότητες που επιδιώκουν την καλύτερη ενασχόληση των συμπολιτών τους με την τοπική τους ΑΠΚ.

5.2. Ο ρόλος της ψηφιοποιημένης ΑΠΚ στο πλαίσιο του συμμετοχικού μουσείου

Η παρουσία της ψηφιακής ΑΠΚ πρέπει να υποστηρίξει τη δημιουργική επαναχρησιμοποίηση, την καλλιτεχνική αναδιαμόρφωση των συλλογών, προκειμένου να εμπλέξει το κοινό των εθνογραφικών μουσείων με νέους τρόπους, να εμπλουτίσει τις εμπειρίες των επισκεπτών με τις φυσικές μουσειακές συλλογές, ιδίως από τη στιγμή που η ενσωμάτωση υβριδικών τεχνολογιών για νέες καθηλωτικές μουσειακές εμπειρίες γίνεται σχεδόν κανόνας στις μέρες μας, και αποσκοπεί στο να φέρει περισσότερη συμμετοχή, δημόσια επικοινωνία και εμπλοκή των πολιτών στον κόσμο των μουσείων.

Η πανδημία Covid-19 έφερε σταθερά βήματα προς την ψηφιακή στροφή. Έδειξε ότι η ψηφιοποίηση δεν έχει να κάνει μόνο με το να συμβαδίζεις με τη σύγχρονη εποχή, να προσφέρεις διαδικτυακή προσβασιμότητα και να προσεγγίζεις το νεότερο κοινό, αλλά και με την κοινωνική ενσωμάτωση, το να είσαι μέρος κάτι μεγαλύτερου, το να είσαι συνδεδεμένος με τον άλλον παρά όλα τα (προσωρινά) λουκέτα/έλλειψη αλληλεπίδρασης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Καθώς ήταν κλειστά για τους επισκέπτες, τα δημόσια ιδρύματα χρησιμοποίησαν το προσωπικό και τον εξοπλισμό τους για να ξεκινήσουν σταθερές εργασίες στο πεδίο, ψηφιοποιώντας και καθιστώντας διαθέσιμα στο διαδίκτυο αυτά που παλαιότερα έβλεπαν/παρακολουθούσαν φυσικά. Ήταν μια προσπάθεια να διατηρήσουν επαφή, να προσεγγίσουν την κοινότητα στην οποία απευθύνονταν.

Ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να προσεγγιστεί το θέμα της ψηφιακής ΑΠΚ στα μουσεία δεν περιορίζεται στην ψηφιοποίηση (από απλή φωτογράφιση έως τρισδιάστατη απεικόνιση) των πολύτιμων αντικειμένων. Το 2023, πολλά μουσειακά ιδρύματα έχουν ψηφιοποιήσει τουλάχιστον τμήματα των συλλογών τους, αλλά αυτό δεν σημαίνει αυτόματα ότι, στην περίπτωση που έχουν εθνογραφική εξειδίκευση, ασχολούνται ήδη ενεργά με την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων της ψηφιοποιημένης ΑΠΚ.

Επιπλέον, το κύριο ζήτημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το κατά πόσο τα συμβατικά μουσεία δεσμεύονται να διατηρήσουν επαφή με τη ζωντανή κληρονομιά, για τη δημιουργία "χώρων όπου ένα συμμετοχικό και προσανατολισμένο στο μέλλον παράδειγμα διαφύλαξης της ΑΠΚ συναντά το μουσειακό πλαίσιο" [27]. Ένα ιδιαίτερο παράδειγμα μουσείων με ένα ισχυρό εθνογραφικό στοιχείο που είναι πιο πιθανό να τείνουν να συμπεριλάβουν την τοπική ΑΠΚ και την τοπικής κοινότητας ΑΠΚ στα κύρια έργα τους είναι τα οικολογικά μουσεία.

Η διαφορά μεταξύ μουσείου και οικολογικού μουσείου σύμφωνα με τον Hugues de Varine, πρώην Γενικό Γραμματέα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων

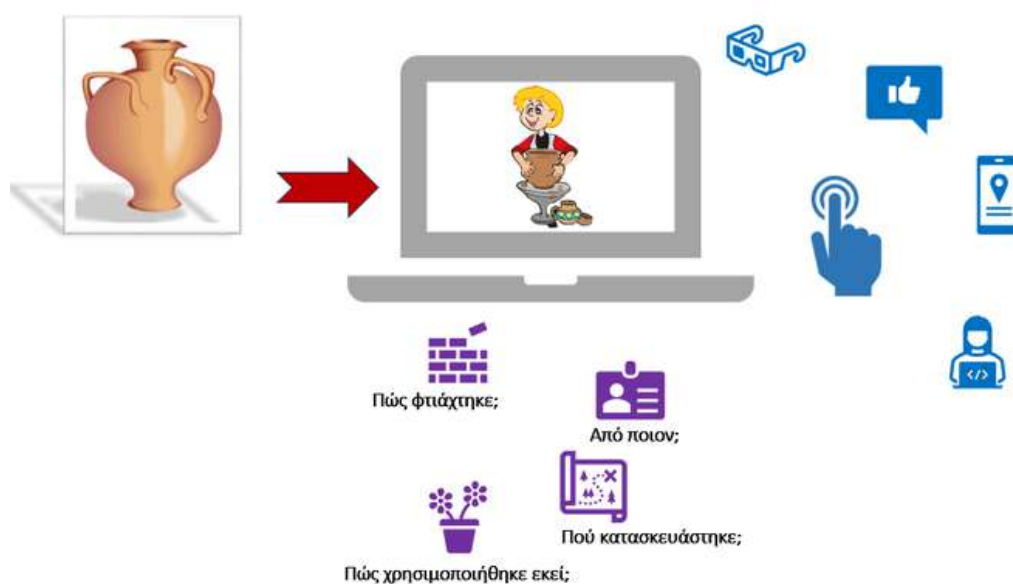
27. Nikolić Đerić, Tamara: "How to use this book", in Nikolić Đerić, Tamara; Neyrinck, Jorijn; Seghers, Eveline; Tsakiridis, Evdokia (eds.): *Museums and intangible cultural heritage. Towards a third space in the heritage sector. Companion to discover transformative heritage practices for the 21st century*, editors, Werkplaats immaterieel erfgoed, Bruges, 2020, p. 16-17.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Ο πιο πρόσφατος ορισμός των μουσείων, που εγκρίθηκε στην Πράγα, στις 24 Αυγούστου 2022, από την Έκτακτη Γενική Συνέλευση του ICOM (International Council of Museums - Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων), καλεί τα μουσεία να γίνουν φορείς κοινοτικής δράσης και χώροι συγκεντρώσεων. Η παρουσία της ζωντανής κληρονομιάς στα μουσεία ως χώρος όπου οι κοινότητες, οι καλλιτέχνες και τα αντικείμενα που δημιουργούν είναι σημαντικά σε παρόμοιο βαθμό θα αναδείξει στην πραγματικότητα ακριβώς αυτό το νέο όραμα. Αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο για τα κοινοτικά μουσεία [28] ή τα οικολογικά μουσεία, τα οποία έχουν αναδείξει τη δική τους κληρονομιά ως κύριο σκοπό, επικοινωνώντας την ιστορία ενός τόπου και των ανθρώπων του από την οπτική γωνία της κοινότητας και υποστηρίζοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη που καθοδηγείται από την κοινότητα, προστατεύοντας τον τρόπο ζωής της. Τα εν λόγω μουσεία αποτελούν ακριβείς αναπαραστάσεις της παραδοσιακής τοπικής γνώσης, των ζωντανών εθίμων και παραδόσεων.

Ωστόσο, ο προφανής αναδυόμενος τομέας του ψηφιακού στα μουσεία δεν γίνεται θετικά δεκτός μόνο από τους αναλυτές: "Ενώ οι ψηφιακές συλλογές παρέχουν ένα πλούσιο πλεονέκτημα για υβριδικές μουσειακές εμπειρίες, κάθε λύση που επικεντρώνεται στις ψηφιακές συλλογές κινδυνεύει να επισκιάσει τη φυσική συνάντηση με τα μουσειακά αντικείμενα" [29].

28. Davis defines ecomuseums as "community-driven museums or heritage projects that aid sustainable development". Davis, Peter: "Ecomuseums and sustainability in Italy, Japan and China: adaptation through implementation", in Knell, Simon; MacLeod, Suzanne; Watson, Sheila (eds.): *Museum Revolutions: How Museums Change and Are Changed. Proceedings of The Museum: A World Forum*, London, Routledge, 2007, p. 199.

29. Waern, Annika; Sundnes Løvlie, Anders: "Remediating, Reframing and Restaging the Museum", in *Hybrid Museum Experiences. Theory and Design*, Amsterdam University Press, 2022, p. 204.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Μια λύση σε αυτόν τον κίνδυνο θα ήταν η μετατροπή των αντικειμένων σε αυτό που η Nina Simon αποκαλεί "κοινωνικά αντικείμενα": "Ένα κοινωνικό αντικείμενο είναι αυτό που συνδέει τους ανθρώπους που το δημιουργούν, το κατέχουν, το χρησιμοποιούν, το κριτικάρουν και το καταναλώνουν. Τα κοινωνικά αντικείμενα είναι προσωπικά, ενεργά, προκλητικά, σχεσιακά" [30].

Όπως θα δείξουν ορισμένα από τα έργα που περιγράφονται παρακάτω, η ψηφιακή τεχνολογία έχει τη δυνατότητα να μετατρέψει μουσειακά στατικά αντικείμενα σε κοινωνικά αντικείμενα. Η κύρια συμβολή που θα μπορούσε να προσφέρει η προοπτική της διαφύλαξης της ΑΠΚ στον κόσμο των μουσείων θα ήταν να ενθαρρύνει περαιτέρω τις ολιστικές αναπαραστάσεις των μουσειακών αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένων περισσότερων πληροφοριών σχετικά με το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο δημιουργήθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν αρχικά.

Ο στόχος της ψηφιοποίησης της ΑΠΚ δεν είναι η προσομοίωση, η αντικατάσταση των πραγματικών αντικειμένων με εικονικά αντικείμενα, αλλά η δημιουργία πολυεπίπεδης γνώσης των παρελθοντικών και σημερινών χαρακτηριστικών αυτών των πραγματικών αντικειμένων. Η πλαισιωμένη υποστήριξη τέτοιου είδους για την κατανόηση των κρυφών μηνυμάτων των αντικειμένων που προβάλλονται είναι πολύ σημαντική και για τους επισκέπτες με δυσκολίες στην όραση, με τη μορφή παρεχόμενων ηλεκτρονικών βοηθημάτων.

30. Simon, Nina: *The Participatory Museum*, Santa Cruz, California, Museum 2.0, 2010, p. 129.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Η ήδη συνήθης λύση των μουσείων για τη σύνδεση των "ψηφιακών ιθαγενών" με μια έκθεση είναι η πρόσκληση να στείλουν φωτογραφίες, μηνύματα, σχόλια σε μια κοινωνική πλατφόρμα ή σε ένα e-mail του μουσείου. Κατά συνέπεια, το ίδρυμα ενθαρρύνεται να ενσωματώσει και να προβάλλει αυτές τις αυθόρμητες, μη εξειδικευμένες συνεισφορές στην ίδια την έκθεση.

Ο πιο σύνθετος τύπος αυτού του είδους εμπειρίας είναι τα συνδημιουργικά, έντονα συμμετοχικά έργα που προσπαθούν να συμπεριλάβουν όσο το δυνατόν περισσότερο την άποψη και το όραμα των επισκεπτών. Η χρήση της ζωντανής κληρονομιάς ως σημείο εισόδου για τη σύνδεση μεταξύ του κοινού και των τεχνουργημάτων είναι μια στρατηγική για την εθνογραφική συμμετοχική προσέγγιση στις διαδικασίες δημιουργίας κληρονομιάς.

Η προσέγγιση της ΑΠΚ των επισκεπτών θα μπορούσε να βοηθήσει το μουσείο να δημιουργήσει εξατομικευμένο περιεχόμενο και να ενδυναμώσει τους επισκέπτες να ταυτιστούν με τα αντικείμενα, όπως επισημαίνει και η Geismar: "Πρέπει να διερευνήσουμε πώς χρησιμοποιούνται τα ψηφιακά αντικείμενα για να αποτελέσουν εφέ πραγματικότητας, δημιουργώντας μαθήματα αντικειμένων μεταβάλλοντας και συμμετέχοντας στον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε και κατανοούμε τον κόσμο" [31].

31. Geismar, Haidy: *Museum Object Lessons for the Digital Age*, UCL Press, 2018, p. 19.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Afsin Altayli, συντονιστής του Τμήματος Μουσείων και Κοινωνίας του ICOM: *Είναι τα μουσεία μεμονωμένα ιδρύματα ξεκομμένα από τις κοινότητες, είναι χώροι μέσω των οποίων οι κοινότητες εκτιμούν τις δικές τους συλλογές που φυλάσσονται εμπιστευτικά από τα μουσεία εκ μέρους τους, είτε σε υλικές είτε σε άυλες μορφές; (...) Πώς μπορούν η μουσειολογία και η μουσειακή πρακτική να αντανakλούν διαφορετικές επιστημολογίες και κοσμοθεωρίες; Πώς μπορούν τα μουσεία να διασφαλίσουν ότι οι πολιτικές συλλογών τους εκτιμούν τα άυλα στοιχεία που δεν αποτελούν απαραίτητα μέρος των υλικών συλλογών τους, αλλά παραμένουν εκτός των τειχών τους ως ενσωματωμένα στην ποικιλόμορφη κοινότητα που εξυπηρετούν; [32].*

Έργο για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά και τα Μουσεία

- συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα "Creative Europe" της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2017-2020)

- διερεύνησε την ποικιλία προσεγγίσεων, αλληλεπιδράσεων και πρακτικών σχετικά με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά σε μουσεία στο Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, την Ελβετία, την Ιταλία και τη Γαλλία

<https://www.ichandmuseums.eu/en/about/about-imp>

32. Altayli, Afsin: "The social role of museums", in Nikolić Đerić, Tamara; Neyrinck, Jorijn; Seghers, Eveline; Tsakiridis, Evdokia (eds.): *op. cit.*, p. 46.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Έργο CraftsLab (2018): αποτέλεσμα του έργου IMP

- υλοποιείται στο Ολλανδικό Υπαίθριο Μουσείο στο Άρνεμ, επικεντρώνεται στην αντανάκλαση της καθημερινής ζωής των Ολλανδών από το 1900 έως περίπου το 1970 σε εκθέματα παραδοσιακής κατοικίας, ένδυσης, παραδόσεων, χειροτεχνίας κ.λπ.

- σε συνεργασία με το Ολλανδικό Κέντρο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland)

- Το CraftsLab παρείχε ένα χώρο συνάντησης και μια πειραματική πλατφόρμα για τους χειροτέχνες προκειμένου να συναντήσουν καλλιτέχνες, σχεδιαστές και σπουδαστές χειροτεχνίας. Αυτή η αλληλεπίδραση επιτρέπει στους επισκέπτες να εξερευνήσουν τις δυνατότητες συγκεκριμένων χειροτεχνιών, να μάθουν πώς διάφορες τεχνικές που προέρχονται από τις χειροτεχνίες μπορούν να λειτουργήσουν και να βρουν τη θέση τους στον σημερινό κόσμο, και συχνά δίνουν αφορμή για καινοτόμες ιδέες.

- οι διαδραστικές συναντήσεις βιντεοσκοπήθηκαν και φωτογραφήθηκαν και τελικά οι φωτογραφίες και τα βίντεο εκτέθηκαν στο μουσείο για να ενθαρρύνουν τις συζητήσεις, να συνδέσουν το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον.

Διαβάστε περισσότερα στο:

<https://www.ichandmuseums.eu/en/toolbox/book-museums-and-intangible-cultural-heritage>

Ψηφιακή αφήγηση σε μουσεία για την ενίσχυση της συμμετοχικής εμπειρίας των επισκεπτών

Ψηφιακή αφήγηση = η πρακτική της ενσωμάτωσης ψηφιακού κειμένου, εικόνων, βίντεο και ήχου στην παρουσίαση μιας ιστορίας πολυμέσων μέσω υπολογιστή [33].

Η πρωτοβουλία για το κίνημα της ψηφιακής αφήγησης και η ίδρυση του Κέντρου Ψηφιακής Αφήγησης στο Μπέρκλεϊ της Καλιφόρνιας αποδίδεται στην Dana Atchley.

33. Chung, Sheng Kuan: "Art Education Technology: Digital Storytelling", in *Art Education*, Mar., 2007, Vol. 60, No. 2 (Mar., 2007), p. 18.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Υπερ-βίντεο ΑΠΚ;

Υπερβίντεο (ή βίντεο με υπερσυνδέσμους) = μια προβαλλόμενη ροή βίντεο που περιέχει ενσωματωμένες, διαδραστικές άγκυρες, οι οποίες επιτρέπουν την πλοήγηση μεταξύ βίντεο και άλλων στοιχείων υπερμέσων.

Είναι ανάλογο με το υπερκείμενο, το οποίο επιτρέπει στον αναγνώστη να κάνει κλικ σε μια λέξη σε ένα έγγραφο και να ανακτήσει πληροφορίες από ένα άλλο έγγραφο ή από άλλο σημείο του ίδιου εγγράφου. Επιτρέπει στον χρήστη να κάνει επιλογές με βάση το περιεχόμενο του βίντεο και τα ενδιαφέροντα του χρήστη.

Έργο EMOTIVE: Emotive Virtual Cultural Experiences (Συναισθηματικές Εικονικές Πολιτιστικές Εμπειρίες) μέσω εξατομικευμένης αφήγησης ιστοριών

- έργο που χρηματοδοτείται εντός του πλαισίου Horizon 2020 της ΕΕ και υλοποιείται από κοινοπραξία με επικεφαλής την EXUS SOFTWARE LTD (Ηνωμένο Βασίλειο) (2016-2019)

- στόχος ήταν η έρευνα, ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η αξιολόγηση μεθόδων και εργαλείων που μπορούν να υποστηρίξουν τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στη δημιουργία Εικονικών Μουσείων τα οποία αξιοποιούν τη δύναμη της συναισθηματικής αφήγησης, παρέχοντας τα μέσα στους δημιουργούς πολιτιστικών προϊόντων για τη δημιουργία υψηλής ποιότητας, διαδραστικών, εξατομικευμένων ψηφιακών ιστοριών

- η αφήγηση ιστοριών μπορεί να δραστηριοποιήσει τους επισκέπτες, να προκαλέσει τα συναισθήματά τους, να τους συνδέσει με άλλους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο και να ενισχύσει την κατανόηση, τη φαντασία και, τελικά, την εμπειρία τους από τους πολιτιστικούς χώρους και το περιεχόμενο <https://emotiveproject.eu/pages/summary/index.html>

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Ψηφιακά παιχνίδια για εκπαιδευτικές εμπειρίες μέσα σε μουσεία

Όπως αναγνωρίζεται από το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Οργανισμών Μουσείων (NEMO: Network of European Museum Organisations) σε έκθεση του Ιανουαρίου 2023, "τα ψηφιακά παιχνίδια στα μουσεία μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο εργαλείο για διαδραστική μάθηση εξ αποστάσεως τόσο για παιδιά όσο και για ενήλικες. Τα μουσεία χρησιμοποιούν τα ψηφιακά παιχνίδια για να διευκολύνουν διαδραστικά τους επισκέπτες στις συλλογές, να εξετάσουν τις γνώσεις τους ή να τους επιτρέψουν να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και να συνδημιουργήσουν με παιγνιώδη τρόπο. Οι εμπειρίες παιχνιδιών που συνοδεύονται από πρόσθετους εκπαιδευτικούς πόρους μπορούν να αποτελέσουν μια ελκυστική προσθήκη στο σχολικό ή λυκειακό πρόγραμμα σπουδών" [34].

Μια άλλη χρήσιμη πηγή στην οποία μπορεί να ανατρέξει κανείς όταν προσεγγίζει την έννοια της παιχνιδοποίησης και τη χρήση της σε μουσειακά περιβάλλοντα είναι το εγχειρίδιο *When Museums Meet Videogames* που δημιουργήθηκε από την κοινότητα επαγγελματιών των μουσείων *We are Museums*, καθώς και η αντίστοιχη συλλογή ομιλιών και συνεργατικών εργαστηρίων που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση:

<https://wearemuseums.com/whenmuseumsmeetvideogames>

34. Barekryan, Kristina; Peter, Lisa: *Digital learning and education in museums. Innovative approaches and insights. A NEMO Report by LEM, the Learning Museum Working Group, NEMO – The Network of European Museum Organisations, Berlin, January 2023, p. 70.*

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Έργο PLUGGY (Pluggable Social Platform for Heritage Awareness and Participation: Συνδεδεμένη Κοινωνική Πλατφόρμα για την Ευαισθητοποίηση και τη Συμμετοχή στην Πολιτιστική Κληρονομιά)

- χρηματοδοτείται από το ερευνητικό και καινοτόμο πρόγραμμα "Horizon 2020" της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016-2019).

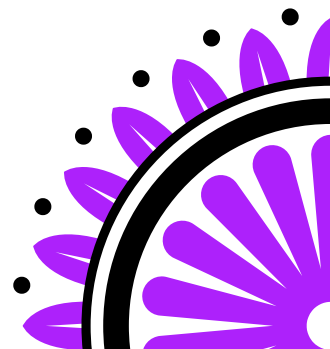
- μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης για την πολιτιστική κληρονομιά, η οποία δίνει φωνή στους πολίτες σε όλη την Ευρώπη, τους δίνει τη δυνατότητα να διαφυλάξουν και να εμπλουτίσουν το ευρωπαϊκό τοπίο πολιτιστικής κληρονομιάς, δίνοντας στους ευρωπαίους πολίτες τη δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες πολιτιστικής κληρονομιάς και να ενεργούν όχι μόνο ως παρατηρητές, αλλά και ως συντηρητές, δημιουργοί, κύριοι παράγοντες επιρροής και κυρίως ως πρεσβευτές του πολιτισμού της χώρας τους

- έχουν αναπτυχθεί εργαλεία για τη δημιουργία, την ανταλλαγή και την εμπειρία τρισδιάστατων μοντέλων- τα εργαλεία χρησιμοποιούν τον ιστό και φορητές συσκευές που υποστηρίζουν την εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα:

- PlugSonic Soundscape και PlugSonic Sample - δύο διαδικτυακές εφαρμογές για τη δημιουργία και την εμπειρία διαδραστικών ηχητικών αφηγήσεων και ηχοτοπίων με δύο ακουστικές εξόδους

- μια διαδικτυακή εφαρμογή για τρισδιάστατες ηχητικές αφηγήσεις που συμβάλλει στους τομείς της ψηφιακής αφήγησης και της τρισδιάστατης ηχητικής τεχνολογίας

- PLUGGY Pins - Για τη δημιουργία αυτοκαθοδηγούμενων περιηγήσεων
<https://www.pluggy-project.eu/>

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Εξειδικευμένα μουσεία συνδεδεμένα με πρακτικές ΑΠΚ που λειτουργούν ως ανοικτές ψηφιακές πλατφόρμες συνεργασίας:

Το έργο MIMO 2009-2011 (διαδικτυακά μουσεία μουσικών οργάνων) παρέχει τη μεγαλύτερη παγκοσμίως ελεύθερα προσβάσιμη βάση δεδομένων για πληροφορίες σχετικά με μουσικά όργανα που βρίσκονται σε δημόσιες συλλογές. Η βάση δεδομένων του περιλαμβάνει σήμερα τις καταγραφές 64259 μουσικών οργάνων.

Παρέχει πολύ χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο ψηφιοποίησης μιας συλλογής μουσικών οργάνων, προδιαγραφές για το κοινό μοντέλο δεδομένων που πρέπει να χρησιμοποιείται, οδηγίες χαρτογράφησης και εφαρμογής μεταδεδομένων και πολλά άλλα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα στοιχεία. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://mimo-international.com/MIMO/>

Πολλά εθνογραφικά μουσεία προσφέρουν εικονικές ξεναγήσεις που θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνουν περισσότερα ψηφιακά δεδομένα με ζωντανές παραδόσεις. Για παράδειγμα, επισκεφθείτε σε 3D το Εικονικό Υπαίθριο Μουσείο της Λετονίας, το Λετονικό Εθνογραφικό Υπαίθριο Μουσείο, το οποίο είναι ένα από τα παλαιότερα και μεγαλύτερα του είδους του στην Ευρώπη:

<https://openvirtualworlds.org/omeka/exhibits/show/virtual-ethnographic-museum/virtual-ethnographic-museum>

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

5.3. Αποτύπωση της ζωντανής κληρονομιάς με τη βοήθεια της τεχνολογίας

Στο πλαίσιο της σχέσης μεταξύ ψηφιακής τεχνολογίας και πολιτιστικής κληρονομιάς, εκτός από το γεγονός ότι η ψηφιακή τεχνολογία χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση, την ανακαίνιση, την προστασία, την καταγραφή και την αρχειοθέτηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο και για την αποτύπωση της αποδόσεως της ζωντανής κληρονομιάς, η οποία περιλαμβάνει τις πιο εξελιγμένες τεχνικές και επιμελητικές λύσεις.

Πώς να παρουσιάσουμε σε ένα επιμελητικό πλαίσιο περισσότερα από τη στατική αναπαράσταση ενός χορού ή ενός τεχνίτη εν ώρα εργασίας; Η αποτύπωση της κίνησης ή του επιτελεστικού μέρους της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ένα από τα πιο δελεαστικά πεδία της νέας μουσειολογίας που απαιτεί πολυδιάστατη και διεπιστημονική εργασία από επαγγελματίες των μουσείων και επιστήμονες της πληροφορικής.

Ψηφιακές λύσεις όπως οι διεπαφές αφής, τα ειδικά σχεδιασμένα παιχνίδια, η επαυξημένη και η εικονική πραγματικότητα έχουν πολλαπλασιαστεί στις σύγχρονες εκθεσιακές πρακτικές. Μεταξύ της σημερινής ψηφιακής τεχνολογίας των μουσείων, οι πλέον κατάλληλες για την ενσωμάτωση ψηφιακών δεδομένων ΑΠΚ είναι οι κινητές εφαρμογές που προσφέρουν πρόσθετο περιεχόμενο στα φυσικά αντικείμενα και οι σύνθετες " συναρμολογήσεις που ενσωματώνουν την ψηφιακή τεχνολογία σε πολλαπλούς χώρους και εκθέσεις" [35].

Προκειμένου να επισημανθεί η πολύπλοκη φύση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των επισκεπτών και ενός μνημείου πολιτιστικής κληρονομιάς, η Nadezhda Dimitrova Savona επινόησε τον όρο "κιναισθητική της κληρονομιάς", τον οποίο εξήγησε ως "τις κινούμενες σωματικές πρακτικές που οι άνθρωποι φαντάζονται και εφαρμόζουν για να ζωντανέψουν τη στατική αισθητική εμφάνιση του οικοδομημένου περιβάλλοντος ή την ακινησία που συνήθως αποδίδεται στους ιστορικούς τόπους. Οι πέντε κύριες κιναισθητικές της πολιτιστικής κληρονομιάς που ασκούνται από τους κατοίκους και τους επισκέπτες περιλαμβάνουν την οπτική (φωτογράφιση- θέαση έναντι του κοιτάγματος), την περιηγητική (περπάτημα ως εξερεύνηση), την επιτελεστική (αναπαράσταση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η σάμπα, η καποείρα, το ποδόσφαιρο και η μουσική- παραστάσεις ξεναγών), την προφορική (αφήγηση ιστοριών/ φαντασία της ιστορίας) και την ακουστική (αναδημιουργία ήχων συγκεκριμένων τόπων)" [36].

35. Hornecker, Eva; Ciolfi, Luigina: "Human-Computer Interactions in Museums", in *Synthesis Lectures on Human-Centered Informatics*, 12.2, p. 2019, p. 171.

36. Dimitrova Savona, Nadezhda: "Heritage Kinaesthetics: Local Constructivism and UNESCO's Intangible-Tangible Politics at a Favela Museum", in *Anthropological Quarterly*, Volume 82, Number 2, Spring 2009, p. 547.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Η λεπτομερής παρουσίαση από την Savona για την πολυπλοκότητα της εμπλοκής των ανθρώπων με την ενσωματωμένη κληρονομιά προσφέρει μόνο ένα στοιχείο για την ακόμη βαθύτερη συμμετοχική σχέση που πρέπει να δημιουργηθεί με την κληρονομιά που βασίζεται στην εκτέλεση.

Υποστασιοποίηση για την ψηφιοποίηση της ΑΠΚ

Υποστασιοποίηση είναι η δημιουργία μιας πραγματικής υπόστασης ή η υλοποίηση μιας αφηρημένης έννοιας ή ενός προτύπου, όπως μιας κατηγορίας αντικειμένων ή μιας διαδικασίας υπολογιστή. Η υποστασιοποίηση είναι η δημιουργία μιας τέτοιας υπόστασης που, για παράδειγμα, θα χαρακτηρίζει μια συγκεκριμένη εκδοχή ενός αντικειμένου μέσα σε μια κατηγορία, δίνοντάς της ένα όνομα και τοποθετώντας την σε κάποιο φυσικό μέρος.

Ο βασικός λόγος για τη χρήση της υποστασιοποίησης στην ψηφιοποίηση της ΑΠΚ που βασίζεται στην εκτέλεση ξεκινά από τη συνειδητοποίηση ότι η πραγματική εκτέλεση της ΑΠΚ είναι μόνο ένα υποκατάστατο της πραγματικής στιγμής της εκτέλεσης: "Ένα ψηφιακό υποκατάστατο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς σε ένα ψηφιακό αρχείο δεν είναι υποκατάστατο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά υποκατάστατο μιας και μόνο εκτέλεσης" [37].

Η χρήση της υποστασιοποίησης προτάθηκε από τους Wijesundara και Sugimoto ως ο καλύτερος τρόπος για την απόδοση των δυναμικών κινήσεων που χαρακτηρίζουν τη ζωντανή κληρονομιά: "Σε αντίθεση με την υλική πολιτιστική κληρονομιά, η άυλη πολιτιστική κληρονομιά δεν υπάρχει ως μοναδικό φυσικό αντικείμενο και δεν μπορεί να αναπαρασταθεί ως αντικείμενο. Ωστόσο, μια οντότητα άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να έχει πολλές υποστασιοποιήσεις."

37. Wijesundara, Chiranthi; Sugimoto, Shigeo: *op. cit.*, p. 76.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Για παράδειγμα, μια παράσταση παραδοσιακού χορού μπορεί να εκτελεστεί σε πολλά μέρη. Επομένως, κάθε παράσταση είναι μια Υποστασιοποίηση της αντίστοιχης οντότητας άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Μια συγκεκριμένη άυλη πολιτιστική κληρονομιά αναπαρίσταται από ένα συνδυασμό των Υποστασιοποιήσεων και των σχετικών τους πόρων. Αυτές οι Υποστασιοποιήσεις της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μπορούν να βασίζονται σε χρονική στιγμή, τοποθεσία, κατηγορία, φορέα, δραστηριότητα ή έννοια που σχετίζεται με την οντότητα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς" [38].

Παραδείγματα για τον τρόπο ψηφιακής αποτύπωσης της διαρκώς μεταβαλλόμενης ζωντανής κληρονομιάς

Έργο Terpsichore: Μετατροπή Άυλων Λαογραφικών Παραστατικών Τεχνών σε Απτά Χορογραφικά Ψηφιακά Αντικείμενα

- έργο που χρηματοδοτείται από το Ερευνητικό Πρόγραμμα-Πλαίσιο "Horizon 2020" της ΕΕ (2016-2020),

- στόχος του ήταν να μελετήσει, να αναλύσει, να σχεδιάσει, να ερευνήσει, να εκπαιδεύσει, να εφαρμόσει και να επικυρώσει ένα καινοτόμο πλαίσιο για την προσιτή ψηφιοποίηση, μοντελοποίηση, αρχειοθέτηση, ηλεκτρονική συντήρηση και παρουσίαση του περιεχομένου της ΑΠΚ που σχετίζεται με τους λαϊκούς χορούς, σε ένα ευρύ φάσμα χρηστών (επαγγελματίες χορού, καθηγητές χορού, δημιουργικές βιομηχανίες και ευρύ κοινό),

- το έργο ενσωμάτωσε καινοτόμα αποτελέσματα της φωτογραμμετρίας, της υπολογιστικής όρασης, των σημασιολογικών τεχνολογιών, της χρονικά εξελισσόμενης μοντελοποίησης, σε συνδυασμό με την αφήγηση ιστοριών και τη λαϊκή χορογραφία, όπως, για παράδειγμα, "την εφαρμογή αλγορίθμων τμηματοποίησης και ταξινόμησης σε εικόνες βάθους και βίντεο λαϊκών χορών που έχουν ληφθεί με το Kinect, προκειμένου να εντοπιστούν βασικές κινήσεις και χειρονομίες και να συγκριθούν με περιπτώσεις βάσεων δεδομένων" [39],

38. *Ibidem*.

39. Protopapadakis, Eftychios; Voulodimos, Athanasios; Doulamis, Anastasios; Camarinopoulos, Stephanos; Doulamis, Nikolaos; Miaoulis, Georgios: "Dance Pose Identification from Motion Capture Data: A Comparison of Classifiers", in *Technologies*, 6/1, 2018, p. 3.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

– το τελικό προϊόν περιελάμβανε ένα σύνολο υπηρεσιών όπως εικονική/επαυξημένη πραγματικότητα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδραστικούς χάρτες, παρουσίαση και εκμάθηση ευρωπαϊκών παραδοσιακών χορών.

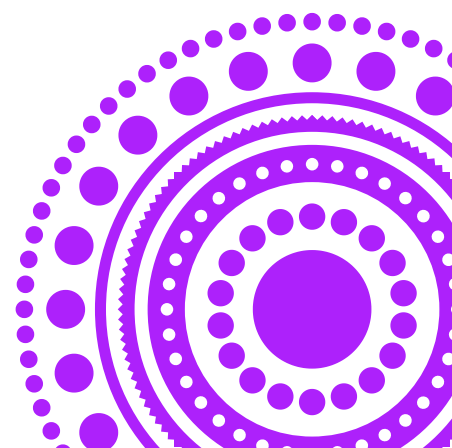
Οι ψηφιακές και οι κοινωνικοπολιτιστικές πτυχές του αργεντίνικου τάνγκο

Η χορευτική ικανότητα ταγκό του έργου Music in European Perspective – χρηματοδοτείται από το Αυστριακό Επιστημονικό Ταμείο FWF, έργο V 423 Richter-Programme, και υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εθνομουσικολογίας του Πανεπιστημίου Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών του Γκρατς (Αυστρία). Το έργο κάνει χρήση αναλυτικών εργαλείων βασισμένων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ιδίως της τεχνολογίας καταγραφής κίνησης για την ανάλυση της κίνησης του χορού, καθώς και ποσοτικής συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων, μέθοδοι δανεισμένες από τον τομέα της επιστήμης της επικοινωνίας.

Η συγκεκριμένη καινοτομία δεν έγκειται στις ίδιες τις εν λόγω ψηφιακές μεθόδους, οι οποίες χρησιμοποιούνται εδώ και αρκετό καιρό, αλλά στην προσαρμογή τους σε εθνοχορολογικά και εθνομουσικολογικά ερευνητικά ερωτήματα και στον συνδυασμό αυτών των μεθόδων σε μια ολιστική ερευνητική πρωτοβουλία. Ο στόχος αυτού του έργου είναι κυρίως η απόκτηση εμπλουτισμένων πληροφοριών για το αργεντίνικο τάνγκο. Πέραν αυτού όμως, τα αρχικά αποτελέσματα που παρουσιάζονται εδώ δείχνουν ότι αυτή η διεπιστημονική προσέγγιση, κατά την οποία ερευνητές από όλους τους εμπλεκόμενους κλάδους ανταλλάσσουν συνεχώς πληροφορίες και αναπτύσσουν εργαλεία ανάλυσης, προσεγγίσεις και ερμηνείες μέσω συνεχούς ανατροφοδότησης και προς τις δύο κατευθύνσεις, επιτρέπει στους ερευνητές να ξεπεράσουν τη γνώση που θα μπορούσε να συγκεντρωθεί εντός των ορίων ενός μόνο κλάδου. Ελπίζουμε ότι θα χρησιμεύσει ως παράδειγμα για μελλοντικά έργα στον τομέα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς [40].

<https://dancetangomusic.com/>

40. Stepputat, Kendra; Kienreich, Wolfgang; Dick, Christopher S.: "Digital Methods in Intangible Cultural Heritage Research: A Case Study in Tango Argentino", in *Journal on Computing and Cultural Heritage*, 12, 2, Article 12 (May 2019), p. 2.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

5.4. Παρουσίαση των φορέων που ασχολούνται με την ΑΠΚ μέσω διαδικτυακών συμμετοχικών βίντεο

Υλικό για την ανάπτυξη ικανοτήτων της Σύμβασης της UNESCO 2003: χρήση τεχνικών ηχογράφησης και βιντεοσκόπησης για έναν συμμετοχικό τρόπο καταγραφής:

Τα χαρακτηριστικά ενός συμμετοχικού βίντεο:

- Η ΑΠΚ εστιάζει στη διαδικασία και όχι στο προϊόν, αποτυπώνοντας τη ζωντανή φύση της ΑΠΚ,
- Σκεφτείτε πού χρειάζονται τα κοντινά πλάνα, π.χ. κινήσεις των χεριών και των ποδιών για το χορό, εκφράσεις του προσώπου κ.λπ,
- Επιτρέπει στην κοινότητα να έχει τη δική της φωνή,
- Οι συμμετέχοντες και τα μέλη της κοινότητας μαθαίνουν να χρησιμοποιούν οι ίδιοι τη βιντεοσκόπηση, σε αντίθεση με το να τους "τραβάνε" ειδικοί ή τεχνικοί,
- Αξιοποίηση της δύναμης του οπτικού μέσου για την προβολή της γνήσιας εκτέλεσης της ΑΠΚ και του υλικού που χρησιμοποιείται για να βοηθήσει τους τεχνίτες να εξηγήσουν τα έργα τους και να διαδώσουν την πολιτιστική αξία και την εγγενή "ιστορία" των αντικειμένων τους.

Παράδειγμα: "I Like It!" *Experiencing Mediascapes in the Artisanry of Prahova County* του Marin Constantin (Ινστιτούτο Ανθρωπολογίας Francisc Rainer, Ρουμανική Ακαδημία)

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που ξεκίνησε την καταγραφή της παραδοσιακής χειροτεχνίας στην κομητεία Πράχοβα (Ρουμανία), με την υποστήριξη του Μουσείου Φυσικών Επιστημών της Πράχοβα, ενός νομαρχιακού μουσείου που εδρεύει στο Πλοϊέστι.

Περιέχει μια σειρά σύντομων συνεντεύξεων με διάφορους τοπικούς τεχνίτες: "Όσον αφορά τη δομή της συνέντευξης, οι συζητήσεις με τους τεχνίτες της Πράχοβα ακολούθησαν γενικά τη γραμμή των ιστοριών ζωής, καθώς οι συνομιλητές μου επικαλέστηκαν τις παιδικές τους εμπειρίες σχετικά με την εκμάθηση των τεχνών τους, την εξέλιξη της εργασίας τους στο χρόνο, το οικογενειακό πλαίσιο της δραστηριότητάς τους και τις τρέχουσες λεπτομέρειες της άσκησης της χειροτεχνίας. Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι συζητήσεις μας έλαβαν χώρα στα εργαστήρια που είχαν δημιουργηθεί μέσα στα σπίτια των τεχνιτών (τα οποία αποτέλεσαν έτσι ένα ξεχωριστό και παραγωγικό στοιχείο των τοπικών νοικοκυριών)" [41].

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, ο Constantin άρχισε να δημοσιεύει τα βίντεο με τις συνεντεύξεις στη σελίδα του Μουσείου στο Facebook:

Κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η σελίδα του PNSM στο Facebook προσέφερε πλέον ικανοποιητικά στοιχεία τόσο για την άμεση πραγματικότητα της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στην περιφέρεια της Πράχοβα όσο και για το ευρύτερο ενδιαφέρον του κοινού για αυτή την κατηγορία εικονικού περιεχομένου. Πάνω απ' όλα, το Μουσείο Φυσικών Επιστημών της Πράχοβα είχε τοποθετηθεί στο σταυροδρόμι αθέατων και ωστόσο ζωντανών δικτύων ανθρώπων που ήταν τώρα μάλλον πιο πρόθυμοι από ποτέ στο παρελθόν να συμμετάσχουν σε μια (φυσική) ξενάγηση στις γκαλερί του μουσείου [42].

<http://martor.muzeultaranuluiroman.ro/wp-content/uploads/2022/11/11-Constantin.pdf>

41. Constantin, Marin: "I Like It! Experiencing Mediascapes in the Artisanry of Prahova County", in *Martor*, 27, 2022, p. 141. 42. *Ibidem*, p. 148.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Δημιουργία βίντεο από τους επαγγελματίες της ΑΠΚ

1. Χρησιμοποιήστε τις ατελείωτες δυνατότητες του YouTube, αλλά με έναν πιο επαγγελματικό και στοχευμένο τρόπο!

2. Διοργανώστε εκπαιδύσεις για να διδάξετε τους επαγγελματίες και τους τεχνίτες της ΑΠΚ να δημιουργούν το δικό τους ψηφιακό υλικό για παρουσίαση και διάδοση, ξεκινώντας από τις δικές τους ήδη εμπειρωμένες τεχνικές δεξιότητες και βοηθήστε τους να καλύψουν τα υπάρχοντα κενά!

3. Πείστε τους διαχειριστές των πολιτιστικών ιδρυμάτων να αυξήσουν τη δημιουργία ψηφιακών πρωτοβουλιών που βασίζονται στην καταγραφή της ζωντανής κληρονομιάς που βρίσκεται κοντά τους και να ενσωματώσουν το περιεχόμενο αυτό στις λειτουργίες του ιδρύματός τους!

4. Δημιουργήστε έναν διαδικτυακό, επεξεργασμένο κατάλογο ψηφιακής ΑΠΚ προσαρμοσμένο στη δική σας κοινότητα!

5.5. Ψηφιακά δεδομένα για την αναβίωση της ΑΠΚ

Διατήρηση της ξύλινης ναυπηγικής στην Ελλάδα μέσω μιας συνεργατικής ψηφιακής πλατφόρμας

Η ψηφιακή πλατφόρμα Boats and Boatbuilding in Modern Cultural Heritage (Βάρκες και Ναυπηγική στη Σύγχρονη Πολιτιστική Κληρονομιά) είναι μια πρωτοβουλία που αποσκοπεί στη διαφύλαξη των παραδοσιακών γνώσεων και δεξιοτήτων της κατασκευής ξύλινων σκαφών στα νησιά και τις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας, μέσω της ανάκτησης και διάδοσης πληροφοριών σχετικά με το θέμα αυτό. Η ψηφιακή πλατφόρμα συνδέεται με ένα θεματικό επιτόπιο μουσείο: Μουσείο Ναυπηγικών & Ναυτικών Τεχνών του Αιγαίου, ένα έργο του Δήμου Ανατολικής Σάμου που δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση της ΕΕ.

Τη διαχείριση της πλατφόρμας αναλαμβάνουν οι ακόλουθοι φορείς: Φίλοι του Μουσείου Ναυπηγικών & Ναυτικών Τεχνών του Αιγαίου, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ερευνητικό Εργαστήριο Αστικού Σχεδιασμού, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ, Ερευνητικό Εργαστήριο Διδακτικής των Μαθηματικών και Μαθησιακών Τεχνολογιών, Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Συγκεντρώνει διαφορετικούς τύπους δεδομένων που θα βοηθήσουν στη διατήρηση της τέχνης, όπως: φωτογραφίες αλιευτικών σκαφών που δεν υπάρχουν σήμερα από διάφορα αρχεία, ενημερωτικά βίντεο με συνεντεύξεις κατασκευαστών σκαφών, ψαράδων που χρησιμοποιούν τις βάρκες, καλλιτεχνών ή επιστημόνων που υποστηρίζουν την προσπάθεια της ξύλινης ναυπηγικής.

Για παράδειγμα, το μουσείο συνεργάζεται με ερευνητές του Τμήματος Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, οι οποίοι χρησιμοποιούν το υλικό της πλατφόρμας στο εργαστήριο μαθηματικής μοντελοποίησης. Περισσότερα στη διεύθυνση: <https://woodenboats.gr/en/home-en/>

Διατήρηση της παραδοσιακής πολιτιστικής πρακτικής του κουκλοθέατρου σκιών της Ταϊβάν μέσω της ψηφιοποίησης

Πρόκειται για μια στρατηγική για τη διαφύλαξη της πρακτικής του κουκλοθέατρου σκιών, παρέχοντας μια νέα απήχηση αυτής της παραστατικής τέχνης στο σύγχρονο κοινό, προσελκύοντάς το να τη γνωρίσει, να ασχοληθεί και να μάθει γι' αυτήν.

Η παρακμή του κουκλοθέατρου σκιών αποδίδεται συχνά στην αύξηση της δημοτικότητας των νέων μέσων, γι' αυτό και οι ειδικοί της πολιτιστικής κληρονομιάς από το Μουσείο Κουκλοθέατρου της πόλης Kaohsiung αποφάσισαν να συμπεριλάβουν στη μόνιμη έκθεσή τους τη διαδραστική ψηφιακή τεχνολογία. Έτσι προέκυψε το έργο του ψηφιακού θεάτρου σκιών, που προέκυψε από τον συνδυασμό της αφηγηματικής, παραδοσιακής πρακτικής, ενός στοιχείου ΑΠΚ που εξακολουθεί να εκτελείται στην περιοχή, με ψηφιακά εργαλεία, δημιουργώντας έτσι το "ψηφιακό κουκλοθέατρο" που μπορεί στη συνέχεια να βιώσει κάθε επισκέπτης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

Το έργο ξεκίνησε με την ψηφιοποίηση των μουσειακών συλλογών από παλιές βιντεοσκοπήσεις παραστάσεων, οι οποίες αποτελούνται από βιντεοκασέτες οικιακού συστήματος (VHS), και την κατασκευή των σχετικών μεταδεδομένων, και κατέστη δυνατό χάρη στη συνεργασία μεταξύ του Πανεπιστημίου Shu-Te και της Κυβέρνηση της πόλης Καοσιούνγκ (Kaohsiung). Το έργο παρουσιάστηκε στο Διεθνές Φεστιβάλ Κουκλοθεατρικών Τεχνών του Καοσιούνγκ το 2010.

Το ψηφιακό αρχείο που προέκυψε φιλοξενήθηκε ηλεκτρονικά στο Τμήμα Animation, Game Design του Πανεπιστημίου Shu-Te στο πλαίσιο του έργου NSC (NSC 99-2631-H-366-001), και εν μέρει επίσης στον ιστότοπο των εθνικών αρχείων: Ψηφιακή Ταϊβάν-Πολιτισμός Φύση.

Η "ψηφιακή σκηνή" του έργου είναι μια οθόνη LCD πολλαπλής αφής που επιτρέπει στους ανθρώπους να χρησιμοποιούν τα δάχτυλά τους για να χειρίζονται απευθείας ένα ζεύγος οθονών αφής και να συνδυάζουν τεχνικές ερμηνείας με μουσική και άλλα στοιχεία, ακριβώς όπως όταν εκτελούν ρεαλιστικά θεατρικά έργα σκιών και όχι απλώς να παρακολουθούν παθητικά.

Το κοινό μπορεί πλέον να αλληλεπιδράσει και να επηρεάσει τα οπτικά στοιχεία στην οθόνη μέσω φυσικών επικοινωνιακών σωματικών χειρονομιών. Αυτό έχει κάποιες ελπιδοφόρες συνέπειες για το κουκλοθέατρο σκιών, καθώς το πνεύμα της παραδοσιακής παράστασης του κουκλοθέατρου σκιών είναι να εκφράζει πλούσιες ιστορίες και συναισθήματα μέσω αλλαγών στη δράση που ελέγχονται από τους καλλιτέχνες. Με το συνδυασμό της ελεγχόμενης από τον άνθρωπο πρακτικής του κουκλοθέατρου σκιών και των σύγχρονων μορφών αλληλεπίδρασης ανθρώπου-υπολογιστή, όπως η αλληλεπίδραση με χειρονομίες, η πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να διατηρηθεί μέσω των ψηφιακών μορφών των χαρακτήρων του κουκλοθέατρου σκιών και της παράστασης. [43]

Ως εκ τούτου, το έργο ενθάρρυνε την ενεργό σύνδεση μεταξύ του κοινού και αυτού του στοιχείου της ΑΠΚ, και επιπλέον έφερε μεγαλύτερη προσοχή στους ίδιους τους καλλιτέχνες του κουκλοθέατρου στην περιοχή.

43. Chen, Tin-Kai: "Preserving Chinese shadow puppetry culture through digitisation", in Lewi, Hannah; Smith, Wally; vom Lehn, Dirk; Cooke, Steven (eds.): *The Routledge International Handbook of New Digital Practices in Galleries, Libraries, Archives, Museums and Heritage Sites*, Routledge, London, 2020, p. 213.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΚ;

- **SILKNOW. Η κληρονομιά του μεταξιού στην Κοινωνία της Γνώσης: από τις διάτρητες κάρτες στα μεγάλα δεδομένα, τη βαθιά μάθηση και τις οπτικές/απτές προσομοιώσεις**

Πρόκειται για ένα ερευνητικό έργο που έλαβε χρηματοδότηση από το πρόγραμμα "Horizon 2020" της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο συντονίζεται από το Πανεπιστήμιο της Βαλένθια και αποσκοπεί στη βελτίωση της κατανόησης, της διατήρησης και της διάδοσης της ευρωπαϊκής κληρονομιάς του μεταξιού από τον 15ο έως τον 19ο αιώνα, με σκοπό τη διατήρηση της υλικής και άυλης κληρονομιάς που σχετίζεται με το μετάξι μέσω της εξαγωγής δομημένων μεταδεδομένων από μουσειακά αντικείμενα στον τομέα της κληρονομιάς του μεταξιού.

Με βάση τις εγγραφές από τους υπάρχοντες καταλόγους, εφαρμόζει την έρευνα υπολογιστών επόμενης γενιάς για την παραγωγή ψηφιακής μοντελοποίησης των τεχνικών ύφανσης (σε έναν "Εικονικό Αργαλειό"), μέσω αυτόματης οπτικής αναγνώρισης, προηγμένης χωροχρονικής απεικόνισης, πολύγλωσσης και σημασιολογικά εμπλουτισμένης πρόσβασης σε ψηφιακά δεδομένα.

Ξεκινώντας από την εικόνα ενός ιστορικού μεταξωτού υφάσματος (που καθορίστηκε χάρη στη στενή συνεργασία ειδικών στα γραφικά υπολογιστών, την ιστορία της τέχνης και τα ιστορικά υφάσματα), ο "Εικονικός Αργαλειός" αφαιρεί αυτόματα το σχέδιο και επιτρέπει στο χρήστη να εφαρμόσει διαφορετικές υφάνσεις και τεχνικές ύφανσης. Περισσότερα στη διεύθυνση:

<https://silknow.eu/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΡΟΑΤΙΑ

Η Δημοκρατία της Κροατίας εφαρμόζει μια ενεργή προσέγγιση για την αξιοποίηση, την απογραφή, την καταγραφή και την προώθηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω των πολιτιστικών ιδρυμάτων και των δημόσιων φορέων της. Η επικύρωση της Σύμβασης της UNESCO για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς το 2005 θεωρείται ο κύκλος εργασιών κατά τον οποίο ο ρόλος της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς έλαβε ισχυρότερη θέση στις εθνικές πολιτικές. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης της Δημοκρατίας της Κροατίας είναι ο κεντρικός φορέας εφαρμογής της Σύμβασης του 2003 και έχει εγγράψει μέχρι στιγμής πάνω από 160 άυλα πολιτιστικά αγαθά στο μητρώο πολιτιστικών αγαθών της Δημοκρατίας της Κροατίας, εκ των οποίων 17 έχουν εγγραφεί σε τρεις καταλόγους της UNESCO για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της ανθρωπότητας. Οι εγγεγραμμένοι φάκελοι είναι το αποτέλεσμα των συνεργατικών πρακτικών μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, πιο συγκεκριμένα της Διεύθυνσης Προστασίας της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Υπηρεσίας για την UNESCO από κοινού με την Κροατική Επιτροπή για την UNESCO, την Επιτροπή για την Άυλη Κληρονομιά, καθώς και εμπειρογνομόνων από διάφορα επιστημονικά ιδρύματα και κατόχων αυτών των παραδόσεων.

Το Υπουργείο εκτελεί τα διοικητικά και άλλα καθήκοντα που σχετίζονται με τα εξής: έρευνα, εξέταση, παρακολούθηση, καταγραφή, αρχειοθέτηση και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς- την κεντρική υπηρεσία πληροφοριών και καταγραφής- τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των προστατευόμενων πολιτιστικών αγαθών- τον καθορισμό των μέτρων για τον καθορισμό των προγραμμάτων δημόσιων αναγκών στον τομέα του πολιτισμού στη Δημοκρατία της Κροατίας- τη φροντίδα, την εναρμόνιση και την εποπτεία των χρηματοδοτικών προγραμμάτων που σχετίζονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς- την ίδρυση και την εποπτεία των φορέων που είναι υπεύθυνοι για το έργο νομικών και φυσικών προσώπων που ασχολούνται με την αποκατάσταση, τη συντήρηση και άλλα καθήκοντα που σχετίζονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, παροχή προϋποθέσεων για την εκπαίδευση και κατάρτιση επαγγελματιών στα καθήκοντα που σχετίζονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς- καθορισμός του σκοπού, των απαιτήσεων για τη χρήση των πολιτιστικών αγαθών και της διαχείρισης των πολιτιστικών αγαθών σύμφωνα με τους κανονισμούς- καθορισμός των ειδικών όρων δόμησης που απαιτούνται για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς- εκτέλεση καθηκόντων επιθεώρησης που σχετίζονται με την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΡΟΑΤΙΑ

Με πρωτοβουλία και σε συμφωνία με την Κροατική Επιτροπή για την UNESCO, το 2002 ιδρύθηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού η πρώτη ειδική Επιτροπή για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά. Τα μέλη της επιτροπής είναι εθνολόγοι, εξωτερικοί συνεργάτες από επιστημονικά ινστιτούτα, σχολές και μουσεία, εμπειρογνώμονες στην παραδοσιακή πολιτιστική κληρονομιά της Κροατίας. Έργο της Επιτροπής είναι να προτείνει μέτρα για την προστασία, τη διατήρηση και την προώθηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η επιλογή, η εξέταση και η προετοιμασία προτάσεων για την εγγραφή άυλων πολιτιστικών αγαθών στο Μητρώο Πολιτιστικών Αγαθών της Δημοκρατίας της Κροατίας. Η επιτροπή υποβάλλει τα εγκεκριμένα προγράμματα και τις προτάσεις στον Υπουργό Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Κάθε χρόνο, μέσω δημόσιων προσκλήσεων, το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης υποστηρίζει διάφορες δραστηριότητες που εξασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη ένταξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση, αναπτυξιακά έργα, επαρκή προσφορά παραδοσιακών προϊόντων στην αγορά, διάφορες δραστηριότητες έρευνας και καταγραφής, σχεδιασμό βιώσιμης ανάπτυξης, ανάπτυξη δημιουργικών προσεγγίσεων για την πολιτιστική κληρονομιά κ.λπ. Η διαδικασία αυτή λαμβάνει επίσης υπόψη την αναγκαιότητα και την ανάγκη εμπλοκής διαφόρων τομέων και όλων των επιπέδων των κοινωνικών φορέων στο σύνολό τους σε ποικίλες δραστηριότητες σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων προστασίας- η διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία πραγματοποιείται συστηματικά και με τη συμπερίληψη όλων των επαγγελματικών επιπέδων, με την ενεργό συμμετοχή των τοπικών, δημοτικών και περιφερειακών κοινοτήτων, καθώς και των σχετικών ενδιαφερομένων μερών.

Προγράμματα ανώτερης εκπαίδευσης σε τομείς που συνδέονται με τη διαφύλαξη και τη διαχείριση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς προσφέρονται από το Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών στο Ζάγκρεμπ, Τμήμα Εθνολογίας και Πολιτιστικής Ανθρωπολογίας- Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ, Σχολή Κροατικών Σπουδών- Πανεπιστήμιο του Ζαντάρ, Τμήμα Εθνολογίας και Ανθρωπολογίας, κ.λπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΡΟΑΤΙΑ

Καθώς ορισμένοι από τους στόχους της σύμβασης της UNESCO του 2003 είναι η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την αξία και την ευθραυστότητα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, η οποία είναι εκτεθειμένη σε διάφορες κοινωνικοϊστορικές επιδράσεις που οδηγούν στην εξαφάνισή της, δημιουργήθηκε μια σειρά εκθέσεων με στόχο την παρουσίαση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κροατίας στους καταλόγους της UNESCO, ως μια πολύ πολύτιμη συμβολή στη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του έργου "e-Culture - Ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς" που συγχρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Συνοχή 2014-2020, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης υλοποίησε το έργο σε συνεργασία με την Κροατική Ραδιοφωνία και Τηλεόραση, το Κροατικό Κράτος. Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι να καθιερωθεί και να ενθαρρυνθεί μια συστηματική και ενιαία προσέγγιση για την ψηφιοποίηση του υλικού σε πολιτιστικά ιδρύματα και να δημιουργηθούν μοναδικοί και εναρμονισμένοι κανόνες και προδιαγραφές σχετικά με τη διαδικασία και τις παραμέτρους της ψηφιοποίησης.

Παραδείγματα έργων ψηφιοποίησης ΑΠΚ στην Κροατία:

Εθνικό Κρατικό Αρχείο της Κροατίας - Τα Κροατικά Αρχεία βρίσκονται σε συνεχή διαδικασία ψηφιοποίησης των ληξιαρχικών βιβλίων και διαφόρων άλλων αρχείων και τα καθιστούν διαθέσιμα μέσω του διαδικτυακού ψηφιακού τους αρχείου ARHiNET (Κεντρικό Εθνικό Μητρώο Αρχειακών Ταμείων και Συλλογών της Δημοκρατίας της Κροατίας). Το ARHiNET είναι το κεντρικό εθνικό αρχείο αρχειακού υλικού που διατηρούν τα Κρατικά Αρχεία της Κροατίας. Το ηλεκτρονικό μητρώο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συστήματος ARHiNET και επιτρέπει την πρόσβαση σε δεδομένα σχετικά με αρχειακές πηγές που φυλάσσονται σε κρατικά και άλλα αρχεία και σε άλλα ιδρύματα που διαθέτουν αρχειακό υλικό.

Το Ινστιτούτο Εθνολογικής και Λαογραφικής Έρευνας είναι ένα κέντρο εθνολογικής, πολιτισμικής-ανθρωπολογικής, λαογραφικής, εθνομουσικολογικής και παρόμοιας επιστημονικής έρευνας, με έμφαση στη διεπιστημονική και διαθεματική κριτική έρευνα του πολιτισμού, που περιλαμβάνει πλήρως τις παραδοσιακές, λαϊκές, καθημερινές και άλλες πτυχές και αρθρώσεις. Το Ινστιτούτο διαθέτει πλούσια βιβλιοθήκη και συλλογή εθνογραφικού υλικού, όπου φυλάσσεται πλήθος συλλογών χειρογράφων, ηχογραφήσεων και βιντεοσκοπήσεων, φωτογραφιών και ταινιών. Η δραστηριότητα του Ινστιτούτου περιλαμβάνει εμπειρική και θεωρητική έρευνα- συλλογή και κριτική επεξεργασία δεδομένων και εξασφάλιση της διαθεσιμότητάς τους- συγγραφή, παρουσίαση σε συγκεντρώσεις και δημοσίευση επιστημονικού και επαγγελματικού έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΡΟΑΤΙΑ

συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε εκπαιδευτικά προγράμματα-δημοσίευση τμημάτων του υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή και σε CD και DVD- υπηρεσίες της εξειδικευμένης βιβλιοθήκης κ.λπ.

Μέσω του Ψηφιακού Αποθετηρίου του Ινστιτούτου Εθνολογίας και Λαογραφίας, το Ινστιτούτο φροντίζει μια μοναδική συλλογή εγγράφων (κείμενο, παρτιτούρες, ήχος, βίντεο, φωτογραφία) σχετικά με τον παραδοσιακό και σύγχρονο πολιτισμό και την κοινωνία μέσω της υπηρεσίας καταγραφής. Τα αρχεία είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο σε ερευνητές και άλλους χρήστες μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας - αποθετηρίου (dief.eu), η οποία έχει καταρτιστεί με στόχο τη σύνδεση παρόμοιων ιδρυμάτων και τη διασφάλιση της απλής ανταλλαγής δεδομένων.

Έργο "Cultural heritage digitalisation" - Η πύλη eKultura αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου eKultura "Ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς", το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στο πλαίσιο της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα και Συνοχή 2014-2020". Το έργο υλοποιείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε συνεργασία με ιδρύματα-εταίρους, τα Κρατικά Αρχεία της Κροατίας, την Κροατική Ραδιοτηλεόραση, το Μουσείο Τεχνών και Χειροτεχνίας και την Εθνική και Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη του Ζάγκρεμπ. Στόχος του έργου είναι να συμβάλει στην αυξημένη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην επικοινωνία μεταξύ των πολιτών και της δημόσιας διοίκησης με τη δημιουργία ενός συστήματος πληροφοριών για το συντονισμό της επικοινωνίας και την ανάπτυξη μιας κεντρικής λύσης λογισμικού στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς (<https://ekultura.hr/>).

Το ICARUS CROATIA είναι μια μη κερδοσκοπική ένωση αφιερωμένη στην έρευνα της ιστορικής κληρονομιάς, στην προώθηση της διαθεσιμότητας των αρχαικών πηγών μέσω των σύγχρονων τεχνολογιών και στην ανάπτυξη της δια-ιδρυματικής και διεθνούς συνεργασίας στον τομέα των πολιτιστικών, επιστημονικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Ένα από τα έργα που υλοποίησε πρόσφατα το ICARUS ήταν το BoostDigiCulture - Ένα βιώσιμο πλαίσιο για τη βελτίωση της ψηφιακής επιμόρφωσης των ενήλικων επαγγελματιών του πολιτισμού (2022-2023).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΥΠΡΟΣ

Η Κυπριακή Δημοκρατία επικύρωσε τη σύμβαση το 2006. Η Εθνική Επιτροπή της Κύπρου για την UNESCO συστάθηκε ως άμεσο αποτέλεσμα της σύμβασης. Ο οργανισμός, σε συντονισμό με άλλους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς, εργάζεται για την αρχειοθέτηση και άλλο σχετικό υλικό.

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή για την UNESCO είναι ο φορέας που δημιουργήθηκε ειδικά για αυτά τα καθήκοντα. Συντονίζεται με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου και το Κυπριακό Κέντρο Ερευνών. Υπάρχει επίσης ένας αριθμός Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που ασκούν αυτές τις δραστηριότητες ξεχωριστά αλλά σε επαφή με τους κυβερνητικούς φορείς (π.χ. το Δημοτικό Μουσείο Λεβέντη, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, η Υπηρεσία Χειροτεχνίας Κύπρου).

Υπάρχει ένας κατάλογος που διαχειρίζεται το Κυπριακό Κέντρο Ερευνών-επιτρέπει σε κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς να δημιουργούν καταχωρήσεις στον κατάλογο. Παρουσιάζει επίσης την ευκαιρία να μελετηθούν πιθανές υποψηφιότητες για τον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της UNESCO για την ΑΠΚ της Ανθρωπότητας. Ο δικτυακός τόπος είχε αντιμετωπίσει προβλήματα στο παρελθόν και είχε επικριθεί στο παρελθόν. Έχει βελτιωθεί σημαντικά (<http://www.unesco.org.cy/>).

Το 2013, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ίδρυσε το Ερευνητικό Εργαστήριο Ψηφιακής Κληρονομιάς έχοντας έναν πολύ κρίσιμο στόχο: την έρευνα για την ψηφιοποίηση, καταγραφή, αρχειοθέτηση και προβολή της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου. Σήμερα, το Ερευνητικό Εργαστήριο Ψηφιακής Κληρονομιάς λειτουργεί ως συντονιστής τριών σημαντικών Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Προγραμμάτων και συμμετέχει ως εταίρος σε πέντε επιπλέον παρόμοιες σημαντικές πρωτοβουλίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΥΠΡΟΣ

Η έρευνα του ιδρύματος επικεντρώνεται σε τέσσερις θεματικούς τομείς, την καταγραφή, την πρόσβαση, τη διαχείριση και τη διατήρηση των παραγώγων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μερικά παραδείγματα είναι: Η έρευνα για το πολιτιστικό μνημείο και την πολιτιστική κληρονομιά: ερευνητικές συνεργασίες σχετικά με τη χρήση και τον αντίκτυπο της ψηφιοποίησης στον τομέα της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και της μνήμης του παρελθόντος- μέθοδοι για τη 2D/3D ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως ανάπτυξη συστημάτων, βάσεις δεδομένων μεγάλης κλίμακας, εικονικές αναπαραστάσεις, τρισδιάστατες οπτικοποιήσεις- ψηφιοποίηση οπτικοακουστικών αρχείων- πρότυπα στην ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά- διαχείριση γνώσης και μνήμη, σημασιολογικός εμπλουτισμός των αντικειμένων, κωδικοποίηση μεταδεδομένων, συλλογισμός και συμπερασματολογία- λειτουργία διαδραστικών τεχνολογιών που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση του χρήστη με το περιεχόμενο- ανάπτυξη νέων εφαρμογών και mash-ups πάνω σε υπάρχοντα σύνολα γνώσεων και δεδομένων- φιλοξενία νέων ερευνητικών έργων- οργάνωση δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων, σεμιναρίων και συνεδρίων για τη συζήτηση νέων θεμελιωδών ερευνητικών δυνατοτήτων- χρήση και επαναχρησιμοποίηση ψηφιοποιημένων συλλογών.

Μετά τη διαμόρφωση του καταλόγου ΑΠΚ, μια σειρά από δημόσιες πρωτοβουλίες (τόσο από ΜΚΟ, όσο και από άτομα και κοινότητες) έγιναν για τη δημιουργία καταχωρίσεων που θα παρουσιαστούν στην UNESCO. Άλλωστε, οι κοινότητες εμπλέκονται άμεσα με τις δραστηριότητες ΑΠΚ τόσο ως μέρος του τουρισμού αλλά και της καθημερινής τους ζωής. Έργα βάσης για τη διάδοση, την εμπορευματοποίηση, την υβριδοποίηση, την κάλυψη του χάσματος μεταξύ των ακαδημαϊκών και των μικρών κοινοτικών πρωτοβουλιών, τα οικογενειακά/κοινοτικά ψηφιακά αρχεία: http://www.unesco.org.cy/Programmes-Intangible_Cultural_Heritage_of_Cyprus,EN-PROGRAMMES-04-02-03,EN

Παραδείγματα έργων ψηφιοποίησης ΑΠΚ στην Κύπρο:

Εικονικό μουσείο χορού - Λαϊκοί χοροί

<http://andreasaristidou.com/CYdigitization.html>

Κέντρο Απεικόνισης Αρχαιολογίας και Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Ζωγραφική, Φωτογραφία

<https://www.cyi.ac.cy/index.php/education/phd-programs/digital-cultural->

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΥΠΡΟΣ

SCHEDAR – Διασφάλιση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Χορού μέσω της Επαυξημένης Πραγματικότητας

<http://digiphotolab.survey.ntua.gr/?project=terpsichore-transforming-intangible-folkloric-performing-arts-into-tangible-choreographic-digital-objects>

Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά – Κέντρο Απεικόνισης για την Αρχαιολογία και την Πολιτιστική Κληρονομιά

<https://castorc.cyi.ac.cy/research/digital-cultural-heritage>

V-MusT.net: MusT: Διακρατικό Δίκτυο Εικονικών Μουσείων

<https://www.cyi.ac.cy/index.php/starc/research-information/completed-projects/v-must-net-virtual-museum-transnational-network.html>

Ένα προφίλ εφαρμογής μεταδεδομένων για την περιγραφή ψηφιακών λαογραφικών πόρων σε επίπεδο συλλογής

<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/13715>

- Δημόσια και δημιουργική χρήση των μεταδεδομένων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (για παράδειγμα, που ενθαρρύνεται από τους πρόσφατους περιορισμούς του COVID-19):

<http://www.unesco.org.cy/Programmes->

[Intangible_Cultural_Heritage_of_Cyprus,EN-PROGRAMMES-04-02-03,EN](http://www.unesco.org.cy/Programmes-Intangible_Cultural_Heritage_of_Cyprus,EN-PROGRAMMES-04-02-03,EN)

- (Εθνογραφικές) εκθέσεις ΑΠΚ στον ψηφιακό χώρο ή συμβατική έκθεση με χρήση και ψηφιακών πόρων (εκθέσεις πολυμέσων), ο ρόλος των ψηφιακών μέσων στα εθνογραφικά μουσεία:

<https://www.visitcyprus.com/index.php/en/discovercyprus/rural/museums-galleries;>

<http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy/web/guest/home;>

https://www.instagram.com/explore/locations/274150229/cyprus-museum/?utm_source=ig_embed&ig_rid=3a5f0110-f6a8-492f-8312-016711b8bf8f&ig_mid=4F528131-8F88-4BBD-9F95-FB56313B029E;

<https://www.instagram.com/cyprusfolkartmuseum/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΥΠΡΟΣ

EIKONOLOGION: το οποίο χρησιμεύει ως το ψηφιακό αποθετήριο της Κύπρου για τους φυσικούς και πολιτιστικούς θησαυρούς της. Ακαδημαϊκοί ερευνητές και φοιτητές πανεπιστημίων μπορούν πλέον να ανεβάζουν το δικό τους εικονογραφικό περιεχόμενο σε αυτό το παγκόσμιο δίκτυο. Χρησιμεύει ως ερευνητικό εργαλείο για τους φοιτητές, το ευρύ κοινό και την παγκόσμια ακαδημαϊκή κοινότητα. Το EIKONOLOGION αποτελεί ένα ζωτικής σημασίας εργαλείο για τη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και δίνει την ευκαιρία σε μεταπτυχιακούς φοιτητές του UCY και άλλων πανεπιστημίων να αποκτήσουν τεχνογνωσία στον τομέα αυτό. Το Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης και το Ίδρυμα Total Energies είναι οι χορηγοί του έργου αυτού.

FLORA CYPRIA: Περιέχει έναν κατάλογο της ενδημικής χλωρίδας της Κύπρου και της Μεσογείου. Για να γνωρίσουμε και να χρησιμοποιήσουμε τα φυτά αυτά στη δημόσια και ιδιωτική διαμόρφωση του τοπίου και να αποτρέψουμε την αλλοίωση της παραδοσιακής όψης των ιστορικών μας κέντρων, των κτιστών και φυσικών τοπίων, από τη σύγχρονη εισβολή τροπικών και υποτροπικών φυτών και άλλων, επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει κατάλληλα τους κατοίκους της Κύπρου και όλους τους κατοίκους της Μεσογείου. Πολλοί οργανισμοί, και συγκεκριμένα το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, το Ίδρυμα Total Energies και το Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης, έχουν χρηματοδοτήσει την πρωτοβουλία αυτή.

Η Έδρα UNESCO για την Ψηφιακή Πολιτιστική Κληρονομιά στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Μηχανικών Υπολογιστών και Πληροφορικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) το 2018. Η ίδρυση της Έδρας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο αποτελεί διεθνή αναγνώριση της σημαντικής συμβολής του Εργαστηρίου Έρευνας Ψηφιακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στον τομέα της ψηφιοποίησης, διατήρησης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ανθρωπότητας. Ο κύριος στόχος αυτής της μοναδικής Έδρας είναι να καθορίσει, να επεκτείνει και να υλοποιήσει ένα πρόγραμμα έρευνας στην ψηφιακή κληρονομιά, το οποίο θα προωθήσει την ατζέντα της UNESCO για την πολιτιστική κληρονομιά στην ευρύτερη περιοχή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΚΥΠΡΟΣ

Η Έδρα υλοποιεί ένα ευρύ πρόγραμμα έργων ευαισθητοποίησης και ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με το ρόλο της ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς (ΨΠΚ) στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και πέραν αυτής. Επιπλέον, εισάγει πρότυπα προγράμματα σπουδών ΨΠΚ ("Πολιτιστική Πληροφορική") σε επαγγελματικό, προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και επεκτείνει τη διαθεσιμότητα των μαθημάτων, τη διδασκαλία και τις εγκαταστάσεις μελέτης σε φοιτητές σε διεθνές επίπεδο μέσω της υπερσύγχρονης ηλεκτρονικής μάθησης. Πρόεδρος είναι ο Δρ Μαρίνος Ιωαννίδης, Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Ψηφιακής Κληρονομιάς, που ιδρύθηκε το 2013, στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Μηχανικών Υπολογιστών και Πληροφορικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (<https://digitalheritagelab.eu/>).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΕΛΛΑΔΑ

Η Ελλάδα είναι Κράτος Μέρος της Σύμβασης της UNESCO του 2003 από το 2007. Η Διεύθυνση Σύγχρονων Πολιτιστικών Αγαθών και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΣΣΠΠΚ και ΑΠΚ) του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθώς και μια Εθνική Επιστημονική Επιτροπή για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, είναι οι κύριοι οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή της Σύμβασης. Καθορίστηκε επίσης ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμοστεί η Σύμβαση. Η εν λόγω Διεύθυνση επιβλέπει τον γενικό σχεδιασμό καθώς και την εκτέλεση πολυάριθμων δράσεων για τη διατήρηση των άυλων πολιτιστικών αγαθών που περιλαμβάνονται στους διάφορους καταλόγους και στον Εθνικό Δείκτη Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας (ΕΕΑΠΚΕ) σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης της UNESCO. Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της ζωντανής κληρονομιάς, παρέχεται από τον Νόμο για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς γενικότερα (2002).

Παρόλο που δεν υπάρχουν ειδικά προγράμματα κατάρτισης για τη διαχείριση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, πολλά πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αρχίζουν να διδάσκουν το θέμα αυτό και η Διεύθυνση MCA&ICH έχει συζητήσει για τα θέματα αυτά με το προσωπικό των πανεπιστημίων, τους ερευνητές και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Επίσης, η Διεύθυνση διοργάνωσε ένα συνέδριο για την ανάπτυξη ικανοτήτων για περισσότερα από 40 στελέχη του Υπουργείου που εμπλέκονται στην εφαρμογή της Σύμβασης. Το Ελληνικό Κέντρο Λαογραφικών Ερευνών, η Ακαδημία Αθηνών, καθώς και ορισμένα άλλα ινστιτούτα, λαογραφικοί και πολιτιστικοί οργανισμοί, εξειδικευμένα μουσεία κ.ο.κ., διαθέτουν καταγραφές. Σε ορισμένες από αυτές τις αρχειακές συλλογές που έχουν ψηφιοποιηθεί, παρέχεται δημόσια πρόσβαση.

Παραδείγματα έργων ψηφιοποίησης ΑΠΚ στην Ελλάδα:

Ένα από τα μεγαλύτερα έργα ψηφιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ιστορικών κειμηλίων της χώρας μας χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020" και ειδικότερα από τον Άξονα Προτεραιότητας "Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας", με συνολικό προϋπολογισμό (δημόσια δαπάνη) 26 εκατ. ευρώ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΕΛΛΑΔΑ

Συγκεκριμένα, ψηφιακοί οδηγοί, εικονικές ξεναγήσεις, εφαρμογές αφήγησης ιστοριών, διαδραστικές εκπαιδευτικές εφαρμογές, διαδραστικό χρονολόγιο, ψηφιακά πορτρέτα και ψηφιακά βιβλία επισκεπτών έρχονται σε 53 μουσεία, θέατρα, βιβλιοθήκες, ιερές μητροπόλεις με ναούς μεγάλης ιστορικής αξίας, την Ακαδημία Αθηνών, το Φεστιβάλ Αθηνών-Επιδαύρου και τη HELEXPO-DETH.

Αναφερόμενοι στα ελληνικά εθνικά μέσα υλοποίησης των στρατηγικών ψηφιοποίησης της ΑΠΚ, σύμφωνα με την Ανοιχτή Δημόσια Διαβούλευση για το Έγγραφο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025, ο αναπόφευκτος ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την αυτόνομη αναπτυξιακή δυναμική του πολιτισμού.

Στο μεταίχμιο των τεχνών, των επιχειρήσεων και της τεχνολογίας, οι πολιτιστικοί και δημιουργικοί τομείς είναι στρατηγικά τοποθετημένοι ώστε να κινητοποιούν τις παραγωγικές δυνάμεις σε άλλους τομείς της παραγωγής. Πρωθούν τη ζήτηση για εξειδικευμένο καταναλωτικό ηλεκτρονικό εξοπλισμό και εξοπλισμό επικοινωνιών, καθώς και το περιεχόμενο για εφαρμογές πληροφορικής. Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες ενσωματώνονται σε όλες τις αλυσίδες αξίας άλλων βιομηχανιών, έχοντας άμεσο αντίκτυπο σε βιομηχανίες όπως ο τουρισμός. Επιπλέον, όπως έδειξε και η πανδημία, η ψηφιακή πτυχή του πολιτισμού έχει εξελιχθεί σε ουσιαστική τόσο για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στον πολιτισμό όσο και για τον μετασχηματισμό της δομής και της λειτουργίας των πολιτιστικών ιδρυμάτων. Σήμερα, η τεχνολογία αποτελεί κρίσιμη συνιστώσα του σχεδιασμού σε όλες τις φάσεις εφαρμογής της πολιτιστικής πολιτικής, καθώς και σε όλες τις αλυσίδες αξίας του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

Πολλές ψηφιακές πρωτοβουλίες και έργα έχουν υλοποιηθεί τα τελευταία δέκα χρόνια, ενισχύοντας τη θέση της Ελλάδας στο χάρτη του ψηφιακού πολιτισμού. Καθώς η χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, όπως η Ψηφιακή Σύγκλιση, οδήγησε στην υλοποίηση έργων ψηφιοποίησης ιστορικών αρχείων και βιβλιοθηκών, συλλογών τέχνης και αρχαιολογικών συλλογών, οι νέες τεχνολογίες στον πολιτισμό και τη διαχείρισή του άρχισαν να εισάγονται ως αντικείμενο ερευνητικών προγραμμάτων και κυβερνητικών έργων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΕΛΛΑΔΑ

Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν τον ιστότοπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (culture.gov.gr), την ψηφιακή πλατφόρμα του Εθνικού Ευρετηρίου Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ayla.culture.gr), τον μόνιμο κατάλογο των δηλωμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Ελλάδας (listedmonuments.culture.gr) και τον ιστότοπο για τις ψηφιακές συλλογές κινητών μνημείων (collections.culture.gr), ο ιστότοπος για την καταγραφή, μελέτη και προβολή της πολιτιστικής δραστηριότητας της περιοχής (festival.culture.gr), ο ιστότοπος και το ψηφιακό αποθετήριο της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης (ysma.gr), ο ιστότοπος και η ψηφιακή εκπαιδευτική πλατφόρμα "Follow Odysseus" (<http://followodysseus.culture.gr/>), και ο ιστότοπος για την καταγραφή, μελέτη (drasis.culture.gr).

Ο πλήρης κατάλογος των εν εξελίξει και μελλοντικών κυβερνητικών πρωτοβουλιών σχετικά με τη διασφάλιση της ΑΠΚ στην Ελλάδα, μπορεί να βρεθεί εδώ:

<https://digitalstrategy.gov.gr/sector/politismos>

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ:

https://www.namuseum.gr/digital_exhibition/

ΨΗΦΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ:

<https://www.theacropolismuseum.gr/psifiako-mouseio>

"Οπτικοποίηση της ανθρωπότητας": η πρώτη δράση του Δικτύου Μουσείων Σύγχρονου Πολιτισμού του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού:

<https://www.emst.gr/exhibitions/optikopoiontas-tin-anthropotita>

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΛΟΓΩ ΤΟΥ COVID-19: <https://covid19.gov.gr/draseis-politismou/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Η Ρουμανία αποδέχθηκε τη Σύμβαση της UNESCO του 2003 το 2006. Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ρουμανίας είναι ο κύριος κυβερνητικός φορέας που διαχειρίστηκε την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης, μέσω των υπαγόμενων τμημάτων και φορέων του που ασχολούνται με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και τις δραστηριότητες της UNESCO. Ο νόμος αριθ. 26 που εκδόθηκε στις 29 Φεβρουαρίου 2008 καθόρισε τον ορισμό της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και των συναφών εννοιών της και περιγράφει τα συγκεκριμένα μέσα για τη διαφύλαξη της κληρονομιάς αυτής στη Ρουμανία. Ο νόμος αποφάσισε επίσης τη σύσταση του Εθνικού Καταλόγου και της Εθνικής Επιτροπής για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (που συγκροτήθηκε με την απόφαση 2236/2008 του Υπουργείου Πολιτισμού) και επισημαίνει την ανάγκη κατάρτισης του Εθνικού Προγράμματος για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Ονομάζει επίσης τους κύριους φορείς που είναι επιφορτισμένοι με την προστασία, την καταγραφή και την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Εθνική Επιτροπή για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (21 μέλη) διορίζεται από τον Υπουργό Πολιτισμού μετά από πρόταση συγκεκριμένων φορέων που ασχολούνται με τον τομέα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και συναφών τομέων. Η Επιτροπή προσφέρει εμπειρογνωμοσύνη στην κυβέρνηση σε όλα τα θέματα που αφορούν τη νομοθεσία και τη διαχείριση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Ένα από τα σημαντικά καθήκοντα της Επιτροπής είναι η διαχείριση του Εθνικού Καταλόγου της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ο οποίος περιλαμβάνει τη λήψη ανά πάσα στιγμή προτάσεων νέων στοιχείων που υποβάλλονται από κοινότητες, ΜΚΟ, ιδρύματα κ.λπ. Αφού αναλύσει τις προτάσεις που λαμβάνει, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες από την προτείνουσα οντότητα, μπορεί να προσφέρει συμβουλές ή να διορίσει έναν ή περισσότερους εμπειρογνώμονες-μέλη της Επιτροπής για να συνεργαστούν με τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να δημιουργηθεί η τελική μορφή της πρότασης.

Η Εθνική Επιτροπή της Ρουμανίας για την UNESCO (ΕΣΕ UNESCO) ιδρύθηκε από την ημερομηνία προσχώρησης της Ρουμανίας στην UNESCO το 1956. Με την κυβερνητική απόφαση 624/1995, η Επιτροπή αναδιοργανώθηκε. Η κανονιστική πράξη καθορίζει τον χαρακτήρα της Επιτροπής ως δημόσιο ίδρυμα με νομική προσωπικότητα που συντονίζεται από το Υπουργείο Παιδείας.

Υπάρχουν λίγα ερευνητικά ιδρύματα στη Ρουμανία που υλοποιούν συνεχώς έργα καταγραφής της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Τμήμα Εθνολογίας του Ινστιτούτου Ρουμανικής Φιλολογίας "A. Philippide" της Ρουμανικής Ακαδημίας - Παράρτημα στο Ιάσιο είναι μια ερευνητική μονάδα που διεξάγει έρευνα στον τομέα της εθνογραφίας και της λαογραφίας από το 1968 και σήμερα φιλοξενεί ένα ευρύ αρχείο με έγγραφα που καταγράφουν τον παραδοσιακό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

πολιτισμό της Ανατολικής και Βορειοανατολικής Ρουμανίας. Το Ινστιτούτο Εθνογραφίας και Λαογραφίας "Constantin Brailoiu" της Ρουμανικής Ακαδημίας στο Βουκουρέστι φιλοξενεί το κύριο λαογραφικό αρχείο της χώρας και συγκεντρώνει ευρεία τεχνογνωσία στην έρευνα του παραδοσιακού πολιτισμού στη Ρουμανία.

Το Εθνικό Ινστιτούτο Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι ο κύριος κεντρικός φορέας που εφαρμόζει τις δημόσιες κυβερνητικές πολιτικές στον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς στη χώρα. Το Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Παραδοσιακού Πολιτισμού εκτελεί προγράμματα και έργα που αποσκοπούν στη διατήρηση, προστασία και ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου παραδοσιακού πολιτισμού στη Ρουμανία, καθώς και σε ειδικές έρευνες για τα κύρια ζητήματα που συνδέονται με τον παραδοσιακό πολιτισμό, και ιδίως τα παραδοσιακά έθιμα και τα χειροτεχνήματα.

Ορισμένα πανεπιστήμια περιλαμβάνουν προγράμματα σπουδών που αφορούν θέματα άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Πρόγραμμα Εθνολογίας στο Τμήμα Πολιτιστικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου οργανώνει όλα τα επίπεδα σπουδών (πτυχίο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό) για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν πτυχία εθνολογίας. Το Τμήμα Πολιτιστικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Βόρειου Πανεπιστημιακού Κέντρου της Baia Mare που λειτουργεί στο πλαίσιο του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Cluj-Napoca παρέχει μαθήματα στους τομείς της εθνολογίας, των λαογραφικών σπουδών, της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσφέρει πτυχία στο πλαίσιο δύο προγραμμάτων σπουδών: πτυχίο στην εθνολογία και μεταπτυχιακό στον εθνοτουρισμό και στην εθνολογία και τον πολιτιστικό τουρισμό.

Σε τοπικό επίπεδο, υπάρχουν διάφορα είδη ιδρυμάτων που ασχολούνται με την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και μπορούν να εφαρμόσουν τα μέτρα που συνιστώνται από τη Σύμβαση του 2003 για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι οργανισμοί αυτοί είναι: νομαρχιακά κέντρα για τη διατήρηση και προώθηση του παραδοσιακού πολιτισμού, νομαρχιακές διευθύνσεις πολιτισμού, τοπικά εθνογραφικά μουσεία. Η ευθύνη για τα ζωντανά στοιχεία που υπάρχουν στον εκάστοτε νομό φαίνεται να εμπίπτει σε μεγαλύτερο βαθμό στα καθήκοντα των κέντρων διατήρησης και προώθησης του παραδοσιακού πολιτισμού. Η διατήρηση, η έρευνα, η διαφύλαξη, η μεταβίβαση στις επόμενες γενιές, η προώθηση και η αξιοποίηση του παραδοσιακού πολιτισμού και της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς είναι μια από τις αρμοδιότητές τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Έχοντας αυτό κατά νου, οι ακόλουθες παράγραφοι θα παρέχουν μια επισκόπηση των πληροφοριών που διατίθενται στις ιστοσελίδες των έξι κέντρων που υπάρχουν στην περιοχή της Μολδαβίας, τα οποία αντιστοιχούν στους έξι νομούς που βρίσκονται στο βορειοανατολικό τμήμα της Ρουμανίας: Suceava, Botoșani, Neamț, Iași, Bacău, Vaslui, Vrancea και Galați. Όσον αφορά τον τύπο οργάνωσης, ορισμένα από αυτά τα νομαρχιακά κέντρα αποτελούν μέρος μεγαλύτερων δημόσιων οργανισμών (πολιτιστικά κέντρα – Suceava, Galați, Vrancea, Neamț), ενώ τα υπόλοιπα είναι ανεξάρτητοι δημόσιοι οργανισμοί, που υπάγονται στα τοπικά νομαρχιακά συμβούλια.

Οι πληροφορίες που παρέχονται από αυτές τις ιστοσελίδες μπορούν να δομηθούν σε δύο κύριες κατηγορίες: γενικά στοιχεία, που περιλαμβάνουν την αποστολή, τους στόχους, την ομάδα, τα στοιχεία επικοινωνίας, και ειδικές πληροφορίες, που σχετίζονται με τις δράσεις που αναλαμβάνονται και τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται για την έρευνα, τη διαφύλαξη και την προβολή της ζωντανής κληρονομιάς. Οι ειδικές πληροφορίες, που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας επισκόπησης, βρίσκονται σε διάφορες ενότητες, ανάλογα με το πόσο καλά δομημένες, πλούσιες σε περιεχόμενο και εύκολες στην πλοήγηση είναι οι ιστοσελίδες. Ορισμένες σελίδες καταγράφουν τις πληροφορίες σε δύο ή τρεις ενότητες, χωρίς περαιτέρω κατηγοριοποίηση- άλλες έχουν ένα κουμπί στην αρχική σελίδα για κάθε δραστηριότητα- και άλλες παρουσιάζουν μια λογική, δενδροειδώς δομημένη βάση δεδομένων, η οποία αντικατοπτρίζει τους κύριους πυλώνες και το πλαίσιο των δραστηριοτήτων που διεξάγουν τα εν λόγω ιδρύματα.

Αρκετοί τομείς εκπροσωπούνται ευρέως και είναι καλά καταγεγραμμένοι. Ένας από αυτούς αναφέρεται στα χειμερινά έθιμα. Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο αφιερώνονται εκδηλώσεις κάθε χρόνο σε κάθε νομό της Μολδαβίας, και οι ιστοσελίδες που αναλύονται σήμερα αποτελούν ζωντανή απόδειξη της συνέχειας και της ζωτικότητας αυτών των εθίμων, περιλαμβάνοντας πλούσιες πληροφορίες, κυρίως κείμενο και φωτογραφίες, αλλά και βιντεοσκοπήσεις ομάδων που εκτελούν τα έθιμα ή των αφιερωμένων φεστιβάλ, καθώς και ένα ντοκιμαντέρ (για το "Vălăreț" – στο Vaslui).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Το περιεχόμενο που διατίθεται σήμερα στο διαδίκτυο, σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από λίγα χρόνια, δείχνει ότι δίνεται ολοένα και μεγαλύτερη προσοχή στη σημασία των ψηφιακών μέσων για τη διαφύλαξη και την προώθηση των στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς. Αναγνωρίζοντας την πρόοδο στην εξεύρεση τρόπων για την καλύτερη αξιοποίηση της τεχνολογίας και των μέσων προσέγγισης του κοινού, είναι δίκαιο να επισημανθεί η ανάγκη να γίνουν περαιτέρω βήματα προς την κατεύθυνση πλουσιότερου περιεχομένου, καλύτερα δομημένων βάσεων δεδομένων και ευκολότερης πλοήγησης.

Παραδείγματα έργων ψηφιοποίησης ΑΠΚ στη Ρουμανία:

Το Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς διατίθεται στον δικτυακό τόπο του Εθνικού Ινστιτούτου Πολιτιστικής Κληρονομιάς που λειτουργεί στο πλαίσιο του Υπουργείου Πολιτισμού. Επίσης, άλλα αποτελέσματα ερευνών που διεξάγονται από τους εμπειρογνώμονες του τμήματος άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και παραδοσιακού πολιτισμού του ίδιου ινστιτούτου είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο, όπως οι πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές των χειμερινών διακοπών ή το ρεπερτόριο των χειροτεχνών και των παραδοσιακών πρακτικών (<https://repertoriulmesterilor.patrimoni.ro/>). Ο δικτυακός τόπος e-patrimoni.ro είναι ένας άλλος πλούσιος διαδικτυακός πόρος που είναι αφιερωμένος στο να προσφέρει σε όλους τους ενδιαφερόμενους στοιχεία για διάφορους τύπους άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στη Ρουμανία, είτε ως συγκεντρωτικά στοιχεία για συγκεκριμένες γιορτές, τελετουργίες, έθιμα, λαϊκό ημερολόγιο, είτε ως βιβλία, άλμπουμ εθνομολογίας, εθνογραφίας, λαογραφίας. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, τα πολιτιστικά προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από τον κύριο φορέα χρηματοδότησης του Υπουργείου Πολιτισμού (AFCN: The Administration of the National Cultural Fund – Η Διοίκηση του Εθνικού Πολιτιστικού Ταμείου) προσέφεραν επιχορηγήσεις σε ιδρύματα και ΜΚΟ που υλοποιούσαν έργα καταγραφής και προβολής της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και σε πολλές περιπτώσεις ο στόχος αυτών των έργων ήταν να διαθέσουν τα αποτελέσματά τους σε ένα πολύ ευρύ κοινό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το καθεστώς διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κροατία, την Κύπρο, την Ελλάδα και τη Ρουμανία

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Δημιουργήθηκε μια διαδικτυακή πλατφόρμα για την καταγραφή και την πώληση παραδοσιακών τεχνών, φιλοδοξώντας έτσι να προωθήσει γνήσιους τεχνίτες που είναι σε θέση να δημιουργούν αυθεντικά, μοναδικά και βιώσιμα αντικείμενα (<https://iarmaroc.com/collections/mestesuguri>).

Αγροτικά Μουσεία από τη Ρουμανία (Rom. "Muzee de la sat")

- μια πλατφόρμα για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα αγροτικά μουσεία σε όλη τη Ρουμανία μέσω τρισδιάστατων ξεναγήσεων σε μουσεία
- έχει ως στόχο να προσφέρει μια ψηφιακή ακτινογραφία όλων των μουσείων στην αγροτική επικράτεια της Ρουμανίας, προκειμένου να βοηθήσει τα μουσεία αυτά να επωφεληθούν από μια βελτιωμένη διαδικτυακή παρουσία και εικόνα.

<https://muzeedelasat.ro/despre/?lang=en>

Ψηφιοποίηση της Πολιτιστικής Διατροφικής Κληρονομιάς της Περιφέρειας Bacău - eCULTFOOD

- ένα έργο που αποσκοπεί στην προώθηση της γαστρονομικής κληρονομιάς της περιφέρειας Bacău μέσω της διατήρησης σε ψηφιακή γεωγραφική μορφή αντιπροσωπευτικών σωμάτων οπτικοακουστικών εγγράφων, τα οποία παρήχθησαν κατά τη διάρκεια ερευνητικών ταξιδιών πεδίου με τη λήψη συνεντεύξεων από άτομα διαφόρων ηλικιακών ομάδων από την περιφέρεια Bacău. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η δημιουργία της ψηφιακής πλατφόρμας e-CULTFOOD ως μια σύνθετη βάση δεδομένων που περιέχει τα αποτελέσματα της έρευνας από τα ταξίδια πεδίου, τα αρχεία και τις βιβλιοθήκες των πρακτικών και των παραδόσεων που σχετίζονται με το φαγητό από την περιοχή.

<http://ecultfood.ub.ro/geolocation/map/browse>

Παράρτημα 2

Έργα ψηφιοποίησης της ΑΠΚ

Πίνακας

Αρ.	Σύνδεσμος των βέλτιστων πρακτικών που είναι διαθέσιμες	Σύντομη περιγραφή των βέλτιστων πρακτικών	Έτος των βέλτιστων πρακτικών	Χώρα των βέλτιστων πρακτικών	Όνομα του συνεργάτη
1.	Applied Sciences Free Full-Text Methodology of 3D Scanning of Intangible Cultural Heritage&mdash;The Example of Lazgi Dance HTML (mdpi.com)	περιγραφή της μεθοδολογίας τρισδιάστατης σάρωσης που εφαρμόζεται στην περίπτωση του χορού Lazgi	2021	Πολωνία (πρώτος συντάκτης)	CMNM
2.	METHODOLOGY - The safeguarding of intangible cultural heritage in England: a comparative explor (library.net)	Η Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Αγγλία: Μια Συγκριτική Διερεύνηση - Διδακτορική Διατριβή	2019	Αγγλία, Ηνωμένο Βασίλειο	CMNM
3.	Digitizing Intangible Cultural Heritage : A How-To Guide - Canada.ca			Καναδάς	CMNM
4.	13e06d7e-eecc-492d-bf35-85b52cab57ff (diba.cat)	η απογραφή της ΑΠΚ στην Καταλονία		Ισπανία	CMNM
5.	https://www.researchgate.net/publication/329878297_Digital_Preservation_of_Intangible_Cultural_Heritage	Ψηφιακή διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς	2018	Μαλαισία	CMNM
6.	(99+) Cultural Mapping: a Sustainable Methodology for Intangible Cultural Heritage Sónia Moreira Cabeça - Academia.edu	Πολιτιστική Χαρτογράφηση: μια Βιώσιμη Μεθοδολογία για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά	2018	Πορτογαλία	CMNM
7.	(99+) SEMINÁRIO INTERNACIONAL DE PATRIMÓNIO CULTURAL: PORTUGAL – BRASIL "Dez anos da Convenção do Património Imaterial 2003-2013" MESA DOS NOVOS PARADIGMAS Vergílio Ferreira - Academia.edu	10 χρόνια διεθνούς σύμβασης για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά	2013	Πορτογαλία - Βραζιλία	CMNM
8.	Romani professions as important elements of intangible heritage - Strategy 21 - Good practices (coe.int)	στρατηγική για την ενθάρρυνση της διατήρησης των επαγγελματιών των Ρομά	2018	Πολωνία	CMNM
9.	Blockchain Technology for Management of Intangible Cultural Heritage (hindawi.com)	block και block chain για το σχεδιασμό αρχείων αποθήκευσης	2017	Κίνα	CMNM
10.	https://www.canada.ca/en/heritage-information-network/services/digitization/guide-digitizing-intangible-cultural-heritage.html	Οδηγός ψηφιοποίησης	2020	Καναδάς	ARFI
11.	https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000179529.page=2	Διατήρηση της ψηφιακής κληρονομιάς	2009		ARFI
12.	https://amt-lab.org/blog/2021/11/intangible-cultural-heritage-context-and-digital-approaches-for-safeguarding-efforts	Διαφύλαξη μέσω της ψηφιοποίησης	2021	Ηνωμένο Βασίλειο	ARFI

Παράρτημα 2 Έργα ψηφιοποίησης της ΑΠΚ

Πίνακας

13.	https://i-on.museum/books-catalogues/	Προσωπικές ιστορίες	2020	Νορβηγία	ARFI
14.	http://www.batana.org/en/home	Διαφύλαξη του σκάφους batana	2011	Κροατία	ARFI
15.	https://ich.unesco.org/dive/	Παγκόσμιο δίκτυο στοιχείων ΑΠΚ της UNESCO	2019		ARFI
16.	https://australiacouncil.gov.au/investment-and-development/digital-culture-strategy/?fbclid=IwAR2joguBCVxSaR2wCDNGaeyl-3HRHlabMLplE9ZWmpObIE8uzO22Q4IDWao	Στρατηγική για τον ψηφιακό πολιτισμό	2020	Αυστραλία	ARFI
17.	https://digital-ethnography.com/projects/indigeneity-identity-and-survival-through-ongoing-cultural-practices/?fbclid=IwAR1WrWpJRpspKqeQznlMLIAWuGo9GqzFqUBMRb5-xWuKAL_fCytJpaKDwbk	Διδακτορικό έργο		Αυστραλία	ARFI
18.	https://folkloradatbazis.hu/fdb/index.php?page=browse	Λαογραφικό αρχείο		Ουγγαρία	ARFI
19.	http://bassebretagne-mnatp1939.com/pages/index.html	Λαογραφικό αρχείο		Γαλλία	ARFI
20.	https://www.pci-lab.fr/en/cartography	Απογραφή ΑΠΚ της Γαλλίας		Γαλλία	ARFI
21.	https://drustvozadtkb.org/2021/10/27/prvi-dariah-dogadaj-u-bih/	Έργο ψηφιοποίησης της ΑΠΚ που υλοποιείται από ένα ΜΚΟ	2021	Βοσνία & Ερζεγοβίνη	ARFI
22.	https://www.bavarikon.de/object/bav.BSB-CMS-000000000007551?lang=en	Περιφερειακή ψηφιακή απογραφή ΑΠΚ στη Βαυαρία	2020	Γερμανία	ARFI
23.	http://www.ichpedia.org/	Εθνικός Κατάλογος ΑΠΚ της Νότιας Κορέας	2010	Νότια Κορέα	ARFI
24.	https://ichscotland.org/	Εθνικός Κατάλογος ΑΠΚ της Σκωτίας	2008	Σκωτία	ARFI
25.	https://www.ethnosproject.org/i-treasures/	Διεθνές έργο ψηφιοποίησης της ΑΠΚ	2013	Πολυεθνική	ARFI

Παράρτημα 2

Έργα ψηφιοποίησης της ΑΠΚ

Πίνακας

26.	https://www.sahapedia.org/	Εθνικός Κατάλογος ΑΠΚ της Ινδίας		Ινδία	ARFI
27.	http://digital-library.ulbsibiu.ro/jspui/simple-search?query=etnografie	Εθνογραφικά βιβλία και σχέδια από εργασίες πεδίου		Ρουμανία	ARFI
28.	https://repertoriulmesterilor.patrimoni.ro/	Ψηφιακός Κατάλογος των Χειροτεχνών στη Ρουμανία	2016	Ρουμανία	ARFI
29.	https://projects2014-2020.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevpr ojects/library/file_1509452255.pdf	Έργο της ΕΕ για την ψηφιοποίηση της ΑΠΚ στη Βουλγαρία	2014	Βουλγαρία	ARFI
30.	https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/en/sopimus-suomessa/wikiluettelo	Εθνικός κατάλογος ΑΠΚ της Φινλανδίας	2016	Φινλανδία	ARFI
31.	https://min-kulture.gov.hr/izdvojeno/izdvojena-ljivevo/kulturne-djelatnosti-186/digitalizacija-kulturne-bastine-9828/projekt-e-kultura-digitalizacija-kulturne-bastine/15548	Εθνική πολιτική	2020	Κροατία	Radiona
32.	https://djurdjevackipijesci.hr/	Κέντρο διερμνείας	2021	Κροατία	Radiona
33.	https://www.emi.hr/en/museum/istrian-center-intangible-culture/	Το Κέντρο Άυλου Πολιτισμού της Ίστριας του Εθνογραφικού Μουσείου της Ίστριας		Κροατία	Radiona
34.	https://www.ief.hr/	Ινστιτούτο Εθνολογίας και Λαογραφίας		Κροατία	Radiona
35.	https://www.turistickeprije.hr/en/a-virtual-tour-revived-the-old-plomin-and-its-cultural-heritage/	Τουριστικός Οργανισμός του Δήμου Kršan		Κροατία	Radiona
36.	http://en.crihap.cn/2016-10/27/content_27194499.htm	Εκπαίδευση των Εκπαιδευτών για την Ψηφιοποίηση της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Μογγολίας	2016	Μογγολία	Innovation Hive
37.	https://review.memoriamedia.net/index.php/challenges-in-safeguarding-intangible-cultural-heritage-through-digitization-of-audio-visual-archival-material	Ψηφιοποίηση οπτικοακουστικού, αρχαιακού υλικού	2017	Νορβηγία	Innovation Hive
38.	http://www.euromed-dch.eu/	Συνέδριο για την ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	2021	Ελλάδα	Innovation Hive
39.	https://meus.gr/psifiopoiisi-politistikis-klironomias-dimoy-rgygo/	Ψηφιοποίηση της αρχιτεκτονικής, θρησκευτικής και εκπαιδευτικής πολιτιστικής κληρονομιάς του δήμου Πύργου	2018	Ελλάδα	Innovation Hive

Παράρτημα 2

Έργα ψηφιοποίησης της ΑΠΚ

Πίνακας

40.	https://ndt.uniwa.gr/seminaria3d/	Σεμινάριο για την τρισδιάστατη απεικόνιση και εκτύπωση, ως εργαλεία της ψηφιοποίησης της ΠΚ από το Πανεπιστήμιο Αθηνών	2022	Ελλάδα	Innovation Hive
41.	https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/view.aspx?iID=4525	Πρόγραμμα ψηφιοποίησης της ελληνικής λαϊκής μουσικής	2014-2020	Ελλάδα	Innovation Hive
42.	https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/view.aspx?iID=4586	Πρόγραμμα για την ψηφιοποίηση των έντυπων εγγράφων της βασιλικής κατοικίας του Tatoi	2014-2020	Ελλάδα	Innovation Hive
43.	https://www.heritageresearch-hub.eu/project/schedar/	SCHEDAR - Διαφύλαξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Χορού μέσω της Επαυξημένης Πραγματικότητας	2018-2021	Κύπρος	STANDO
44.	http://digiphotolab.survey.ntua.gr/?project=terpsichore-transforming-intangible-folkloric-performing-arts-into-tangible-choreographic-digital-objects	TERPSICHORE - Μετατροπή των Άυλων Λαϊκών Παραστατικών Τεχνών σε Απτά Χορογραφικά Ψηφιακά Αντικείμενα	2016-2020	Κύπρος	STANDO

BIBΛOΓPAΦIA

Altayli, Afsin: "The social role of museums", in Nikolić Đerić, Tamara; Neyrinck, Jorijn; Seghers, Eveline; Tsakiridis, Evdokia (eds.): *Museums and intangible cultural heritage. Towards a third space in the heritage sector. Companion to discover transformative heritage practices for the 21st century*, Werkplaats immaterieel erfgoed, Bruges, 2020

Artese, Maria Teresa; Gagliardi, Isabella: "Integrating, Indexing and Querying the Tangible and Intangible Cultural Heritage Available Online: The QueryLab Portal", in *Information*, 2022, 13, 260. <https://doi.org/10.3390/info13050260>

Becker, Christoph; Kulovits, Hannes; Guttenbrunner, Mark; Strodl, Stephan; Rauber, Andreas, Hofman, Hans: "Systematic Planning for Digital Preservation: Evaluating Potential Strategies and Building Preservations Plans", in *International Journal of Digital Librarianship*, 10 (2009)

Betts, Paul: "Humanity's new heritage: UNESCO and the rewriting of the World history", in *Past & Present*, No. 228 (August 2015), Oxford University Press

Broccolini, Alessandra: "Intangible Cultural Heritage Scenarios within the Bureaucratic Italian State", in Nicolas Adell et al., *Heritage Regimes and the State*, Göttingen University Press, Göttingen University Press, 2017

Chen, Tin-Kai: "Preserving Chinese shadow puppetry culture through digitisation", in Lewi, Hannah; Smith, Wally; vom Lehn, Dirk; Cooke, Steven (eds.): *The Routledge International Handbook of New Digital Practices in Galleries, Libraries, Archives, Museums and Heritage Sites*, Routledge, London, 2020

Chung, Sheng Kuan: "Art Education Technology: Digital Storytelling", in *Art Education*, Mar., 2007, Vol. 60, No. 2 (Mar., 2007)

Constantin, Marin: "'I Like It!' Experiencing Mediascapes in the Artisanry of Prahova County", in *Martor*, 27, 2022

Conway, Peter: "Preservation in the Age of Google: Digitization, Digital Preservation and Dilemmas", in *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, Vol. 80, No. 1 (January 2010), p. 65. <https://doi.org/10.1086/648463>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cook, Terry: "Archival science and postmodernism: new formulations for old concepts", in *Archival Science*, 1(1), 2001

Corrado, Edward M.; Moulaison-Sandy, Heather (eds.), *Digital Preservation for Libraries, Archives, and Museums* (second edition), Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2017

Courant, Paul N.; Fraser, Sarah E.; Goodchild, Michael F.; Hedstrom, Margaret; Henry, Charles; Kaufman, Peter B.; McGann, Jerome; Rosensweig, Roy; Unsworth, John; Zuckerman, Bruce: "Our Cultural Commonwealth: The Report of the American Council of Learned Societies Commission on Cyberinfrastructure for the Humanities and Social Sciences". American Council of Learned Societies, 2006, www.acls.org/uploadedFiles/Publications/Programs/Our_Cultural_Commonwealth.pdf

Chun, Wendy Hui Kyong: *Programmed Visions: Software and Memory*, Software Studies, Cambridge, MA: MIT Press, 2011

Davis, Peter: "Ecomuseums and sustainability in Italy, Japan and China: adaptation through implementation", in Knell, Simon; MacLeod, Suzanne; Watson, Sheila (eds.): *Museum Revolutions: How Museums Change and Are Changed*. Proceedings of the Museum: A World Forum, London, Routledge, 2007

Dimitrova Savova, Nadezhda: "Heritage Kinaesthetics: Local Constructivism and UNESCO's Intangible-Tangible Politics at a Favela Museum", in *Anthropological Quarterly*, Volume 82, Number 2, Spring 2009

Dreyfus, Hubert: *What Computers Can't Do: The Limits of Artificial Intelligence*, Harper & Row, 1972

Geismar, Haidy: *Museum Object Lessons for the Digital Age*, UCL Press, 2018

Hornecker, Eva; Ciolfi, Luigina: "Human-Computer Interactions in Museums", in *Synthesis Lectures on Human-Centered Informatics*, 12.2, p. 2019

BIBΛΟΓΡΑΦΙΑ

Hou, Yumeng; Kenderdine, Sarah; Picca, Davide; Egloff, Mattia; Adamou, Alessandro: "Digitizing Intangible Cultural Heritage Embodied: State of the Art", in *Journal on Computing and Cultural Heritage*, 15(3), February 2022

Koltun, Lilly: "The Promise and Threat of Digital Options in an Archival Age", in *Archivaria*, 47, 1999

Leopold, Robert: "The second life of ethnographic fieldnotes", in *Ateliers du LESC*, 2008, <https://journals.openedition.org/ateliers/3132>

Nikolić Đerić, Tamara: "How to use this book", in Nikolić Đerić, Tamara; Neyrinck, Jorijn; Seghers, Eveline; Tsakiridis, Evdokia (eds.): *Museums and intangible cultural heritage. Towards a third space in the heritage sector. Companion to discover transformative heritage practices for the 21st century*, Werkplaats immaterieel erfgoed, Bruges, 2020

Orr, Joanne; Thomas, Sara: "From First Footing to Faeries: An Inventory of Scotland's Living Culture", in Severo, Marta; Cachat, Séverine (dir.): *Patrimoine culturel immatériel et numérique*, Paris, L'Harmattan, 2016

Protopapadakis, Eftychios; Voulodimos, Athanasios; Doulamis, Anastasios; Camarinopoulos, Stephanos; Doulamis, Nikolaos; Miaoulis, Georgios: "Dance Pose Identification from Motion Capture Data: A Comparison of Classifiers", in *Technologies*, 6/1, 2018

Severo, Marta: "Avant-propos", in Severo, Marta; Cachat, Séverine (dir.): *Patrimoine culturel immatériel et numérique*, Paris, L'Harmattan, 2016

Simon, Nina: *The Participatory Museum*, Santa Cruz, California, Museum 2.0, 2010

Sousa, Filomena: "Map of e-Inventories of Intangible Cultural Heritage", in *Memoriamedia Review*, 1, 2017

Taylor, Diana: *The Archive and the Repertoire. Performing Cultural Memory in the Americas*, Duke University Press, 2003

Timothy T. Tangherlini: "The Folklore Macroscopic: Challenges for a Computational Folkloristics", in *Western Folklore*, 72 (1), 2013

ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ

Waern, Annika; Sundnes Løvlie, Anders: "Remediating, Reframing and Restaging the Museum", in *Hybrid Museum Experiences. Theory and Design*, Amsterdam University Press, 2022

Wijesundara, Chiranthi; Sugimoto, Shigeo: "Metadata model for organizing digital archives of tangible and intangible cultural heritage, and linking cultural heritage information in digital space", in *Libres*, 28 (2), 2018

****

The Commission Recommendation of 10.11.2021 on a common European data space for cultural heritage, C(2021) 7953 final <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-proposes-common-european-data-space-cultural-heritage>

The Resolution 2269 (2019): Safeguarding and enhancing intangible cultural heritage in Europe <https://pace.coe.int/en/files/26468/html>

Text of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage <https://ichunesco.org/en/convention>

****

<https://www.agrotourism.com.cy>

<http://andreasaristidou.com/CYdigitization.html>

https://anthroregistry.fandom.com/wiki/Registry_of_Anthropological_Data_Wiki

<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=26468>

<https://www.arxiufolk.arxiudefolklore.cat>

<https://ayla.culture.gr>

ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ

<https://ayla.culture.gr>

<https://www.batana.org/en/home>

<https://www.canada.ca/en/heritage-information-network/services/digitization/guide-digitizing-intangible-cultural-heritage.html#3>

<https://castorc.cyi.ac.cy/research/digital-cultural-heritage>

<http://collections.mun.ca/>

<https://covid19.gov.gr/draseis-politismou/>

<https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/european-digital-heritage>

<https://culture.gov.gr>

<https://www.cyi.ac.cy/index.php/education/phd-programs/digital-cultural-heritage.html>

<https://www.cyi.ac.cy/index.php/starc/research-information/completed-projects/v-must-net-virtual-museum-transnational-network.html>

<http://www.cyprusdigitallibrary.org.cy/files/original/26f56deab6d16748849017bc3d17f3df.pdf>

<https://dancetangomusic.com/>

<https://digitalheritagelab.eu/>

<http://digiphotolab.survey.ntua.gr/?project=terpsichore-transforming-intangible-folkloric-performing-arts-into-tangible-choreographic-digital-objects>

ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-proposes-common-european-data-space-cultural-heritage>

<https://digitalstrategy.gov.gr/sector/politismos> <https://drasis.culture.gr>
https://en.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

<https://www.duchas.ie/en/info/cbe>

<http://ecultfood.ub.ro/geolocation/map/browse> <https://ekultura.hr/>

<https://emotiveproject.eu/pages/summary/index.html>

<https://www.emst.gr/exhibitions/optikopoiontas-tin-anthropotita>

<https://en.unesco.org/about-us/legal-affairs/charter-preservation-digital-heritage> <https://www.europeana.eu/en>

<https://www.europeana.eu/en>

-
https://www.europeana.eu/en/item/937/Culturalia_ab944307_4f02_4cf1_ae86_8cfd91f11fc6 <https://festival.culture.gr>

<http://followodysseus.culture.gr/>

<http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy/web/guest/home>

<https://iarmaroc.com/collections/mestesuguri>

<https://www.ichandmuseums.eu/en/about/about-imp>

<https://www.ichandmuseums.eu/en/toolbox/book-museums-and-intangible-cultural-heritage>

https://www.instagram.com/explore/locations/274150229/cyprus-museum/?utm_source=ig_embed&ig_rid=3a5f0110-f6a8-492f-8312-016711b8bf8f&ig_mid=4F528131-8F88-4BBD-9F95-FB56313B029E

ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ

<https://www.instagram.com/cyprusfolkartmuseum/>

<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/13715>

<http://hdl.loc.gov/loc.afc/folklife.home>

<https://www.loc.gov/standards/premis/>

<https://www.ludovakultura.sk/encyklopedia/>

<http://martor.muzeultaranuluiroman.ro/wp-content/uploads/2022/11/11-Constantin.pdf> <http://www.mediawiki.org> <https://mimo-international.com/MIMO/> <http://www.mun.ca/ich/inventory/profiles.php>

<https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/europes-digital-migration-during-covid-19-getting-past-the-broad-trends-and-averages>

<http://www.mun.ca/ich/inventory/ICHtopic.php>

<https://muzeedelasat.ro/despre/?lang=en>

https://www.namuseum.gr/digital_exhibition/

<https://omeka.org/classic/docs/>

<https://openpreservation.org>

<https://openvirtualworlds.org/omeka/exhibits/show/virtual-ethnographic-museum/virtual-ethnographic-museum> <https://www.pci-lab.fr/en/cartography> <https://www.pluggy-project.eu/>

<https://prometheus.museum/en/museum-production/>

<https://www.prometheuspoctefa.eu/fr/bienvenue/>

<https://repertoriulmesterilor.patrimoni.ro>

ΒΙΒΛΟΓΡΑΦΙΑ

<https://review.memoriamedia.net/index.php/map-of-e-inventories-of-intangible-cultural-heritage>

<https://samla.w.uib.no/about-samla/>

<https://silknow.eu/>

www.stemajourneys.com/people-of-thessalia

http://szellemikulturalisorokseg.hu/index0_en.php?name=en_f22_elements

<https://www.theacropolismuseum.gr/psifiako-mouseio>

<http://www.unesco.org.cy/>

http://www.unesco.org.cy/Programmes-Intangible_Cultural_Heritage_of_Cyprus,EN-PROGRAMMES-04-02-03,EN

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f0/Card_Division_of_the_Library_of_Congress_3c18631u_original.jpg

-

<https://www.visitcyprus.com/index.php/en/discovercyprus/rural/museums-galleries>

<https://wearemuseums.com/whenmuseumsmeetvideogames>

<https://woodenboats.gr/en/home-en/>

<https://www.ysma.gr>

<https://youtu.be/Gu7lbKOOV9k>

<https://www.youtube.com/watch?v=qEmmeFFafUs>

Project partners

COMPLEXUL
MUZEAL
NAȚIONAL
MOLDOVA
IAȘI

Academia Română
Filiala Iași

Inovation Hub

RADIONA
RADIOLOGIE
RĂDĂCĂȘI

STANDOUTEDU

2021-1-R001-KA220-VET-000034794

Erasmus+
Enriching lives, opening minds

School Education

Sport

Jean Monnet

Youth

Higher Education

Adult Education

Vocational education and training